

FONDS VOOR
CULTUUR
PARTICIPATIE

CULT J'J'R.

MAAKT

HET

JAAR-
VERSLAG
2023

INHOUD

HET FONDS VOOR CULTUURPARTICIPATIE IN 2023	4
VOORWOORD	6
SAMENVATTING	7
1. ONZE PROGRAMMA'S	10
1.1 Maak het grenzeloos	11
1.1.1 Vernieuwen van cultuurmaken	11
1.1.2 Talent en Festivals 2021-2024	14
1.1.3 Talentontwikkeling	15
1.1.4 Internationale Samenwerking	17
1.2 Vind elkaar in cultuur	21
1.2.1 Erfgoed Maken	21
1.2.2 Herdenkingsjaar Slavernijverleden	23
1.2.3 Samen Cultuurmaken 2022-2024	25
1.3 Maakplaats voor cultuur	29
1.3.1 Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024	29
1.3.2 Cultuureducatie met Kwaliteit Caribisch Nederland	32
1.3.3 Regeling Cultuureducatie	33
2. NAAST ONZE REGULIERE PROGRAMMA'S	37
2.1 Organisatieversterking	37
2.2 Beleidsplan 2025-2028	39
2.3 Meerjarenregelingen 2025-2028	40
2.4 Herstart amateurkunst	42
2.5 Fonds in de Regio	43
2.6 Werkbezoeken Caribisch deel van het Koninkrijk	43

3. OVER HET FONDS: ZO MAKEN WE MOGELIJK	47
3.1 Bedrijfsvoering	47
3.1.1 Dit deden we in 2023	47
3.1.2 Communicatie: stap voor stap naar een toegankelijker Fonds	47
3.1.3 HR: een flexibele en lerende organisatie	49
3.1.4 IT: beheer en oplossingen	50
3.1.5 Het subsidieproces	50
3.2 Onderzoek	51
3.3 Raad van Toezicht en bestuur	52
3.3.1 Raad van Toezicht	53
3.3.2 Bestuur	54
4. SAMENWERKING RIJKSCULTUURFONDSEN 2023	56
5. FINANCIËN	59
5.1 Financiële positie	59
5.2 Risicomanagement	59
5.3 Reservevorming	59
5.4 Financieel kader	60
5.5 Apparaatskosten	60
5.6 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (semi)publieke sector	60
5.7 Activiteitenlasten	61
5.8 Resultaatbestemming	61
6. JAARREKENING 2023	62
6.1 Balans	62
6.2 Functionele exploitatierekening	63
6.3 Algemene toelichting en waarderingsgrondslagen	64
6.4 Toelichting op de balans	65
6.5 Toelichting op de staat van baten en lasten	68
7. OVERIGE GEGEVENS	76
Bijlage 1 Samenstelling Fonds	
Bijlage 2 Samenwerking rijkscultuurfondsen	

**Geen brug te ver! Week Zonder Naam Curacao
2022 door Drazans Jeugdtheaterschool**
regeling Brug voor Talent
foto: Manon Hoefman

HET FONDS VOOR CULTUURPARTICIPATIE IN 2023

Dit hebben we bereikt

- **1.583** subsidieaanvragen behandeld en **972** aanvragen gehonoreerd – een stijging van respectievelijk **63,5%** en **122%** ten opzichte van 2022
- Voor **33** miljoen euro aan subsidies beschikbaar
- **132** projecten gericht op het vernieuwen van cultuurparticipatie konden van start
- **27** instellingen kregen subsidie om zich (verder) te ontwikkelen als MeeMaakPodium
- **67** makers en coaches in urban arts en informele netwerken kregen subsidie om hun talent te ontwikkelen of om anderen daarbij te helpen
- We ondersteunden **105** internationale verkenningen en samenwerkingen
- **49** instellingen vonden met steun van onze open calls samenwerking met een instelling uit Italië of Leeds.
- **165** nieuwe erfgoedprojecten konden van start, waarvan **27** meester-gezeltrajecten
- **106** projecten kregen subsidie in het kader van het Herdenkingsjaar Slavernijverleden
- **107** samenwerkingen met het sociaal domein konden van start
- We ondersteunden **39** projecten gericht op de mentale gezondheid van jongeren
- **3.764** scholen voor primair onderwijs deden mee aan Cultuureducatie met Kwaliteit (**57%** van alle po-scholen), naast **267** scholen voor voortgezet onderwijs (**41%**) en **4** mbo's
- We ondersteunden **40** nieuwe projecten om cultuureducatie op een of meer scholen voor vmbo, vso en pro te verstevigen
- **6** mbo's gingen van start met cultuureducatie waarin ze studenten zélf een rol geven

De bedragen in de tekst van dit verslag zijn afgerond. De exacte bedragen zijn te vinden in de tabellen 'Resultaten in cijfers' en in de hoofdstukken 5 en 6.

We werkten samen met onder andere

Ministeries:

[Onderwijs, Cultuur en Wetenschap \(OCW\)](#)
[Volksgezondheid, Welzijn en Sport \(VWS\)](#)
[Sociale Zaken en Werkgelegenheid \(SZW\)](#)
[Buitenlandse Zaken \(BZ\) – ambassades](#)

Rijkscultuurfondsen

[Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst \(LKCA\)](#)
[Vereniging van Nederlandse Gemeenten \(VNG\)](#)
[Interprovinciaal Overleg \(IPO\)](#)
[Raad van Twaalf](#)
[DutchCulture](#)
[Vereniging van Openbare Bibliotheken \(VOB\)](#)
[Museumvereniging](#)
[Vereniging van Schouwburg- en Concertgebouwdirecties \(VSCD\)](#)
[Vereniging Nederlandse Poppodia en -Festivals \(VNPF\)](#)
[de Participatie Federatie \(dPF\)](#)

[Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland \(KIEN\)](#)
[Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed \(RCE\)](#)
[Overleg Provinciale Erfgoedinstellingen Nederland \(OPEN\)](#)
[Nederlandse Archeologievereniging \(AWN\)](#)
[Netwerk Digitaal Erfgoed \(NDE\)](#)
[Cultuurconnectie](#)
[Méér Muziek in de Klas](#)
[Cultureel Jongerenpaspoort \(CJP\)](#)
[Fonds 21](#)
[PO-Raad](#)
[VO-Raad](#)
[Fondsennetwerk Diversiteit \(FND\)](#)
[Landelijk Platform Kenniscentra Cultuureducatie \(LPKC\)](#)
[Boekmanstichting](#)
[Amateurkunstkoepels](#)
[Prins Bernhard Cultuurfonds Caribisch Gebied \(PBCCG\)](#)

Diverse private en publieke fondsen
Diverse onderzoeksbureaus

Power of the Beat door Rotterdams Wijktheater

regeling Internationale Samenwerking
- Samenwerken
foto: Florian Braakman

Aantal honoreringen en aanvragen in 2023

AANVRAGEN

totaal 2023 totaal 2022
1.583* **968**

▲ **+63,5%**

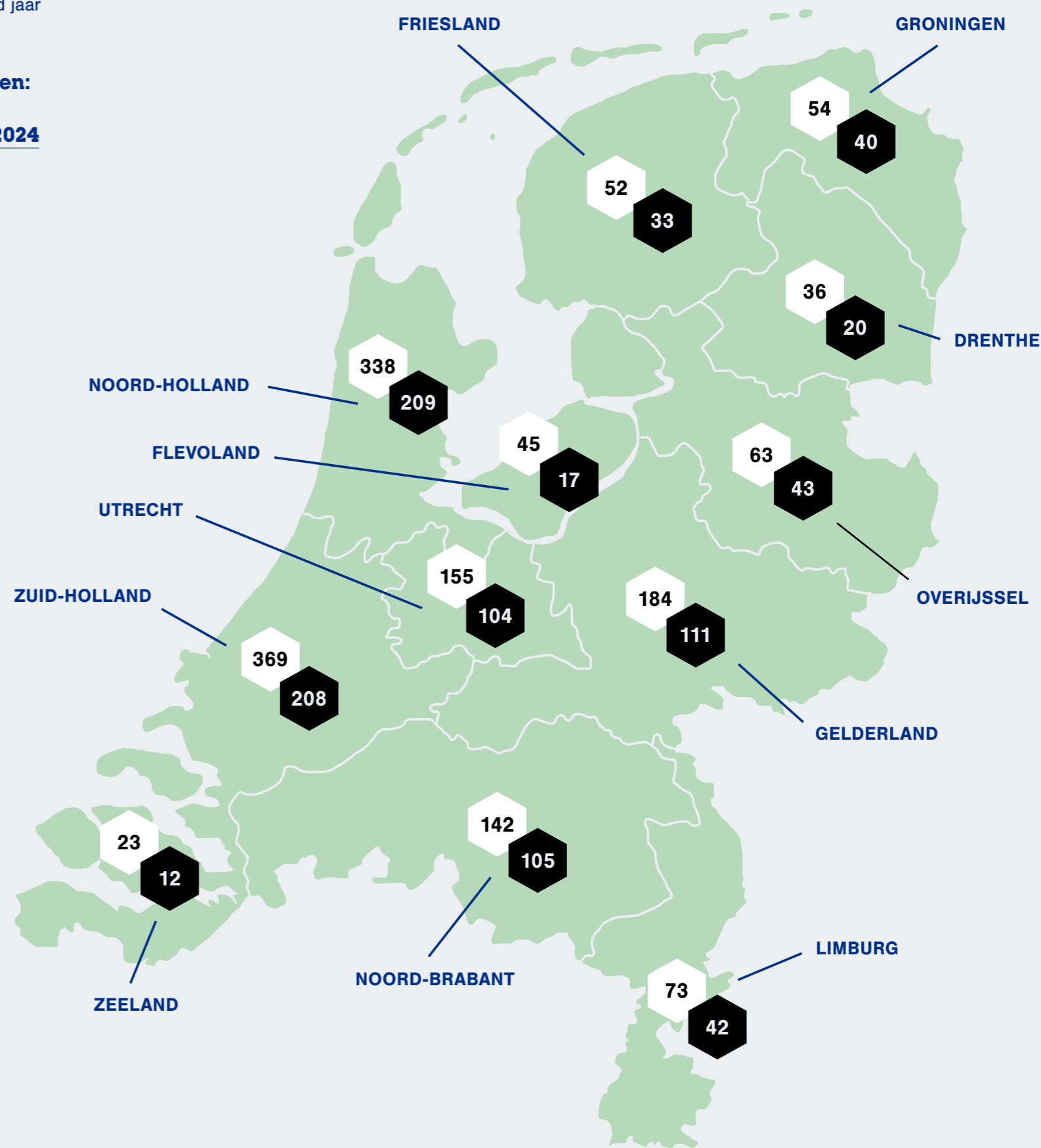
HONORERINGEN

totaal 2023 totaal 2022
972* **437**

▲ **+122%**

* Het gaat niet een-op-een om 972 honoreringen op 1.583 aanvragen. Sommige gehonoreerde aanvragen kwamen al eind 2022 binnen - die tellen niet mee in het aantal aanvragen 2023, maar wel in het aantal honoreringen. Net zo kwamen er eind 2023 aanvragen binnen die pas volgend jaar behandeld en gehonoreerd zullen worden.

Zie voor vergelijking met andere jaren: cultuurparticipatie.nl/aantal-aanvragen-en-honoreringen-2021-2024

VOORWOORD

In het najaar van 2023 besloot directeur-bestuurder **Hedwig Verhoeven** om zich niet voor een tweede benoemingstermijn van vijf jaar beschikbaar te stellen. Dit betekent dat zij per 1 maart 2024, als haar eerste benoemingstermijn afloopt, afzwaait.

Aan de hand van vijf vragen kijkt Hedwig Verhoeven terug op 2023 en op de vijf jaren waarin zij als directeur-bestuurder van het Fonds voor Cultuurparticipatie werkte. Ook werpt ze een blik op de toekomst van het Fonds. 'Breedtecultuur en excellente cultuur mogen nog veel meer hand in hand gaan. En kunst en cultuur kunnen nog veel meer worden ingezet voor maatschappelijke uitdagingen binnen andere beleidsdomeinen. Dat inspireert over en weer, het vergroot de impact van kunst en cultuur en het vergroot maatschappelijk de legitimiteit van de financiering van kunst en cultuur.'

Waarop ben je in 2023 het meest trots?

'Op de groei die we ook in 2023 in onze opdracht, in ons budget en als team hebben gerealiseerd. We zijn, zo blijkt uit het klanttevredenheidsonderzoek 2023 en het stakeholderonderzoek 2023, nog beter gaan presteren. Onze behaalde resultaten tonen dat aan. We hebben samen met onze partners cultuureducatie, cultuurparticipatie en talentontwikkeling weer steviger op de agenda gezet. Educatie en participatie worden bijvoorbeeld als speerpunten één en twee door de Raad voor Cultuur genoemd om het cultuurbestel meer in beweging te krijgen.

Dat wekelijks meer dan zes miljoen mensen in Nederland aan cultuur doen, bewijst het belang ervan. Aandacht ging in 2023 uit naar de voorbereiding op het bezoek van de visitatiecommissie die ons beoordeeld heeft over de periode 2018-2022. Ook de ontwikkeling van de nieuwe edities van onze meerjarenregelingen 2025-2028, het schrijven van ons nieuwe beleidsplan 2025-2028 en het opstellen

van de bijbehorende meerjarenbegroting 2025-2028 vulde met regelmaat onze agenda. Ik ben heel blij met de resultaten. Het is ons gelukt om onze koers aan te scherpen en zo tot een toekomstbestendigere visie te komen.

Naast het volbrengen van de reguliere opdracht hebben we in 2023 ook kansen verzilverd door extra regelingen te ontwerpen waarmee we op de actualiteit konden inspelen. Denk aan de open call Mentale gezondheid jongeren en onze subsidieregeling in het kader van het Herdenkingsjaar Slavernijverleden. Die laatste werd nog in het najaar van 2023 wegens succes verlengd met een budgetverruiming van twee miljoen euro. Dat het ons als Fonds lukt om goed op de actualiteit in te spelen is geweldig. Het bewijst dat we wendbaarder en flexibeler zijn geworden. Verder kijk ik met trots terug op de drempelverlagende ingrepen die we speciaal voor het Caribische deel van het Koninkrijk realiseerden. Het werkbezoek aan de zes eilanden in het voorjaar van 2023, heeft veel indruk op mij gemaakt en heeft tot wezenlijke koerswijzigingen geleid in de aanpak van onze regelingen.

In deze beleidsperiode 2021-2024 hebben we voor het eerst in de geschiedenis van het Nederlandse cultuurbestel een meerjarige regeling voor cultuurparticipatie vormgegeven, Samen Cultuurmaken. Die regeling blijkt een enorm succes. Alle beschikbare budgetten zijn keer op keer overvraagd en uitgenut. Het is een tweede natuur geworden voor onze organisatie om voortdurend alert te blijven op waarom we wat, wanneer, voor wie doen.'

Groei is de rode draad door de afgelopen jaren. Op welke manier heeft de organisatie de snelheid kunnen bijbenen?

'In zo'n periode van forse groei is, naast professionalisering, een cultuurversterking onvermijdelijk. Daar is tijd voor nodig. We hebben organisatiebreed gekozen voor een participatieve aanpak. Alle collega's hebben ook met betrekking tot de cultuurversterking de schouders eronder gezet. "Verbouwen terwijl de winkel openblijft" vraagt veel van iedereen.

Onze snelle groei kon natuurlijk niet zonder groeipijn tot stand komen. Het is ons samen gelukt om daar zoveel mogelijk van te verzachten. Zo hebben we niet gewacht met de uitbreiding van het aantal collega's waar dat in de organisatie aantoonbaar nodig was. We hebben onze flexibele schil verruimd en ruimere 'apparaatskosten' bepleit - budget voor de financiering van onze organisatie. Dat pleidooi kreeg met terugwerkende kracht - met ingang van 2021 - ministerieel groen licht. En dat geeft rust. Uit het stakeholders- en het klanttevredenheidsonderzoek blijkt dat we alles goed bolwerken. Voor een "meer dan tevreden" aanvrager doen we het uiteindelijk.'

Wat waren de belangrijkste ontwikkelingen in het werkveld en kon het Fonds daarin voldoende meebewegen?

'Het meer beslechten van de kloof tussen de autodidacte en de professionele maker is er één. En de inzet van kunst en cultuur om maatschappelijke doelen binnen andere beleidsdomeinen te verwezenlijken is in mijn ogen de andere belangrijke ontwikkeling. We hebben als Fonds meer ruimte en erkenning bij velen weten te bewerkstelligen om beide ontwikkelingen te stimuleren. Een mooi actueel voorbeeld daarvan is het aangekondigde advies van januari 2024 van de Raad voor Cultuur om het cultuurbestel voor iedereen toegankelijk te maken. Educatie, participatie en talentontwikkeling dragen in hoge mate bij aan het verruimen van de kansgelijkheid in onze samenleving. En dat is nodig, willen we het in de toekomst samen blijven rooien.'

Wat wordt de grootste uitdaging voor het Fonds de komende jaren?

'Intern is het gestaag implementeren van de bij onze opdracht benodigde organisatiestructuur en -cultuur prioriteit. Het omarmen van het nieuwe werken vanuit het perspectief van de aanvrager, beter vindbaar worden en waar mogelijk inspelen op de actualiteit zijn daarbij dé aandachtspunten. Daarnaast verdient een versterking van onze positie in de regio aandacht. De extra middelen die we vanuit het rijksprogramma Werk aan Uitvoering hiervoor mogen inzetten, helpen het Fonds daarin versneld voorwaarts.

Extern zal het Fonds onze ingezette positioneringskoers moeten vervolgen. Waar mogelijk zal het Fonds helder moeten vertellen wat de waarde is van de

activiteiten die het steunt. Het zou zonde zijn van al het werk in de afgelopen jaren als die opwaartse lijn onvoldoende wordt voortgezet.

Wat neem je mee uit jouw periode als directeur-bestuurder en wat wil je je opvolger meegeven?

'Deze jaren hebben mij professioneel en persoonlijk veel gebracht. Ik heb in de afgelopen jaren veel bijzondere, bevlogen mensen ontmoet. Ik mocht namens het Fonds fantastische projecten in alle windstreken van ons Koninkrijk bezoeken en me verdiepen in onderwerpen waar ik nog niet eerder mijn hoofd over breken mocht. Kortom, er ging geen dag voorbij waarop ik niet leerde. En er ging geen dag voorbij zonder dat ik de grote verantwoordelijkheid voor al mijn collega's, de organisatie, ons Fonds en onze (potentiële) aanvragers voelde. Het waren vijf onvergetelijke jaren die veel brachten én veel vroegen. De beleidsterreinen cultuurparticipatie en cultuureducatie zijn van underdog naar een serieuze speler gegroeid binnen het Nederlandse cultuurbeleid. "Mooier wordt het niet," was mijn conclusie afgelopen zomer. Daarom besloot ik op dit hoogtepunt, met weemoed, de leiding van het Fonds aan een opvolger te laten en zelf een nieuwe weg in te slaan.

Wat ik mijn opvolger wil meegeven is dat het Fonds gezegend is met een leuk en sterk gemotiveerd professioneel team. De medewerkers moeten worden gekoesterd. Consolideer wat we in de afgelopen jaren hebben opgebouwd. Alle ingrediënten daarvoor zijn opgenomen in het beleidsplan 2025-2028. Realiseer dat met overgave en met aandacht voor de medewerkers; dan zal het Fonds in 2028 opnieuw volgroeider zijn.'

SAMENVATTING

Als rijkscultuurfonds van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) hebben we de opdracht cultuur toegankelijk te maken voor iedereen. Door zelf cultuur te maken, geven mensen vorm en betekenis aan een veranderende omgeving. Meedoen aan cultuur heeft bovendien een positieve uitwerking op onze geestelijke en lichamelijke gezondheid. Daarom zijn we trots op de groei en vernieuwing die we als Fonds in 2023 extern en intern hebben gerealiseerd.

Extern

Met inmiddels ruim vijftig bevlogen medewerkers bevorderen we cultuur die uitnodigend en laagdrempelig is. Dat deden we in 2023, als derde jaar in de beleidsperiode 2021-2024, opnieuw via onze programma's: Maak het grenzeloos, Vind elkaar in cultuur en Maakplaats voor cultuur. Daarbinnen behandelden we 63 procent meer aanvragen dan in 2022 en honoreerden we er 122 procent meer.

ONZE PROGRAMMA'S

In onze drie programma's stelden we ook in 2023 de behoeftes van cultuurmakers voorop. In Maak het grenzeloos werkten we met aangepaste regelingen die ruimte gaven aan herstel en duurzaamheid. In Vind elkaar in cultuur werd onze regeling Samen Cultuurmaken opnieuw zwaar overvraagd, waarop we besloten geld over te hevelen vanuit regelingen waarvoor minder animo was. En in Maakplaats voor cultuur boden we met onze regelingen voor cultuureducatie nog meer leerlingen en studenten gelijke ontwikkelkansen. Bijvoorbeeld door samenwerking met CJP, om cultuurparticipatie onder mbo-studenten te stimuleren.

Prachtig nieuws is dat het ministerie heeft besloten dat Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK) in de volgende beleidsperiode onderdeel wordt van de

culturele basisinfrastructuur (BIS). We hebben ons daarnaast ingespannen om de drempel te verlagen voor deelname aan CmK in het Caribisch deel van het Koninkrijk. In alle programma's zagen we dat begeleiding gedurende het gehele aanvraagproces en grotere toegankelijkheid, bijvoorbeeld door de mogelijkheid aanvragen mondeling toe te lichten, tot betere resultaten leidden.

EXTRA REGELINGEN

Naast de uitvoering van de reguliere opdracht hebben we in 2023 extra regelingen ontworpen waarmee we op de actualiteit konden inspelen. Denk aan de open call Mentale gezondheid jongeren en onze subsidieregeling in het kader van het Herdenkingsjaar Slavernijverleden. De laatste werd in het najaar wegens succes verlengd en budgettair verruimd.

MEERJARENREGELINGEN

We maken ons al langer hard voor investeringen in de infrastructuur van de sector via meerjarenregelingen. De noodzaak hiertoe is bevestigd door diverse onderzoeken, daarom is structurele versteviging in de komende beleidsperiode een doel voor alle rijkscultuurfondsen. Inspelend op deze behoefte in het veld riepen wij in 2023 drie meerjarenregelingen in het leven: Talentontwikkeling 2025-2028, Co-creatie 2025-2028 en Cultuureducatie met Kwaliteit 2025-2028. Die zijn zo opgezet dat we verwachten met minder regels meer effect te sorteren.

Met deze regelingen werken we alvast in de geest van het beleidsplan 2025-2028, dat we dit jaar opstelden. Daarin zijn de volgende beleidslijnen vastgelegd: de sectorcodes, spreiding en toegankelijkheid, duurzaamheid (klimaat), digitale transitie en internationalisering.

NAAST ONZE PROGRAMMA'S

We zetten ons dit jaar ook op andere manieren dan met subsidieregelingen in voor de versteviging van het veld. Samen met het LKCA hebben we ondersteuning geboden aan de herstart van de amateurkunst na de pandemie. Daarbij hadden we speciale aandacht voor toekomstbestendigheid van dit deel van de sector. We hebben hiervoor herstelsteun en een speciale pilotregeling ingezet en aan diverse overleggen deelgenomen.

Verder hebben we besloten tot een integrale aanpak om betere spreiding van aanvragen en honoreringen over het hele land te realiseren en om ervoor te zorgen dat we als Fonds zo laagdrempelig en toegankelijk mogelijk zijn. Met een bijdrage uit het overheidsprogramma Werk aan Uitvoering legden we dit jaar de basis voor het programma Fonds in de Regio, waarmee we aan deze doelen gaan werken.

Het streven om onze effectiviteit in het Caribisch deel van het Koninkrijk te vergroten kreeg een extra impuls door succesvol verlopen werkbezoeken in april en november 2023.

Aan een aantal onderwerpen die breder zijn dan onze programma's, zoals de visitatievoorbereiding, de sectorcodes, regionale spreiding en het verbindingsloket in het Caribisch deel van het Koninkrijk, werkten we ook dit jaar in nauwe samenwerking met de andere rijkscultuurfondsen.

Intern

Met ingang van januari 2023 is het organisatieversterkingsbesluit geëffectueerd dat eind 2022 unaniem door de organisatie was goed bevonden, en werd de nieuwe organisatiestructuur ingevoerd. Deze nieuwe structuur is niet langer gebaseerd op de inhoud van de beleidsprogramma's. Met de nieuwe indeling volgt de organisatiestructuur de aard van de werkzaamheden. We werken vanuit drie clusters: Ontwikkeling, Realisatie en Bedrijfsvoering. Met dit versterkte organisatie-model kan het Fonds de grote uitdagingen waarvoor we staan beter aan.

COMMUNICATIE

Om het verschil te maken en succesvol te zijn als Fonds, hebben we de ambitie om laagdrempeliger, toegankelijker en inclusiever te communiceren. Dat maakten we in 2023 concreet via de doorontwikkeling van onze website, het herkenbaarder toepassen van onze huisstijl en visuele communicatie, het vergroten van de zichtbaarheid op de socials en het systematisch doorvoeren van B1-taalniveau in alle communicatie.

Meet-up!
Cultuureducatie met
Kwaliteit

HR

Het Fonds wil een inclusieve organisatie zijn met een divers medewerkersbestand dat een afspiegeling is van onze maatschappij. Vanaf 2023 hebben we Gelijkwaardigheid aan Diversiteit & Inclusie toegevoegd, zodat we spreken van de code D, G & I.

We hebben een start gemaakt met de Fonds voor Cultuurparticipatie Academie, waar onze professionals kunnen leren en zich kunnen ontwikkelen.

Ook werd dit jaar onder medewerkers van het Fonds een werkbelevingsonderzoek gehouden.

IT

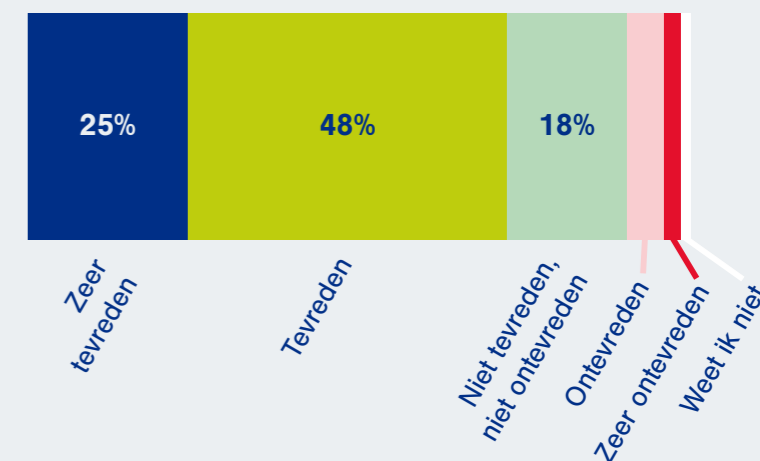
In 2023 hebben we een duidelijker onderscheid gemaakt tussen IT-beheer en IT-projecten. Met ons IT-beheer richten we ons op het handhaven van de stabiliteit, veiligheid en betrouwbaarheid van onze systemen. Met onze IT-projecten identificeren, plannen en implementeren we nieuwe oplossingen die het Fonds vooruithelpen. Zo hebben we dashboards ontwikkeld om de besteding van het budget beter te kunnen monitoren.

ONDERZOEKEN

Het cluster Ontwikkeling voegde met ingang van 2023 een onderzoekscoördinator aan het team toe. Deze coördinator begeleidt en zet verkennende, tussentijdse en evaluerende onderzoeken uit. De coördinator is ook verantwoordelijk voor de vertaalslag naar de bij de onderzochte regelingen betrokken strategen en ontwikkelaars binnen het cluster Ontwikkeling. Dit jaar lieten we twaalf onderzoeken uitvoeren, waaronder een groot onderzoek naar de effecten van zeven regelingen. Ook zijn we bezig met het ontwikkelen van een goede methodiek om de maatschappelijke impact van regelingen in kaart te brengen.

Uit het klanttevredenheidsonderzoek én het stakeholdersonderzoek 2023 bleek dat we nog beter zijn gaan presteren. Dit is in lijn met de resultaten die we in dit verslag rapporteren en toelichten.

Mate van tevredenheid aanvragers (BMC 2022)

Highlights uit het werkbelevingsonderzoek

RESPONS

TROTS EN BETROKKENHEID

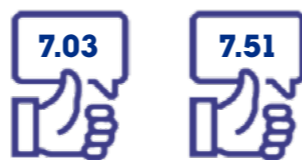

14%

Is in sterke mate trots om voor Het Fonds te werken

BM 26%

TEVREDENHEID

Het Fonds

BM

25%

Voelt zich in sterke mate betrokken bij Het Fonds

BM 25%

AANBEVELEN ALS WERKGEVER

Promoters
5%

eNPS
-32

BM 24%

BM 7

DRIJFVEREN

'Het Fonds biedt een collegiale sfeer die bij mij past.'

Is de meest sterk geladen drijfveer

KRACHTEN

- De balans in mijn werk en privésituatie
- De vrijheid in de uitvoering van mijn werk
- De samenwerking met collega's binnen mijn cluster

VERBETERPUNTEN

- Het plezier in mijn werk
- De voldoening die ik uit mijn werk haal
- De mate waarin het managementteam weet wat er speelt binnen de organisatie

BM = benchmark

Kunstroute Het Ongeziene gezien #2 'Sporen door Oost' door Kapsalon

regeling Samen Cultuurmaken - spoor 1
foto: Marisa Beretta

WildOp! 2019 door Ricciotti ensemble
regeling Talent en Festivals 2021-2024
- Talentontwikkeling

ONZE PROGRAMMA'S

Sinds 1 januari 2023 hebben we een nieuwe organisatiestructuur. We werken niet meer per team aan één programma of regeling, maar in drie clusters: Ontwikkeling, Realisatie, en Bedrijfsvoering. Medewerkers zijn binnen hun cluster inzetbaar op verschillende regelingen, waardoor we beter inspelen op schommelingen in drukte.

Om de ontwikkelingen in deze beleidsperiode goed te kunnen volgen en de resultaten met elkaar te kunnen vergelijken, is het nodig de indeling van de vier jaarverslagen in deze periode gelijk te houden. Daarom rapporteren we in dit jaarverslag nog in de structuur van de programmalijnen uit ons beleidsplan 2021-2024.

‘ Veel projecten hadden raakvlakken met meerdere speerpunten, bijvoorbeeld nieuwe groepen betrekken én internationale samenwerking. Onze nieuwe indeling past vele malen beter bij die praktijk vol dwarsverbanden en zonder vastomlijnde hokjes

manager Realisatie Jaap van Royen

Intern stond 2023 in het teken van de implementatie van onze organisatieversterking. De onderlinge samenwerking tussen de clusters en het projectmatig werken kregen vorm. Omdat de groei en de organisatieversterking ook personeelsvernieuwing met zich meebracht, konden we ons minder dan vooraf bedacht richten op de implementatie van het versterkingsbesluit. Daarom nemen we daar langer de tijd voor.

Het cluster Realisatie werkte dit jaar naast de uitvoering van ons reguliere programma, ook aan nieuwe opdrachten. We voerden met veel succes de vorig jaar gekregen extra opdrachten uit rond belangrijke thema's als het Herdenkingsjaar Slavernijverleden en het mentale welzijn van jongeren.

AANPASSING REGELINGEN EN BUDGET INZETTEN WAAR NODIG

Begin 2023 besloten we in goed overleg met het ministerie van OCW om enkele regeling-gebonden budgetten te verplaatsen naar regelingen met dezelfde doelgroepen, waar van overvraag sprake was. Maar eerst lieten we gericht onderzoek doen naar de oorzaken van de onderbesteding en naar mogelijke verbeteringen. We vereenvoudigden regelingen en voegden aan de regeling Vernieuwen van cultuurmaken het al snel succesvolle Co-creatie toe. De ingrepen hadden het gewenste resultaat.

De middelen bereikten via hernieuwde routes alsnog de doelgroep die we oorspronkelijk volgens onze opdracht moesten bedienen.

Ook hebben we in 2023 een volgende stap gerealiseerd in het toepassen van de zogenaamde sectorcodes. We richtten ons daarbij op het vergroten van de bewustwording hierover: instellingen moeten sinds dit jaar in hun subsidieaanvraag over alle drie de codes melden hoe ze van plan zijn ermee om te gaan. Dit maakt betere monitoring voor ons mogelijk. In de volgende beleidsperiode scherpen we de toepassing verder aan (zie p. 39).

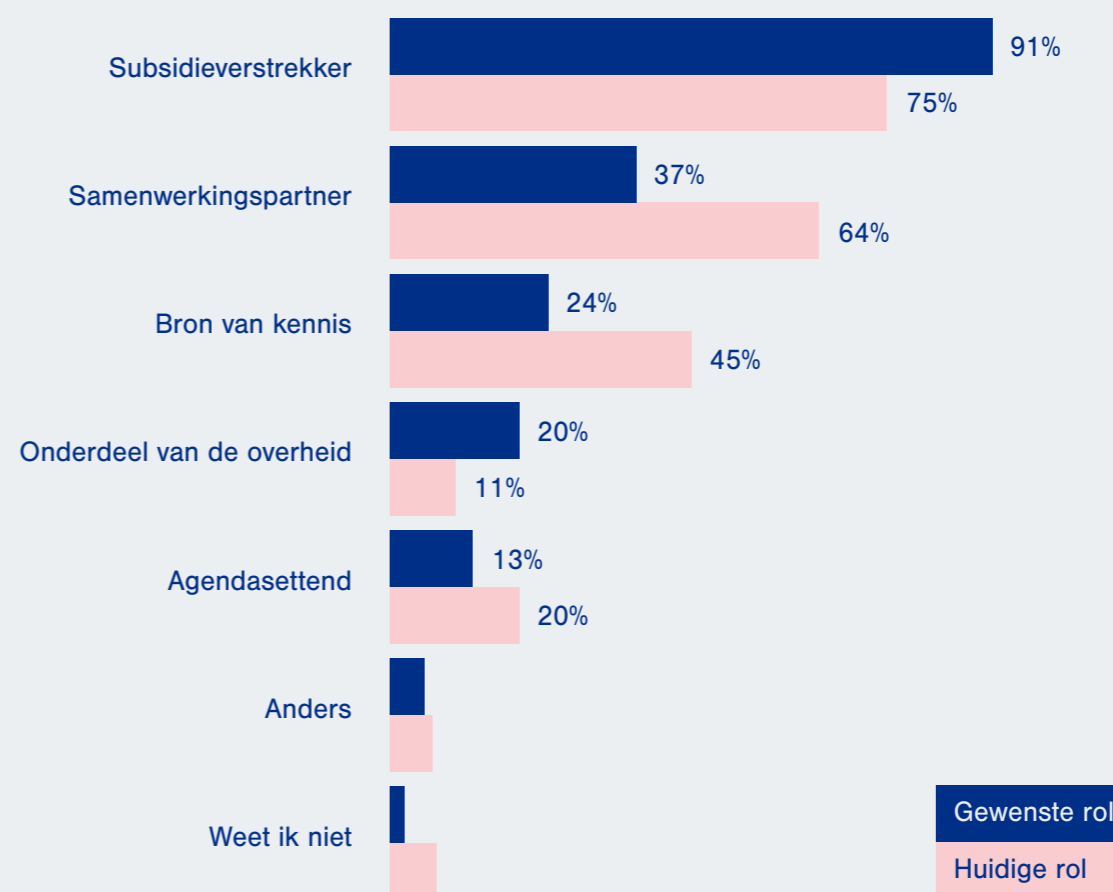
Ook lieten we dit jaar onderzoek doen naar de effecten van zeven regelingen (dit vermelden we ook bij de betreffende regelingen). De rapportage van deze evaluatie verwachten we eind maart 2024. Deze evaluatie levert input voor de ontwikkeling van onze nieuwe projectregelingen die in 2025 openen voor de periode 2025-2028.

LAAGDREMPELIGHEID

Voor de projectregelingen 2025-2028, die we in de eerste helft van 2024 gaan ontwikkelen, inventariseerden we in 2023 alvast de te maken keuzes en de wensen uit het veld. Dit deden we via onderzoeken onder eerder gehonoreerden, jaarlijkse voortgangsgesprekken en overleg met samenwerkingspartijen en potentiële aanvragers.

Zowel (potentiële) aanvragers als stakeholders vragen om laagdrempeligheid, zeker voor het aanvragen van kleine bedragen. We richten ons weliswaar steeds meer op de infrastructuur, op het mogelijk maken dat mensen aan cultuurparticipatie doen, maar zolang kleine subsidies niet aan gemeentes en provincies zijn gedelegeerd, zijn we er ook voor deze aanvragers.

Rolveroeken FCP volgens aanvragers (BMC, 2023)

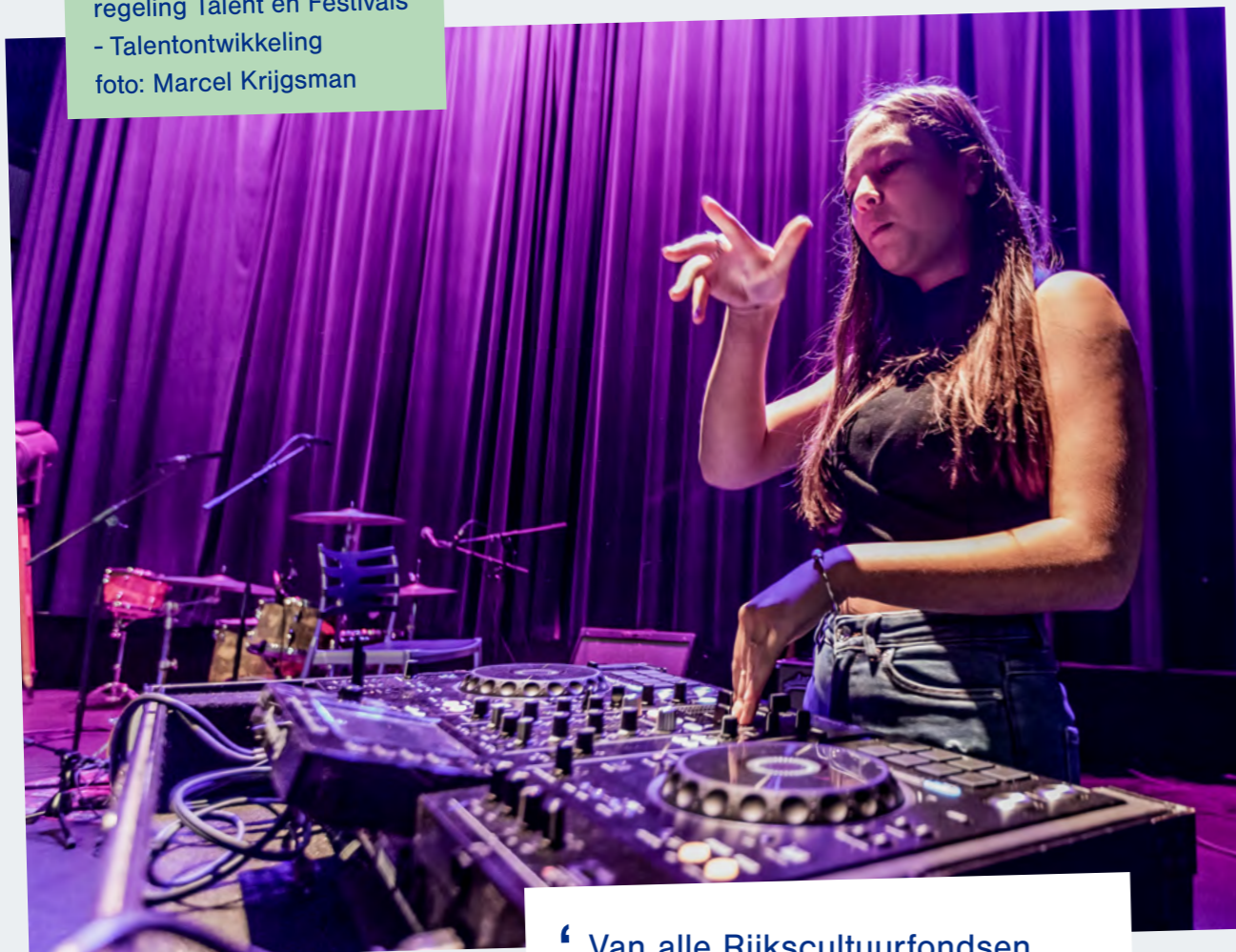

Vernieuwen van cultuur (leren) maken, verbinden van makers en disciplines, en talentontwikkeling

1.1 Maak het grenzeloos

PopSport 2021
regeling Talent en Festivals
- Talentontwikkeling
foto: Marcel Krijgsman

‘ Van alle Rijkscultuurfondsen richt alleen het Fonds voor Cultuurparticipatie zich op amateurs. Het fonds maakt daarbij geen onderscheid tussen disciplines en stelt zich ten doel om meer Nederlanders actief te laten deelnemen aan cultuur. Dat er een behoefte is aan een fonds met deze focus blijkt uit de positieve reflectie van zowel aanvragers als stakeholders

visitatiecommissie

Ons programma Maak het grenzeloos kent vier subsidieregelingen: Vernieuwen van cultuurmaken, Talentontwikkeling, Internationale Samenwerking en de meerjarenregeling Talent en Festivals 2021-2024. In de eerste drie werkten we dit jaar met aangepaste regelingen. De wijzigingen voerden we eind 2022 door omdat aanvragers na de pandemie andere behoeftes hadden.

2021 - 2024

Met dit programma dragen we bij aan de vernieuwing van cultuurmaken in al zijn facetten. Lokaal en regionaal stimuleren we vernieuwing en uitwisseling tussen groepen en generaties. Op landelijk niveau ondersteunen we cultuurfestivals en talentontwikkeling. Ten slotte ondersteunen we internationale samenwerking.

Om die ambities te realiseren hebben we ons drie doelen gesteld voor de beleidsperiode 2021-2024. Onze subsidieregelingen ondersteunen projecten die hieraan bijdragen.

1.1.1 Vernieuwen van cultuurmaken

Het stimuleren van cultuurmaken in de vrije tijd is een kerntaak van het Fonds. Daarom hebben we een toegankelijke subsidieregeling voor alle disciplines, ook voor kleine partijen, met lage subsidiebedragen en eenvoudige verantwoordingsseisen.

DRIE ONDERDELEN

De regeling Vernieuwen van cultuurmaken bestond aan het begin van de beleidsperiode uit drie onderdelen:

- Ontwikkeling, voor kleine projecten tot 10.000 euro, waarin cultuurmakers een gezamenlijk initiatief namen;
- Samenwerking, voor projecten van 10.000 tot 25.000 euro door professionals die met amateurkunstenaars samenwerkten;
- MeeMaakPodia, voor instellingen met een podium- of presentatiefunctie die hun programmering wilden democratiseren.

Het Fonds constateerde dat door de coronapandemie de nadruk voor de meeste aanvragers verschoven was van vernieuwen naar herstel. Veel lokale amateurverenigingen bijvoorbeeld, moesten een groot deel van hun ledenbestand opnieuw opbouwen na opzeggingen tijdens de pandemie. Tegelijk was het belang van en de behoefte aan amateurkunst tijdens de pandemie zichtbaarder geworden. Er kwam veel vraag van professionals die met amateurs wilden samenwerken, ook in grote projecten. Op dit alles inspeland pasten we onze subsidieregeling aan op twee manieren.

ONTWIKKELING: BREED SPECTRUM AANVRAGERS

Ten eerste voegden we Ontwikkeling en Samenwerking samen onder de titel Ontwikkeling, bestemd voor projecten tot 25.000 euro. Daarmee ontstond één subsidie gericht op amateurkunsten, ter bevordering van de ontwikkeling van cultuurmakers. Dit onderdeel van de regeling Vernieuwen van cultuurmaken past goed bij de behoeftes in het veld en we merken dat het bereik groot is. Zo ontvingen we nog meer aanvragen dan voorheen van fanfares,

harmonieën en koren. We konden dit jaar 99 aanvragen honoreren, een stijging van 209% ten opzichte van 2022. Het spectrum van aanvragers is opvallend breed: van nieuwe aanvragers tot semi-professionals, met een groot verschil in aangevraagde bedragen. Net zo groot is het verschil in artistiek niveau. Bij toetsing en beoordeling van alle Ontwikkeling-aanvragen houden we rekening met de ervaring in het doen van een aanvraag. Bij de toetsing op de sectorcodes, bijvoorbeeld, kijken we bij kleine amateurprojecten vooral naar de intentie en de reflectie op de codes, en verwachten we geen uitgewerkt beleid hieromtrent. Wel moet duidelijk zijn dat de aanvragers voldoende aandacht aan de codes besteden. Ze vullen ook in waaraan ze nog niet helemaal voldoen. Zo blijkt het voor beginnende stichtingen moeilijk om bestuursleden te vinden om aan de governance code te voldoen.

Het spectrum van aanvragers is opvallend breed: van nieuwe aanvragers tot semi-professionals, met een groot verschil in aangevraagde bedragen

Voor de eerste keer naar de eerste prijs in de eerste divisie door Muziekvereniging Concordia

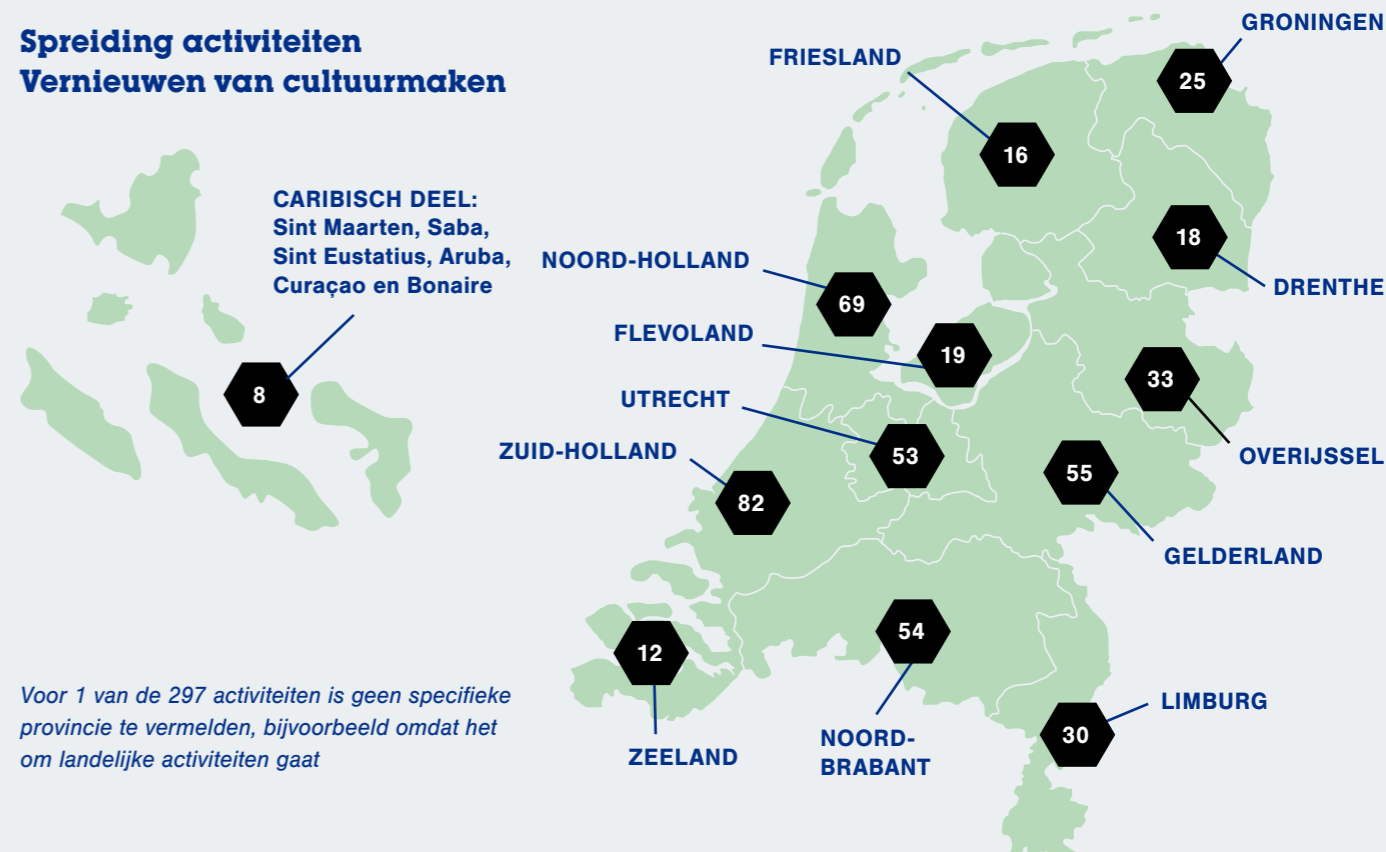
Als dit zou wegvallen? 'Dan heb je thuis niks meer te oefenen: waar doe je het dan nog voor?'

Muziekvereniging Concordia bestaat al meer dan 100 jaar en is wereldberoemd in Beltrum. Het harmonieorkest won in 2017 voor het eerst het orkestconcorso, waardoor het naar de eerste divisie promoveerde. Dat zorgde voor een nog sterkere saamhorigheid. Door een bijdrage van het Fonds maakten ze na corona een inhaalslag met gastdocenten en -dirigenten om dat hoge niveau op het eerstvolgende concours (in 2024) te kunnen verdedigen.

regeling Vernieuwen van cultuurmaken
- Ontwikkeling
foto: Liza Wolters

Spreiding activiteiten Vernieuwen van cultuurmaken

Voor 1 van de 297 activiteiten is geen specifieke provincie te vermelden, bijvoorbeeld omdat het om landelijke activiteiten gaat

CO-CREATIE: AMATEURS MET PROFESSIONALS

Ten tweede openden we, om aan de vraag te voldoen van professionals die in grote projecten met amateurs willen werken, in april 2023 een nieuw onderdeel van deze subsidieregeling: Participatieve Kunst (Co-creatie). Hiermee steunen we projecten met subsidies van 25.000 tot 125.000 euro. Dit onderdeel heet Participatieve kunst, maar in onze communicatie is gekozen voor de laagdrempeliger titel Co-creatie. Dit houdt niet in dat aanvragers en amateurs per se gedurende het gehele project samen creëren (zo wordt de term co-creatie vaak gebruikt). Het draait erom dat de amateurdeelnemers zich ontwikkelen, gelijkwaardig betrokken worden en voldoende invloed hebben op het gedeelte waarin zij actief zijn. Zolang dat zo is, mogen de kaders van de projecten bijvoorbeeld wel door de instelling of professional geschetst worden.

Projecten moeten minstens een van de volgende effecten bereiken: het betrekken van nieuwe of minder voor de hand liggende amateurs; het bevorderen van de sociale cohesie; artistiek hoogstaand zijn of bijdragen aan grote maatschappelijke vraagstukken.

De regeling trekt een, voor ons Fonds, nieuw soort projecten aan.

Bijvoorbeeld: als professioneel schrijver werk je samen met gedetineerden om op basis van hun behoeften (song)teksten te schrijven en uit te brengen; of als culturele stichting werk je samen met amateurs en een professionele kunstenaar aan een performance om het belang van Internationale Vrouwendag op de kaart te zetten.

MEEMAAKPODIA: AANMOEDIGEN VAN ORGANISATIEVERANDERING

MeeMaakPodia zijn instellingen die het hele jaar door een programmering of podiumfunctie hebben, zoals theaters, culturele centra, poppodia, musea of bibliotheken. De regeling moedigt instellingen aan een fundamentele verandering in hun werkwijze door te voeren. Aanvragers kunnen 50.000 tot 100.000 euro subsidie krijgen om bijvoorbeeld lokale amateur-cultuurmakers (de community) structureel bij hun programmering te betrekken – van regie tot uitvoering.

Er is een module voor nieuwe aanvragers en een voor MeeMaakPodia die zich willen doorontwikkelen, vanwege de nadruk in de subsidieregeling op het verduurzamen van de ondersteunde projecten. We konden dit jaar 27 aanvragen honoreren, een stijging van 170% ten opzichte van 2022. Daarbij wisten we te stimuleren dat subsidieaanvragen uit verschillende hoeken kwamen. Daartoe onderhouden we contacten met belangenverenigingen van verschillende soorten podia, zoals de Vereniging Openbare Bibliotheken, de Vereniging voor Poppodia en Festivals (VNPf), de Museumvereniging, de Vereniging voor Schouwburg- en Concertgebouwdirecteuren en de Participatie Federatie. Zij helpen de subsidie onder de aandacht te brengen van hun achterban. Deze contacten resulteerden dit jaar in een presentatie op het congres van VNPf in september en aandacht voor onze regeling (inclusief een specifiek museum-spreekuur) in het netwerk van de Museumvereniging. Dit had meer aanvragen uit die hoek tot gevolg.

PROFESSIONALISERING

Alle gehonoreerde MeeMaakPodia nemen deel aan een begeleidingstraject dat gericht is op professionalisering. Zij hebben daarbij de keuze uit twee trajecten. Het ene is gericht op de hele instelling en gaat over veranderingsprocessen. Dit wordt verzorgd door Platform Drift, verbonden aan de Erasmus Universiteit. Coaching in de Cultuur verzorgt het andere traject, dat gericht is op professionalisering van medewerkers van de gehonoreerde instellingen.

Dit jaar ontvingen we vier bezoekers die deelnamen aan het Buitenlandse Bezoekers Programma (zie p.18).

ONDERZOEK

In een tussentijds onderzoek naar MeeMaakPodia en spoor 3 van Samen Cultuurmaken lieten we de wensen onderzoeken van eerder gehonoreerde partijen voor de invulling van de nieuwe meerjaren-regeling Co-creatie (zie 2.3)

Vernieuwen van cultuurmaken is een van de zeven regelingen die worden meegenomen in de evaluatie uitgevoerd in het najaar van 2023 tot en met het voorjaar van 2024. Dit doen we onder meer ten behoeve van de ontwikkeling van onze nieuwe projectregelingen.

Meemaakpodium de Koppelkerk

De Koppelkerk was van meet af een soort MeeMaakPodium: inwoners zaten altijd al, onder leiding van de directeur, aan de knoppen bij het programmeren, het organiseren, de techniek, het onderhoud, en het runnen van een Boekencafé. Inmiddels zijn zo'n 75 Achterhoekers er als vrijwilliger actief. In de acht jaar dat de Koppelkerk, vrijplaats voor kunst en cultuur, bestaat is zij uitgegroeid tot een Achterhoeks podium en een ontmoetingsplek voor kunst, cultuur en debat. Na een pioniersfase en tijd van groei gaat de Koppelkerk de organisatievorm herzien, om een democratisch cultuurpodium te worden met meer zeggenschap en eigenaarschap voor de vrijwilligers en met coachend leiderschap. Hiermee hoopt de Koppelkerk dat de organisatie robuuster wordt en dat de organisatie en het programma nog veelkleuriger en vernieuwender worden door de programmeerkeuzes en de netwerkfunctie onder een grotere groep mensen te verdelen.

regeling Vernieuwen van cultuurmaken
- MeeMaakPodia
foto: Ronald Falke

1.1.2 Talent en Festivals 2021-2024

Binnen Talent en Festivals (TOF) krijgen landelijke instellingen vier jaar lang subsidie om talentontwikkelingstrajecten, erfgoedmanifestaties* of kunstenfestivals te organiseren. De regeling heet dan ook voluit Talentontwikkeling, Erfgoedmanifestaties en Festivals. De honoreringen gingen in 2021 in en lopen tot eind 2024 door.

Voor een groep van twaalf van in totaal dertien positief beoordeelde projecten bleek in 2021 geen budget meer beschikbaar, omdat het subsidieplafond was bereikt. Met de coronasteungelden maakte het ministerie van OCW ruimte en zo konden we deze groep aanvragers in 2021 alsnog subsidie toekennen. Met hulp van de Tweede Kamer kwam voor de jaren 2022 tot en met 2024 voor deze zogenoemde B12-organisaties ruim acht ton per jaar beschikbaar. Daarmee kunnen zij voor de rest van de beleidsperiode op onze ondersteuning rekenen.

* Het onderdeel landelijke erfgoedmanifestaties van deze regeling valt officieel onder Vind elkaar in cultuur, maar we rapporteren hier over de complete regeling.

VOORTGANGSGESPREKKEN

In 2023 liepen twee cycli door elkaar. Zo waren instellingen bezig met de verantwoording over 2022 en voerden we met hen de reguliere voortgangsgesprekken. Dat gaf een goed beeld van hoe de instellingen individueel en de sector in het algemeen

ervoor stonden. Daarnaast waren de instellingen aan het eind van 2023 al druk bezig met het schrijven van hun beleidsplan voor de periode 2025-2028, waarbij vanzelfsprekend vragen opkwamen. Onderdelen uit de huidige TOF-regeling krijgen in de volgende beleidsperiode een plek in Talentontwikkeling 2025-2028. Daarom presenteerden we aansluitend aan de voor deelnemers verplichte TOF-netwerkbijeenkomst ook de inhoud van de nieuwe meerjarenregelingen Talentontwikkeling en Co-creatie 2025-2028 (zie p. 40). Op 1 december 2023 openden we beide hernieuwde meerjarenregelingen.

TOF-NETWERKBIJEENKOMST

Op 15 november 2023 vond de jaarlijkse TOF-netwerkbijeenkomst voor alle gehonoreerde instellingen plaats. Op verzoek van de aanvragers gingen zij met het Fonds en vooral met elkaar in gesprek. Bijvoorbeeld om te ontdekken waarin ze (nog beter) met elkaar kunnen optrekken om meer impact te hebben. Dat deden de deelnemers in twee rondetafelsessies over uitdagingen en kansen waarmee ze in de praktijk te maken hebben. Thema's waren onder meer bedrijfsvoering, de voortaan verplichte Fair Practice Code en de keten van talentontwikkeling. Instellingen bleken, ondanks hun inhoudelijk verschillende activiteiten, veel met elkaar gemeen te hebben. Een belangrijke uitkomst was dat er grote behoefte is om meer en beter met elkaar op te trekken. De deelnemers gaven positieve reacties op de netwerkbijeenkomst, met name over de mogelijkheden voor ontmoeting en uitwisseling die we faciliteerden.

Casus

Dit jaar was er een casus die ons leerde om instellingen nog steviger te wijzen op hun informatieplicht aan het Fonds. Onzekerheid over het voortbestaan van een van de door ons meerjarig gefinancierde instellingen, leerde ons dat ondanks de structuur met veelvuldig overleg de betreffende instelling verzuimd had ons proactief te informeren. Het Fonds werd benaderd met vragen over de subsidierelatie. Dit hadden we niet eerder meegemaakt. We leerden welke procedures vast te leggen om dergelijke problematiek eerder op tafel te krijgen en welke communicatie dat vereist. We brachten in kaart welke interne functionaris op welk moment in zo'n proces betrokken moet worden om een adequaat oordeel te vormen en zo het Fonds tot een juiste vervolgstategie te laten komen. Ook leerde de kwestie ons dat goede communicatie, zowel in- als extern, onmisbaar is.

RESULTATEN
IN CIJFERS

De informatiesessie over de meerjarenregelingen Talentontwikkeling en Co-creatie 2025-2028 is online volledig terug te kijken.

**Jaarlijkse
TOF-netwerkbijeenkomst**
foto's: Liza Wolters

1.1.3 Talentontwikkeling

Sommige talenten ontwikkelen zich buiten de gebaande paden, als autodidact, of aan de hand van mensen uit hun omgeving die een coachende rol op zich nemen. Ze vormen nieuwe communities met een eigen (beeld)taal, ze mengen stijlen en disciplines. Soms sluit het kunstvakonderwijs niet aan op de leer- en ontwikkelbehoeften van deze autodidacte talenten. Daardoor blijven veel deuren voor hen gesloten. Zulk talent geven wij de ruimte met onze [subsidieregeling Talentontwikkeling](#).

Via vier sporen mikken we op verschillende soorten aanvragen:

- voor talenten in de urban arts
- voor coaches in de urban arts
- voor talentontwikkeling in informele netwerken
- voor het versterken van de keten van talentontwikkeling, bijvoorbeeld door methodiekontwikkeling

BEREIK

De stappen die we eind 2022 hebben gezet om met gerichtere communicatie de talenten beter te bereiken, hadden succes. Naast de formele leerroutes hebben we inmiddels een goed beeld van de informele netwerken en van wie we waar en hoe kunnen bereiken.

Het blijft in deze regeling nodig voldoende tijd en mensen te hebben om naar buiten te treden. Daarmee kunnen we meer individuele makers en coaches bereiken, naast de instellingen (die meer ervaring hebben met fondsenwerving). Dat is belangrijk, omdat ook niet-gevestigde partijen recht hebben op subsidie.

‘ De gesprekspartners zijn unaniem positief over de inzet. Het Fonds spant zich actief in om nieuwe aanvragers en doelgroepen te bereiken. Dat verdient echter blijvende aandacht [...] vooral in jongere generaties makers, in de urban scene en in het Caribisch deel van het Koninkrijk

uit het stakeholdersonderzoek

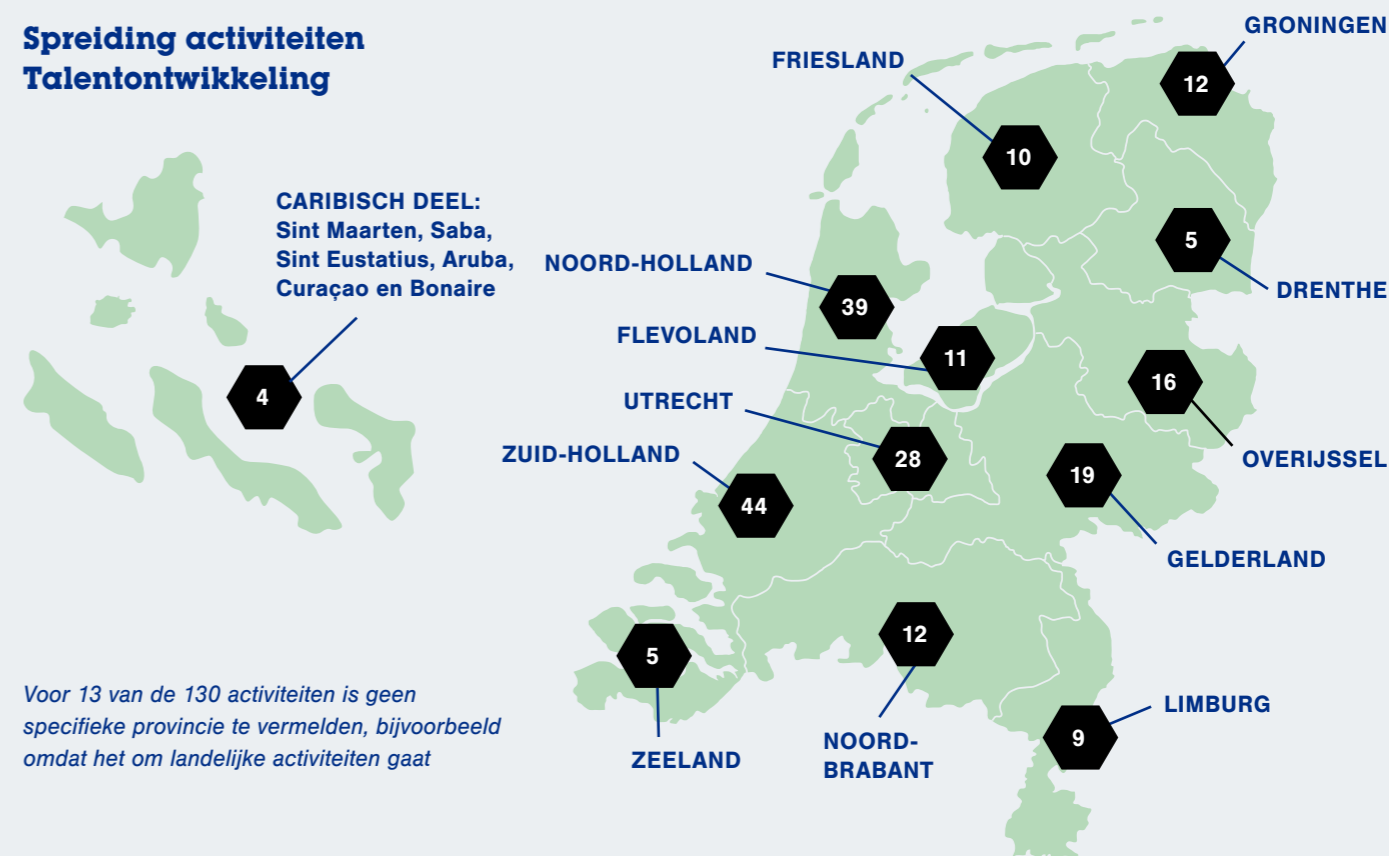
MONDELINGE TOELICHTING

Steeds meer blijkt ook dat begeleiding door onze adviseurs gedurende het hele aanvraagproces belangrijk is, zeker ook voor doelgroepen die weinig ervaring hebben met fondsenwerving en daardoor met een achterstand beginnen. Adviesgesprekken dragen eraan bij dat zij net zo'n hoge slagingskans hebben bij het aanvragen van subsidie als ervaren partijen. Hetzelfde geldt voor de mogelijkheid voor aanvragers om hun plan mondeling toe te lichten. Het aanvraagproces bevat een reeks gesprekken: eerst verkennend, dan over het concept en daarna in voorbereiding op de mondelinge toelichting. Die toelichting vormt samen met de informatie op papier de aanvraag. Op deze manier houden we het speelveld gelijk voor ervaren en onervaren subsidie-aanvragers. Daarbij houden we scherp in de gaten dat ons werk om faciliteren draait – adviseurs gaan niet ‘op de stoel van de aanvrager zitten’. Zij denken niet inhoudelijk mee over plannen, maar informeren uitsluitend over de (beoordelingscriteria van de) regeling en het aanvraagproces.

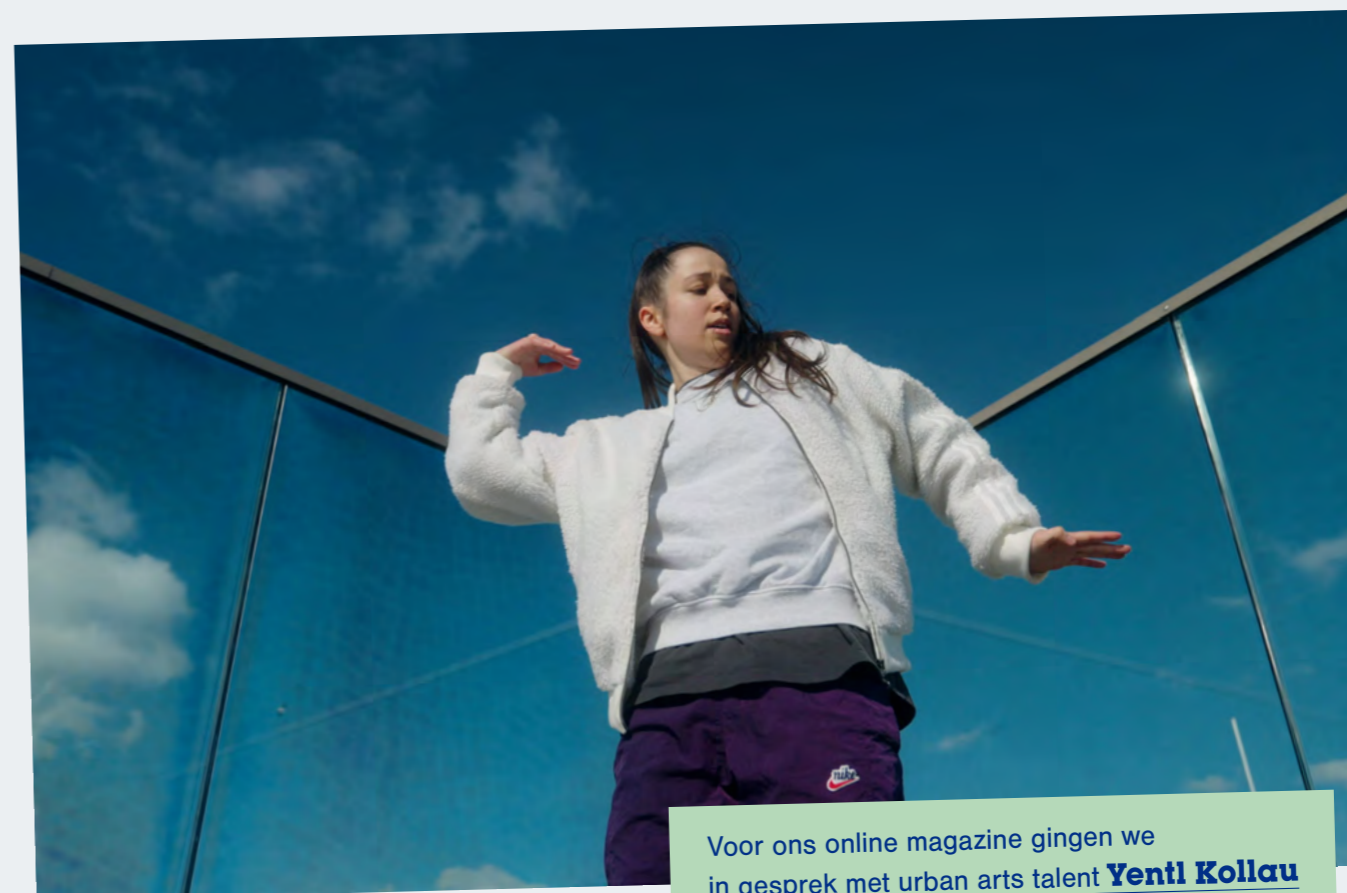
ADEQUAAT REAGEREN

Toen bleek dat de regeling vanaf het begin van 2023 achterliep op de prognoses wisten we vanaf het tweede kwartaal adequaat te reageren: we stelden de subsidieplafonds bij en brachten door onderzoek de oorzaken in kaart van het afwijkende verloop. Een deel van het budget ging naar regelingen waarin behoefte was aan extra ruimte en die eenzelfde doelgroep bereikten: Samen Cultuurmaken en Herdenkingsjaar Slavernijverleden. Onze adviseurs

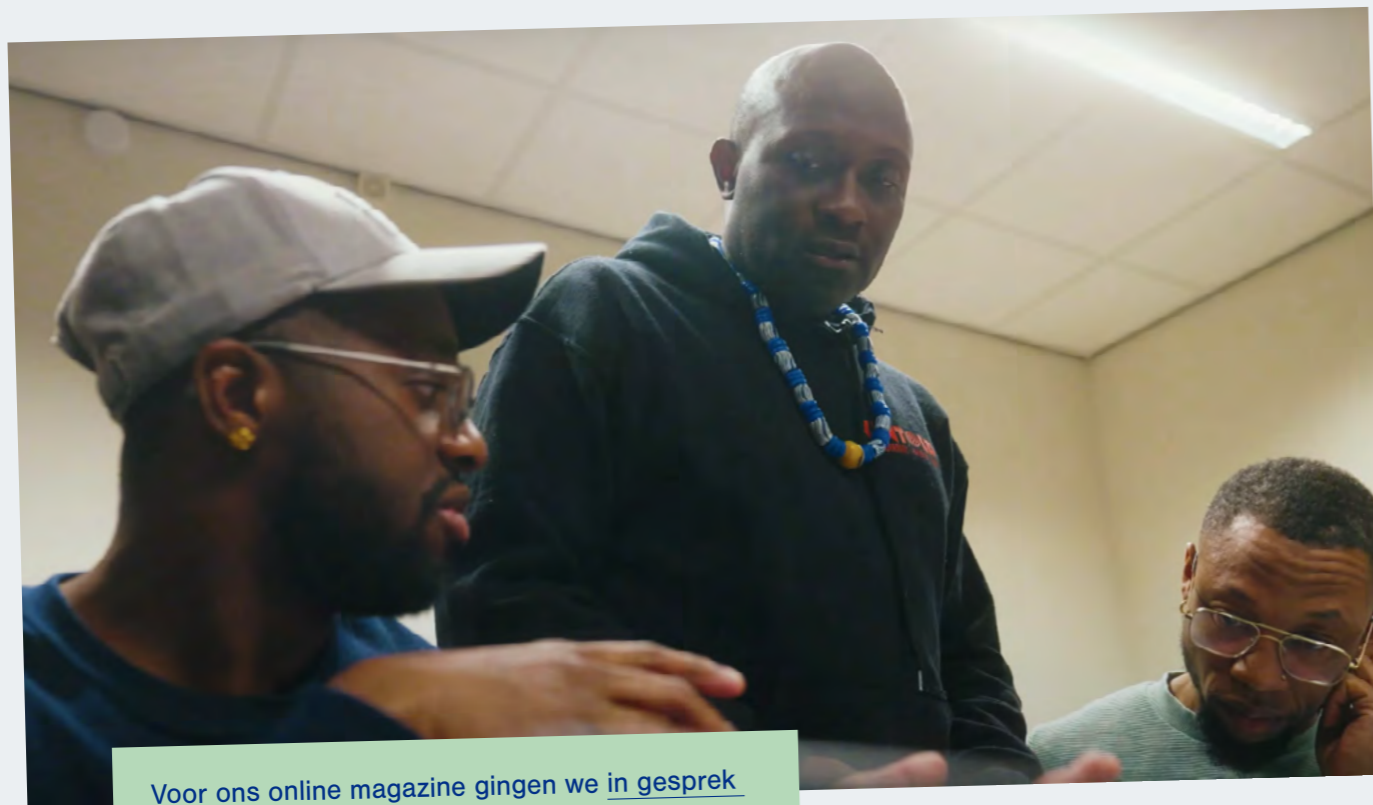
Spreiding activiteiten Talentontwikkeling

Voor 13 van de 130 activiteiten is geen specifieke provincie te vermelden, bijvoorbeeld omdat het om landelijke activiteiten gaat

Voor ons online magazine gingen we in gesprek met urban arts talent **Yentl Kollau**
regeling Talentontwikkeling - Urban arts talent still: Goodville

Voor ons online magazine gingen we in gesprek met urban arts coach Otmar Watson van **Untold**

regeling Talentontwikkeling - Urban arts coach
still: Goodville

bleven zich onverminderd inzetten om zoveel mogelijk in gesprek te gaan met aanvragers en hun aanvragen te behandelen.

In het derde kwartaal trokken de resultaten aan, met name voor de sporen Urban arts coach en Talentontwikkeling in informele netwerken. Voor dat laatste onderdeel werd het bijgestelde subsidieplafond alsnog overschreden.

PIEKEN

We lieten een doelgroepenonderzoek uitvoeren en een tussentijds onderzoek naar de oorzaken van het achterblijven van het aantal aanvragen bij de prognose. Opvallend waren de pieken in het aantal aanvragen door het jaar heen: voor de zomervakantie, voor de herfstvakantie en we verwachten er nog één tegen eind van de looptijd van de regeling, in augustus 2024. Verder wilden we weten hoe onze regeling zich verhoudt tot de talentontwikkelingsketen, waarin ook andere fondsen, overheidslagen en de

rest van de sector een rol spelen. Betere aansluiting tussen de belevingswereld van potentiële aanvragers en onze organisatie lijkt bij deze regeling meer aandacht nodig te hebben dan gemiddeld.

Talentontwikkeling is daarnaast een van de zeven regelingen die worden meegenomen in de evaluatie uitgevoerd in het najaar van 2023 tot en met het voorjaar van 2024. Dit doen we onder meer ten behoeve van de ontwikkeling van onze nieuwe projectregelingen.

RESULTATEN IN CIJFERS

Voor ons online magazine gingen we in gesprek met urban platform **No man's land** dat subsidie kreeg voor het versterken van de talentketen

regeling Talentontwikkeling – Versterking talentketen
still: Goodville

1.1.4 Internationale Samenwerking

Binnen de regeling Internationale Samenwerking ondersteunen we samenwerkingsprojecten met organisaties in landen binnen of buiten het Koninkrijk. Aanvragers kunnen subsidie krijgen voor verkennende projecten en voor samenwerkingen. Daarnaast organiseren we open calls. Internationale samenwerking draait voor ons altijd om wederkerigheid tussen gelijkwaardige partners.

VERSIMPELDE CRITERIA VOOR VERKENNEN

Het onderdeel Verkennen heeft voor het eerst sinds deze beleidsperiode echt goed gelopen. We konden 58 aanvragen honoreren, een stijging van 61% ten opzichte van 2022. Aan het begin van het jaar pasten we de regeling aan en versimpelden we de toetsingscriteria. Aanvragers voor Verkennen kregen de mogelijkheid hun aanvraag bij een interne commissie toe te lichten. De regeling werd hierdoor toegankelijker voor aanvragers die zich willen oriënteren op een internationale samenwerking. Al halverwege het jaar kwam het subsidieplafond voor dit onderdeel in zicht. Daarom werd er in goed overleg met het ministerie van OCW extra budget uit het onderdeel Samenwerken ingezet voor Verkennen.

Verborgene verhalen over Thuis en Niet Thuis zijn door Studio Beeldrijk

Dit is het vervolg op een succesvol project dat studio Beeldrijk in 2021 begon samen met een autobiografisch schrijfdocent en een Arabiste. Het project draait om laagdrempelig en gelijkwaardig mensen van 'buiten je bubbel' leren kennen. In workshops in de bibliotheek schrijven en delen Haarlemse vrouwen en vrouwen uit allerlei windstreken die nieuw zijn in de stad, autobiografische verhalen. Petra Vlasman is kunstenaar in Noord-Spanje. Zij zag dat ook in haar woonplaats gemeenschappen geïsoleerd van elkaar leven. Ligthart en Vlasman startten samen een verkenning om van elkaars expertise te leren en het project ook in het Spaanse Catalonië te organiseren.

regeling Internationale Samenwerking
- Verkennen

...met vrouwen die hun wortels in Nederland hebben en vrouwen die elders op de wereld geboren zijn.

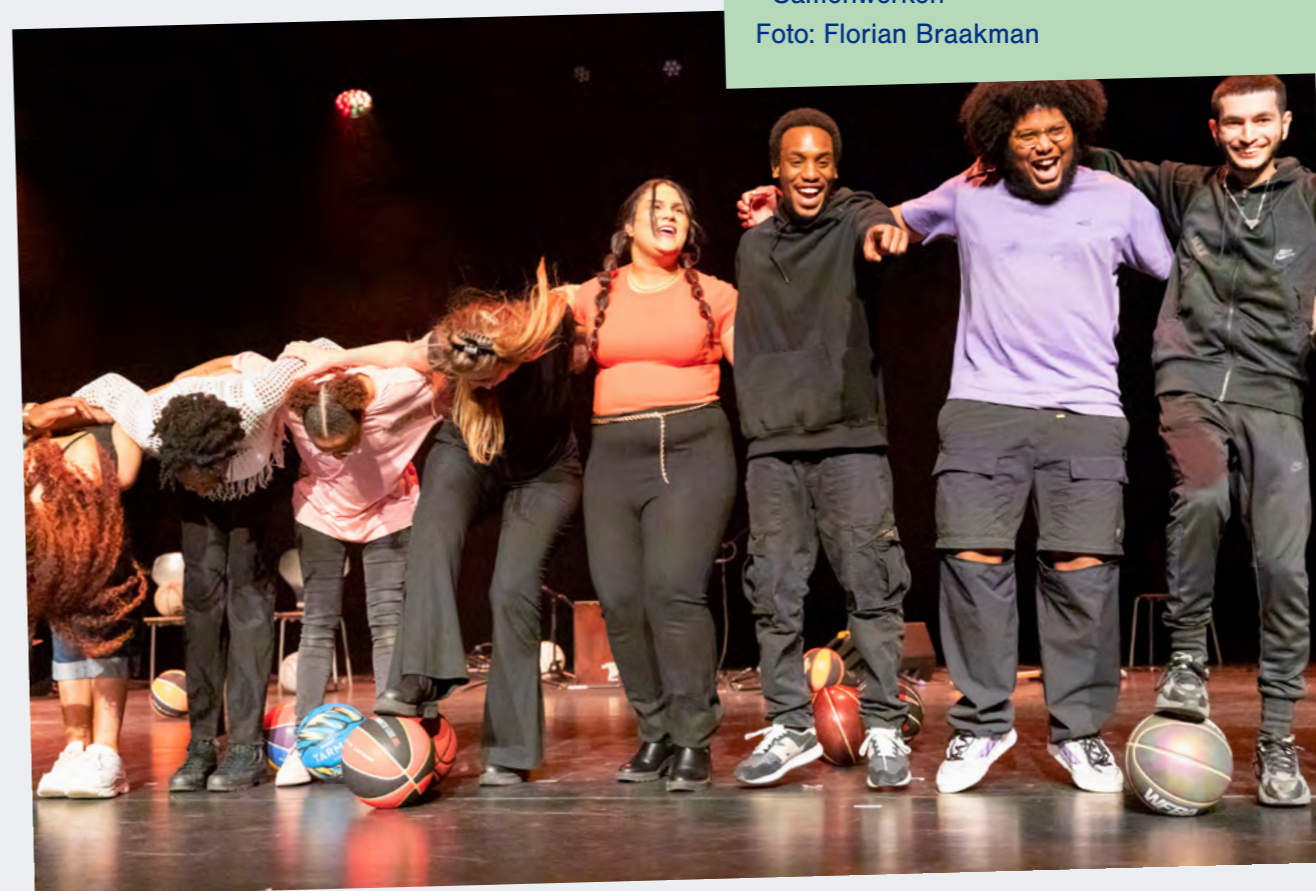
TOEGANKELIJKER MAKEN VAN SAMENWERKEN

Ook het onderdeel Samenwerken ging in 2023 beter lopen, met een stijging van 20% in het aantal honoreringen ten opzichte van 2022. Aan het begin van het jaar deden we aanpassingen om de regeling toegankelijker te maken: het maximumpercentage subsidie op de totale projectbegroting ging van 50% naar 90% voor Nederland en naar 100% voor het Caribisch deel van het Koninkrijk. Aanvragers hebben bovendien de mogelijkheid gekregen om hun aanvraag mondeling toe te lichten in een gesprek met de adviescommissie. Vorig jaar meldden we nog dat de pandemie internationale samenwerking bleef bemoeilijken, in 2023 lijkt covid geen rol meer te hebben gespeeld in het reisgedrag van de aanvragers.

Power of the Beat door Rotterdams Wijktheater

Veel jonge mensen die de afgelopen drie roerige jaren in de vormende fase zaten van kind naar puber, of van puber naar adolescent, hebben het mentaal zwaar. Het Rotterdams Wijktheater werkt met deze jongeren in kwetsbare situaties aan theatervoorstellingen over hun persoonlijke leven. Begeleiders merkten dat er een impuls nodig was, een innovatieve stap in hun werkwijze met de jongeren in deze lastige periode. Het Rotterdams Wijktheater en het Catalaanse sociaal-artiestieke gezelschap Basket Beat ontwikkelden samen met twee groepen jongeren en jongerenwerkers van Urban Skillsz een intensief muzikaal traject. Dat mondde uit in een concert met professionele muzikanten, als openingsvoorstelling van het International Community Arts Festival (ICAF) op 29 maart 2023. De uitwisseling was een katalysator voor de vernieuwde werkwijze, en een energiek, fysiek, 'empowerend' feest voor de jonge cultuurmakers.

regeling Internationale Samenwerking
- Samenwerken
Foto: Florian Braakman

Het afgelopen jaar stond de uitvoering van deze regeling vooral in het teken van de verschillende open calls:

OPEN CALL LEEDS

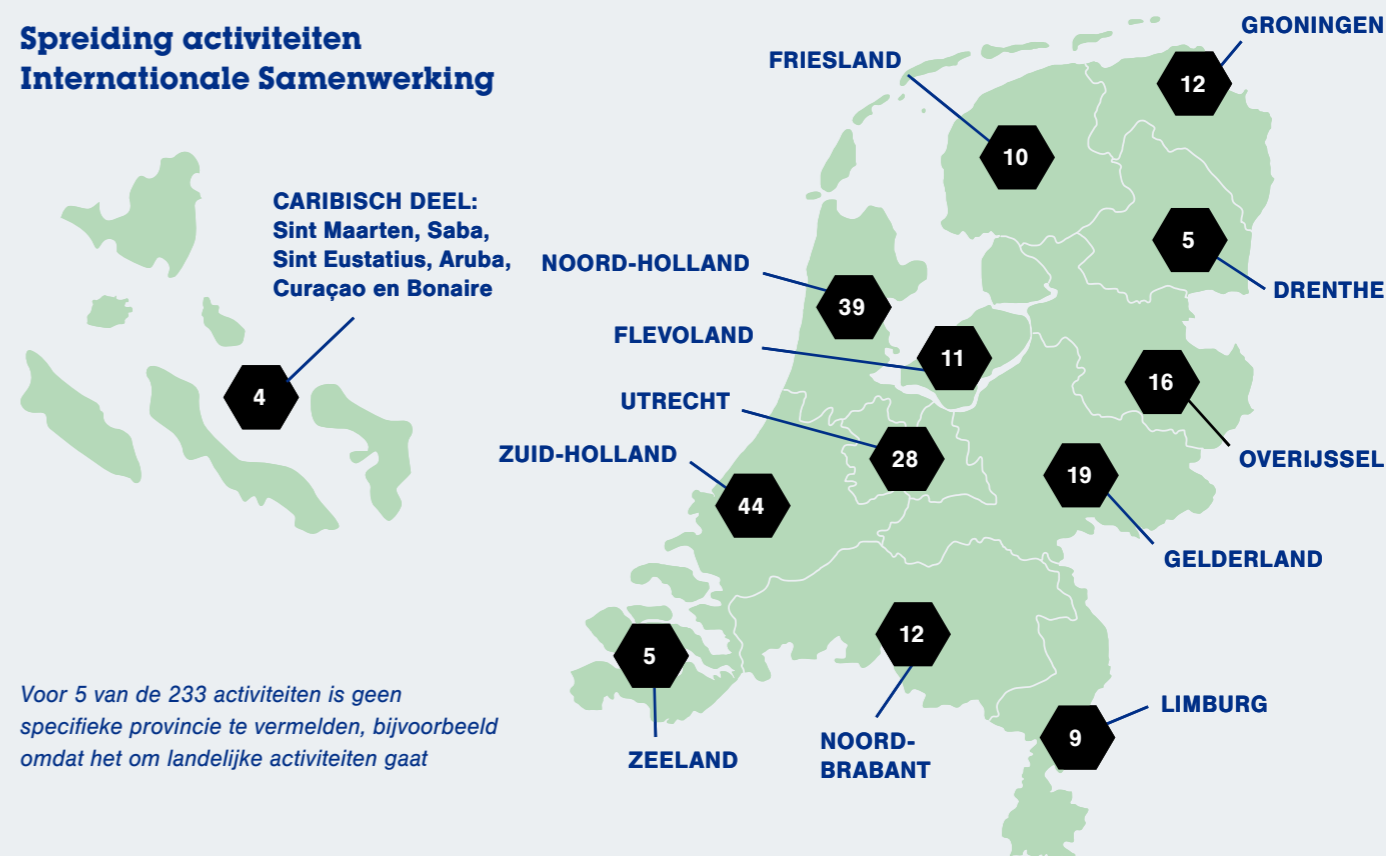
De Open Call Leeds was gericht op uitwisseling tussen Nederlandse en Engelse culturele instellingen met een focus op samenwerking met het sociaal domein. Dit sloot aan bij onze regeling Samen Cultuurmaken en staat in Engeland al jaren hoog op de politieke agenda. Het land loopt voorop in succesvolle samenwerking tussen het culturele en het sociale domein, onder meer via programma's van de Arts Council England. Leeds was culturele hoofdstad van Engeland in 2023. Het Fonds had voorafgaand aan de open call al stevige contacten en netwerken in Leeds zodat aanvragers gericht gekoppeld konden worden aan interessante partners. Met een bescheiden aantal aanvragen was de open call minder succesvol dan gehoopt.

OPEN CALL ITALIË

De Open Call Italië is ontstaan vanuit een samenwerking van vier rijkscultuurfondsen met de Nederlandse ambassade in Italië, onder de titel FuturoPresente. Doel van de open call was het mogelijk maken van deelname aan de Conferentie Cultuureducatie van morgen, die begin oktober in Trento werd gehouden. Dat is goed gelukt: de open call heeft ervoor gezorgd dat 39 Nederlandse organisaties konden deelnemen aan de conferentie. Nederlandse en Italiaanse experts op het gebied van cultuureducatie troffen elkaar in Trento met een prachtig programma vol presentaties en uitwisseling. Kennismaking tussen de verschillende deelnemers legde de kiem voor nieuwe internationale samenwerking en kennisuitwisseling op het gebied van cultuureducatie. Onze directeur-bestuurder Hedwig Verhoeven hield bij opening van de conferentie een speech over het belang van cultuureducatie.

Nederlandse en Italiaanse experts op het gebied van cultuureducatie troffen elkaar in Trento met een prachtig programma vol presentaties en uitwisseling

Spreiding activiteiten Internationale Samenwerking

FuturoPresente highlights

BUITENLANDSE BEZOEKERS PROGRAMMA

Samen met de andere rijkscultuurfondsen namen we deel aan het Buitenlandse Bezoekers Programma (BBP). Dat is onderdeel van het internationale cultuurbeleid (ICB) van de rijksoverheid. Het budget, 25.000 euro per jaar, ontvangen we van het ministerie van Buitenlandse Zaken. In dit programma ligt de nadruk op het uitwisselen van kennis en ervaring. Als Fonds delen wij bijvoorbeeld onze ervaring met de combinatie van cultuureducatie en -participatie en met het verweven van cultuurparticipatie met het sociale domein.

Op basis van bepaalde thema's of onderwerpen nodigen we, soms via een selectieprocedure, buitenlandse bezoekers uit. Zo halen we kennis en kunde naar Nederland en zorgen we over en weer voor verbinding en kennisuitwisseling. Dit doen we ter versterking van het Nederlandse veld, maar ook van ons netwerk en onze regelingen, vanzelfsprekend vooral de regeling Internationale Samenwerking.

BBP SURINAME

We bereidden dit jaar de Open Call Suriname-Nederland voor, die we begin 2024 openen. Hiermee ondersteunen we projecten waarin Surinaamse en Nederlandse culturele instellingen samenwerken aan een project of aan het verstevigen van hun deskundigheid. Dit is een nieuwe doelgroep voor het Fonds omdat normaliter alleen in Nederland gevestigde organisaties subsidie mogen aanvragen.

Als onderdeel van de voorbereidingen ontvingen we een delegatie van twaalf personen uit Suriname. Via een vijfdaags programma verkenden zij de opties voor een subsidieaanvraag via de Open Call Suriname-Nederland. Ook kregen de deelnemers ter inspiratie informatie over het Nederlandse cultuurbestel, over voor hen relevante organisaties en voorbeeldprojecten.

De evaluatie was lovend: de deelnemers beoordeelden het programma met een 8,7 gemiddeld. Ze vonden

het vooral positief dat we uitvoerders van projecten hadden uitgenodigd in plaats van bestuurders. De groep heeft nuttige contacten opgedaan, waarmee dit bezoek een langdurig positief effect kan krijgen.

BBP CULTUUREDUCATIE MET KWALITEIT

Zie p. 30.

BBP MEEMAAKPODIA

Dit jaar hadden we binnen MeeMaakPodia vijf buitenlandse deelnemers, uit Slovenië, Engeland (2x), Zuid-Afrika en Kosovo, uitgenodigd voor een werkbezoek in Nederland. Uiteindelijk viel één deelnemer af vanwege corona. Alle bezoekers waren werkzaam bij organisaties die democratisch werken met hun omgeving. De groep doorliep een programma van een week op verschillende locaties in het land, met het doel om kennis en ervaring uit te wisselen. Zowel onderling als met de Nederlandse MeeMaakPodia werd veel gedeeld en geleerd.

Internationale Samenwerking is een van de zeven regelingen die worden meegenomen in de evaluatie uitgevoerd in het najaar van 2023 tot en met het voorjaar van 2024. Dit doen we onder meer ten behoeve van de ontwikkeling van onze nieuwe projectregelingen.

Ook subsidie aanvragen? [Onze adviseur geeft 5 tips.](#)

**RESULTATEN
IN CIJFERS**

Buitenlandse Bezoekers Programma Suriname

foto's: Liza Wolters

Kunstroute Het Ongeziene gezien #2
'Sporen door Oost' door Kapsalon
regeling Samen Cultuurmaken - spoor 1
foto: Marisa Beretta

1.2 Vind elkaar in cultuur

Zowel in het erfgoedveld als op het snijvlak van het sociale en het culturele domein wil een grote diversiteit aan mensen samen actief met cultuur bezig zijn. Het liefst op hun manier. Om dit mogelijk te maken stonden in 2023 de regelingen Erfgoed Maken en Samen Cultuurmaken open voor aanvragen. Daarnaast openden we dit jaar de regeling Herdenkingsjaar Slavernijverleden.

Zo blijft erfgoedbeoefening betekenisvol, binnen gemeenschappen én in contacten met anderen

2021 - 2024

Waar sommige groepen de wegen naar cultuur maken gemakkelijk vinden, is dat voor anderen niet in opleiding en gezondheid. Mensen leven in gescheiden sociale netwerken, met verschillende meningen over politiek en cultuur. Wij stimuleren dat mensen met verschillende perspectieven op cultuur elkaar ontmoeten. Met het programma Vind elkaar in cultuur jagen we gezamenlijke eigentijdse kunst- en erfgoedbeoefening aan, juist ook voor wie drempels ervaart om cultuur te maken.

Om die ambities te realiseren hebben we ons drie doelen gesteld voor de beleidsperiode 2021-2024. Onze subsidieregelingen ondersteunen projecten die hieraan bijdragen.

Verlagen van drempels voor cultuurmaken en stimuleren van eigentijdse beoefening

1.2.1 Erfgoed Maken

De subsidieregeling Erfgoed Maken geeft ruimte aan wat cultuurmakers en -mogelijkmakers doen en willen doen. Dat kan gaan om oude en nieuwe vormen van erfgoedbeoefening, maar ook om methodes om die beoefening te blijven ontwikkelen. Zo blijft erfgoedbeoefening betekenisvol, binnen gemeenschappen én in contacten met anderen.

Binnen de regeling is er ruimte voor projecten rondom immaterieel erfgoed, erfgoededucatie en vrijwilligersondersteuning. Deze aandachtsgebieden zijn heel breed, archeologieprojecten vallen hier bijvoorbeeld ook onder. Projecten en aanvragende organisaties verschillen erg in grootte, daarom hebben we drie categorieën:

- aanvragen tot 5.000 euro
- aanvragen tot 25.000 euro
- aanvragen tot 75.000 euro

Aanvragers streven met hun project één of meer door het Fonds omschreven maatschappelijke effecten na. Het effect 'meer of nieuwe (groepen) personen nemen actief deel aan erfgoed' is voor alle projecten een verplichte doelstelling. Grotere projecten richten zich op meerdere van deze effecten.

VERRUIMING BEOORDELINGSKADER

In 2022 besloten we om bij de regeling Erfgoed Maken het beoordelingskader te verruimen en meer contact te zoeken met potentiële aanvragers. In onze monitoring zagen we precies terug hoe het aantal aanvragen een vlucht voorwaarts nam vanaf dat moment. De extra inspanning wierp zijn vruchten af: we konden dit jaar 182 aanvragen honoreren, een

stijging van 250% ten opzichte van 2022. Eind 2023 besloten we om een extra 1,5 miljoen euro naar deze regeling over te hevelen om aan de vraag te voldoen. In categorie 3 van de regeling stond vast dat het deel (50%) dat door onze subsidie gedekt mocht worden een obstakel was voor aanvragers: het ging om projecten tot wel 150.000 euro en om daarvan 50% met alternatieve financiering gedekt te krijgen is een flinke eis. In het voorjaar van 2023 besloten we het maximale dekkingpercentage te verhogen. Dat had het gewenste resultaat, we verwachten in 2024 een toename van aanvragen in categorie 3. Ook omdat de regeling een doorgroeimogelijkheid biedt: je mag in opeenvolgende categorieën aanvragen en dat gebeurt ook.

Tilburgse Sterrentocht door Het Vierde Geschenk

Op 6 januari 2024 vindt voor de tweede keer de Tilburgse Sterrentocht plaats. Een multiculturele parade door de Tilburgse binnenstad. De ambitie is 600 deelnemers, 5000 toeschouwers, een flinke uitbreiding van het aantal lichtsculpturen, muziekgroepen en koren, culturele groepen en meer theater. De Tilburgse Sterrentocht is geïnspireerd op de in Tilburg eeuwenoude traditie van het Driekoningenzingen. Deze staat op de Inventaris Immaterieel Erfgoed, maar dreigt te verdwijnen. De kernwaarden ervan zijn bijzonder van toepassing op de huidige Tilburgse samenleving met haar 151 verschillende nationaliteiten en culturen: delen, solidariteit, gelijkwaardigheid en meedoen. Het centrale thema, licht, staat voor ontmoeting en verbinding. De Sterrentocht is een gelijkwaardige samenwerking tussen amateurs en professionals, kinderen en volwassenen, en is een ontmoeting tussen de verschillende culturen.

regeling Erfgoed Maken – categorie 2
foto: Liesbeth Groenendaal

ONTWIKKELSTAP

Inhoudelijk werkt het goed dat we sinds vorig jaar de voorwaarde stellen dat aanvragers een ontwikkelstap zetten. Dat ze zich daadwerkelijk ontwikkelen blijkt bijvoorbeeld als ze daarna subsidie aanvragen om nog een volgende stap te maken. We moedigen dit aan omdat het, als stimuleringsfonds, ons doel is dat instellingen na één of meer projectsubsidies zonder onze ondersteuning verder kunnen.

MEELEZEN

In de erfgoedregelingen hebben we, vooral bij kleine projecten van erfgoedvrijwilligers, de gewoonte vrij intensief mee te denken. Meer adviseren tijdens het aanvraagproces is veel werk, maar leidt tot beter toegespitste, vollediger aanvragen. Die maken een efficiëntere beoordeling mogelijk en leiden ertoe dat een groter budget de doelgroep bereikt.

STRATEGISCH PARTNER

Fondsmedewerkers voelen zich meer en meer strategisch adviseur: ze wijzen bijvoorbeeld op de mogelijkheden die de regeling biedt voor de ontwikkeling van organisaties. Een groot deel van de erfgoedsector heeft een lage organisatiegraad, lager dan andere sectoren. Het naleven van de sectorcodes

is bijvoorbeeld lastig voor kleine stichtingen, denk aan het scheiden van bestuur en uitvoering en het hanteren van uurtarieven die passen bij Fair Pay. Daarop vestigen we in onze gesprekken dus ook de aandacht en we zien al dat het beter gaat.

‘Ik ben vet trots op de uitnutting van de regeling, maar ook dat we nu een heel ander gesprek hebben met aanvragers

subsidieadviseur Francisca Priem

OP PAD

Hoewel we ons dat juist wel hadden voorgenomen, konden we in 2023 minder op werkbezoek dan we hadden gewild. Door een onverwachte stijging van het aantal aanvragen in combinatie met een minder snelle groei van onze capaciteit, moesten we prioriteit geven aan de beoordeling van de aanvragen, ten koste van werkbezoek. In 2024 hopen we hierin andere keuzes te kunnen maken en zo aanvragers die ons niet zelf weten te vinden te spreken. Onze ambities

om juist die regio's te bezoeken vanwaaruit we van oudsher minder aanvragen ontvangen, realiseren we met ingang van 2024 niet meer per regeling, maar strategisch via ons programma Fonds in de Regio (zie p. 43).

Erfgoed maken is een van de zeven regelingen die we meenemen in de evaluatie uitgevoerd in het najaar van 2023 tot en met het voorjaar van 2024. Dit doen we onder meer ten behoeve van de ontwikkeling van onze nieuwe projectregelingen.

MEESTER-GEZELTRAJECTEN

Talentontwikkeling ambachten: meester-gezeltraject is officieel onderdeel van Erfgoed Maken, maar wordt in praktijk als aparte regeling behandeld. De regeling liep bijzonder goed. Daarom hielden we hem een maand langer open, wat mede mogelijk werd gemaakt door de extra middelen die we van OCW ontvingen. Eind 2023 troffen we voorbereidingen om de regeling in 2024 nogmaals te openen.

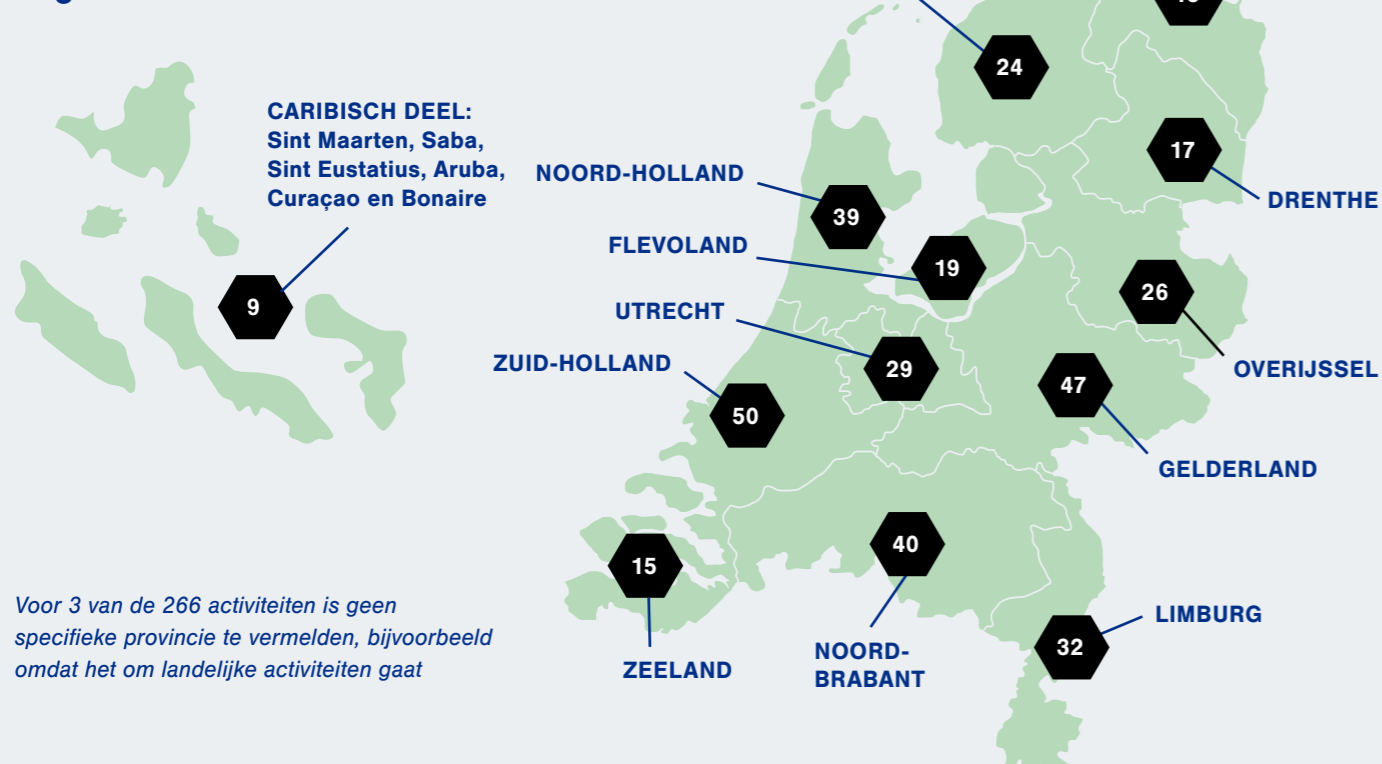
Het is een kleinschalig onderdeel, waarbij in elk traject een of twee gezellen met 25.000 euro subsidie een jaar lang bij een meester in de leer gaan. Dit is dus de erfgoedvariant van onze andere individuele

talenttrajecten, zoals in de urban arts. Het gaat hierbij alleen om ambachten waarvoor geen erkende opleiding is.

Ook hier gaven we veel aandacht aan het verlagen van drempels bij het aanvraagtraject. Die laagdrempeligheid in combinatie met goede begeleiding was extra hard nodig bij juist deze aanvragers die geen instellingen maar particulieren zijn. En we boekten resultaat. Alle aanvragen werden gehonoreerd.

Bij erfgoed en ambachten denk je niet snel aan talentontwikkeling, maar we moedigen expliciet eigentijdse vormen en nieuwe samenwerkingen aan. Soms zetten deelnemers oude technieken in voor werk met een moderne insteek. Zoals glas-in-lood-ramen met de Millennium Falcon uit Star Wars erop. Dat hoeft overigens niet. Het overdragen op zich houdt een ambacht al levend.

Spreiding activiteiten Erfgoed Maken

Voor 3 van de 266 activiteiten is geen specifieke provincie te vermelden, bijvoorbeeld omdat het om landelijke activiteiten gaat

archiefbeeld MuZEEum
foto: Mechteld Jansen

1.2.2 Herdenkingsjaar Slavernijverleden

In januari 2023 openden we de [regeling Herdenkingsjaar Slavernijverleden](#). Deze regeling hoort bij het gelijknamige nationale programma, dat loopt van 1 juli 2023 tot 1 juli 2024. De Rijksoverheid stelde via het Fonds voor Cultuurparticipatie en onze collega's van het Mondriaan Fonds middelen beschikbaar (aanvankelijk ontvingen beide fondsen een miljoen euro). Dat geld is bestemd voor initiatieven die een bijdrage leveren aan het herdenken en vieren van de afschaffing van de slavernij in het Koninkrijk, of voor initiatieven die kennis en bewustwording vergroten over het slavernijverleden en de doorwerking daarvan in het heden.

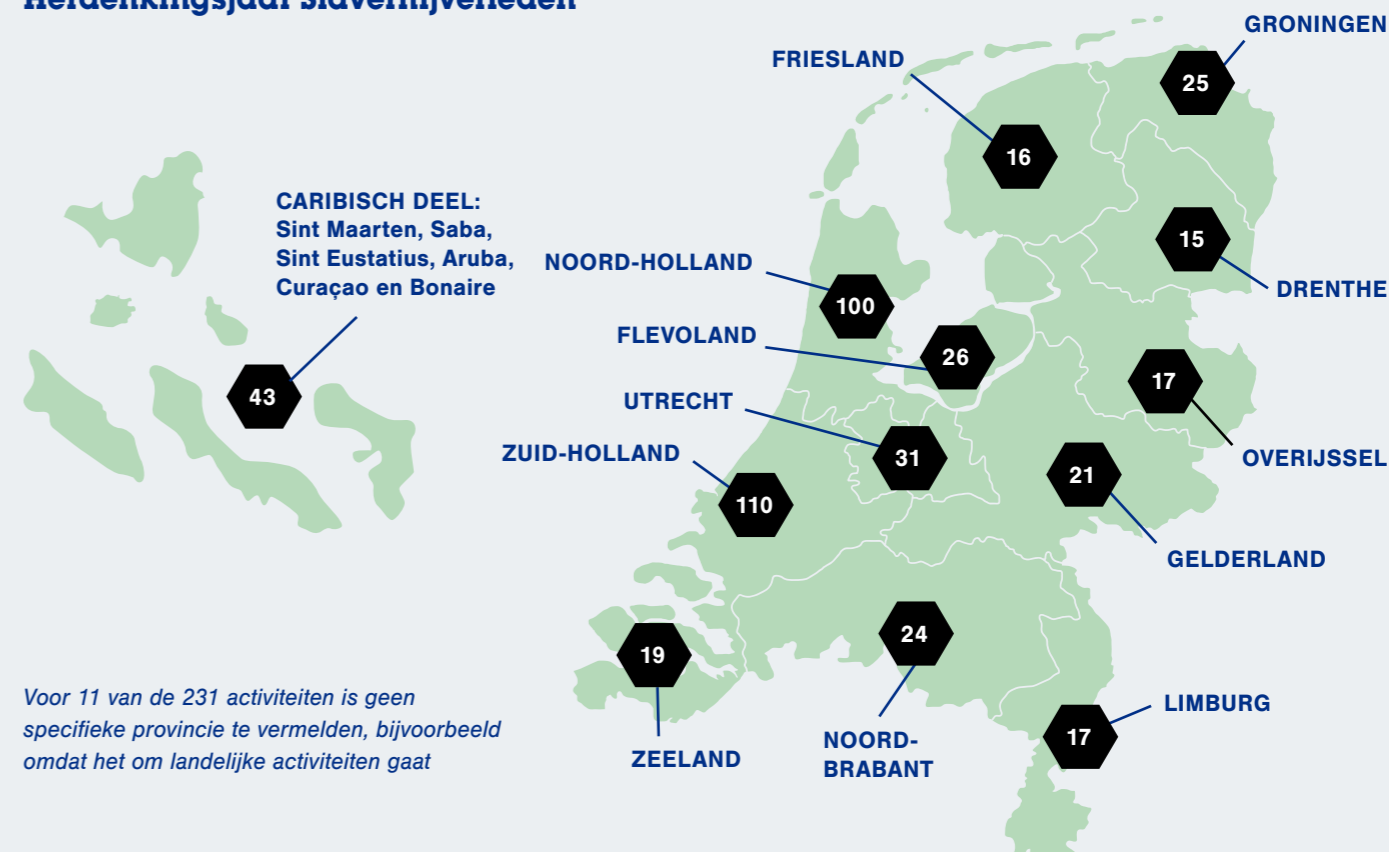
ZEGGENSCHAP

Net als in de regeling Erfgoed Maken, en vooruitlopend op onze werkwijze in de komende beleidsperiode, hebben we effecten beschreven waarop initiatiefnemers zich kunnen richten, op een

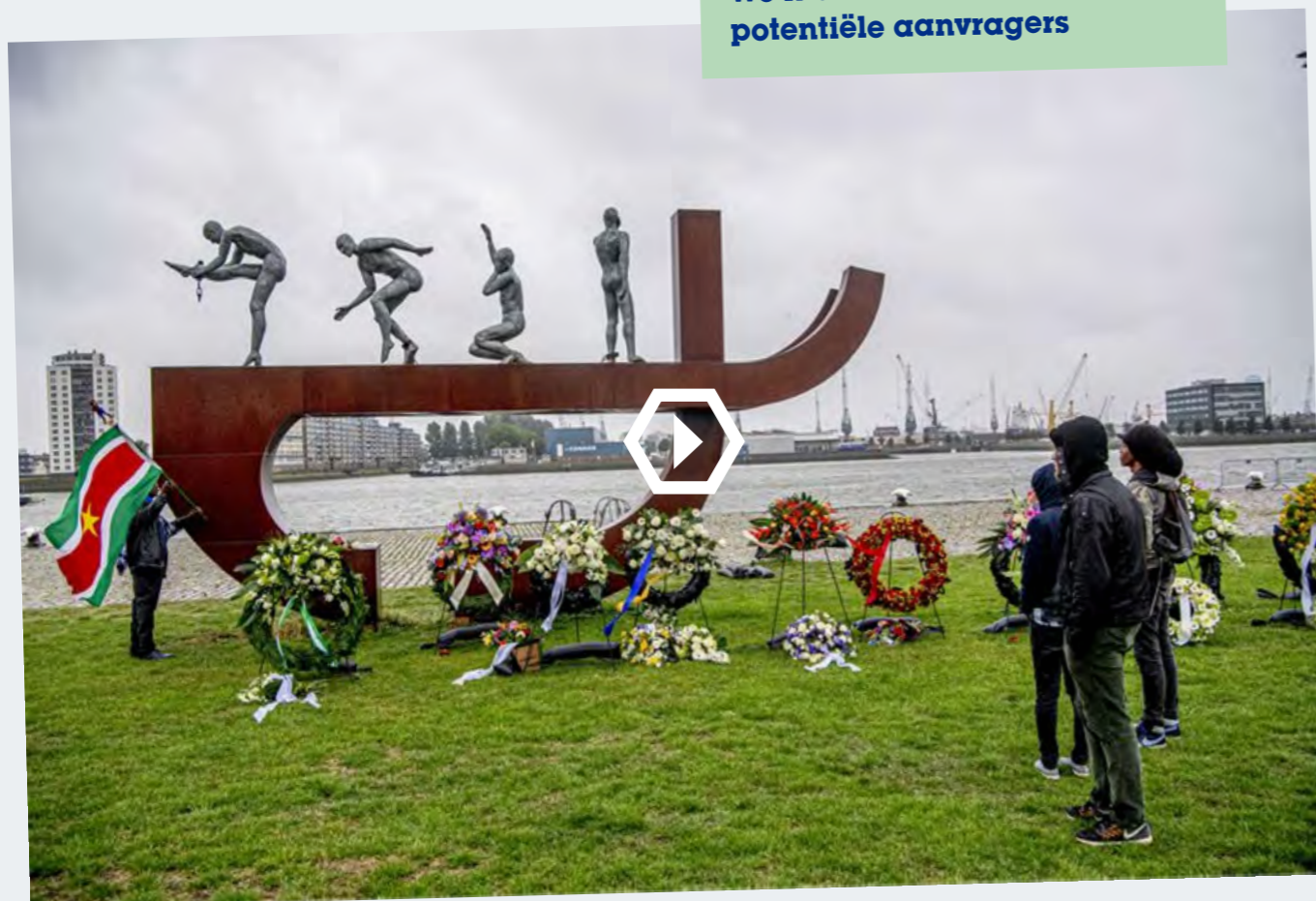
manier die bij hen past. We steunen projecten die het Nederlandse slavernijverleden en de doorwerking ervan in het heden belichten, educatief materiaal genereren, heling stimuleren of (internationale) samenwerking tussen instellingen opzetten. Gemeenschappen vragen zelf de subsidie aan. De insteek is dat zij zeggenschap hebben over de opzet en organisatie van het project en de leiding hebben over de uitvoering ervan. Daarbij kunnen ze samenwerken met culturele organisaties, erfgoedinstellingen of onderwijsinstellingen. Dat mogen ook buitenlandse partners zijn.

Aanvragers uit het Caribisch deel van het Koninkrijk die Nederlands of Engels niet als eerste taal hebben, mogen de aanvragen in het Papiamentu of Papiamentu schrijven. Het Fonds vergoedt de kosten voor de vertaling. De communicatie over deze regeling hebben we, op aanraden van onze *critical friends*, in al deze talen gevoerd.

Spreiding activiteiten Herdenkingsjaar Slavernijverleden

We hielden een webinar voor potentiële aanvragers

KETI KOTI

We noteerden groot enthousiasme voor en overtuiging van de noodzaak van deze regeling. De regeling bleek ook zeer succesvol, veel aanvragen waren verbonden aan projecten rond Keti Koti, op 1 juli.

In de aanloopfase leefden er vanwege de thematiek gevoeligheden: in de totstandkoming van de regeling, in de inhoud en in hoe hij zou worden ontvangen in alle delen van het Koninkrijk. De regeling speelt deels in voor het Fonds nieuwe gemeenschappen.

ZORGVULDIGHEID

Vooraf twee punten behoeften aandacht. Ten eerste was verandering nodig in de manier waarop het Fonds omging met onderwerpen en doelgroepen waarmee we niet eerder ervaring opdeden. Dat gold zowel intern als in relatie tot de aanvragers en de beoordelingscommissie. Belangrijke uitgangspunten hierbij waren vertrouwen, transparantie en zorgvuldigheid. We werkten per slot van rekening in deze regeling met veel nieuwe partners en speciaal voor de regeling nieuw aangetrokken medewerkers.

De leden van de adviescommissie spraken het Fonds aan en vertelden ons hoe beter met de thematiek om te gaan en hoe de commissieleden persoonlijk de juiste steun te bieden. Daarvan leerden we. Bijvoorbeeld dat beoordeling van de aanvragen voor de commissieleden persoonlijk emotioneel zwaar kan zijn. Als steun en om die last te verlichten werd speciaal voor de commissieleden een intervisie-begeleider ingeschakeld en planden we bij iedere commissievergadering reflectiemomenten. We hielden meer dan bij andere commissies onderling contact, met directe betrokkenheid van de directeur-bestuurder. De adviescommissie en ook de adviseurs reageerden positief op deze aanpak. De 'lessons learned' gebruiken we inmiddels ook bij andere regelingen.

OPHOING BUDGET

Het tweede aandachtspunt bij deze regeling was de ophoging van het budget. Al vroeg in de looptijd bleek de vraag naar subsidie enorm. Ons oorspronkelijke budget van één miljoen euro werd snel overvraagd. OCW wilde het budget met twee miljoen ophogen maar schatte in dat dat pas per 1 november zou kunnen. Daarom kozen we ervoor om 1,2 miljoen euro vrij te maken uit regelingen waar nog financiële ruimte was, daarmee kon de regeling Herdenkingsjaar Slavernijverleden naadloos doorlopen. Op 1 november werd het in het voorjaar aangekondigde extra budget van OCW alsnog aan ons toegekend.

Bij de extra middelen werd met OCW overeengekomen dat 40% (800.000 euro) geormerkt zou worden voor projecten in het Caribisch deel van het Koninkrijk. Dat is geen eenvoudige opgave. De infrastructuur op de eilanden is in veel opzichten anders dan in Europees Nederland en verschilt ook per eiland. Bovendien is er op de eilanden minder ervaring met het schrijven van subsidieaanvragen. Onze werkbezoeken aan het Caribisch deel van het Koninkrijk (zie p. 43) droegen alvast bij aan de zichtbaarheid van ons Fonds op de eilanden. En de regeling Herdenkingsjaar Slavernijverleden kan een opmaat vormen voor een meer structurele ondersteuning en impact in dit deel van het Koninkrijk. We hebben een communicatiestrategie op maat ontwikkeld om daarmee onze bekendheid te vergroten en om potentiële aanvragers te ondersteunen. Eind 2023 begonnen we met het aantrekken van 'verkenner' om aanvragers te benaderen, de regeling nog beter te duiden en het aanvraagproces te begeleiden. Per begin februari 2024 gaan vier verkenner aan de slag, onder wie één voor Sint Eustatius en Saba samen. Doel is om, met een vijfde verkenner erbij, voor elk eiland een aanspreekpunt te hebben. We verwachten in 2024 meer aanvragen dan in 2023 te ontvangen, mede vanwege het extra budget en alle ingezette communicatie.

Het herdenken stopt niet na dit themajaar. Een duurzame aanpak is nodig om het belang van het onderwerp, de geschiedenis en de doorwerking ervan recht te doen.

EVALUATIE

Herdenkingsjaar Slavernijverleden is een van de zeven regelingen die worden meegenomen in de evaluatie uitgevoerd in het najaar van 2023 tot en met het voorjaar van 2024. Dit doen we onder meer ten behoeve van de ontwikkeling van onze nieuwe projectregelingen.

Schreeuw naar Vrijheid! (Grito di Libertad!) door Caribbean Angels

Dit project verenigt een respectvolle herdenking van het verleden met het delen van de Afro-Antilliaanse cultuur zoals deze tot vandaag de dag door Afro-Antilliaanse Hagenaars wordt beleefd. Centraal staat het stimuleren van uitwisseling en dialoog tussen groepen Hagenaars van alle komaf, onder meer over de geschiedenis, de hedendaagse gevolgen daarvan en de plek van Afro-Antillianen in de Haagse gemeenschap. Dat gebeurt tijdens een Tula Tafel Dialoog, de Tula-herdenking, het oogstfeest, een culturele middag, een expositie en workshops over de geschiedenis en culturele context van de traditioneel gebonden Curaçaose hoofddoek, de Lensu di Libertad (vrijheidsdoek).

regeling Herdenkingsjaar Slavernijverleden
– categorie 2
foto: Patrice Winfield

Hoe wij samen het slavernijverleden kunnen verwerken door Black Men Talk

Met dit project richt Black Men Talk zich op het verbeteren van de emotionele gezondheid van mannen uit de Afrikaanse diaspora. De stichting maakt de doorwerking van het slavernijverleden aan de hand van onderwerpen als sociaal-economische achterstand van nazaten van tot slaaf gemaakten en de weg naar verbinding tussen generaties bespreekbaar en zichtbaar. Dat doen ze met inzet van panelgesprekken, workshops en seminars in verschillende steden en met een socialmediacampagne.

regeling Herdenkingsjaar Slavernijverleden - categorie 3

foto: Meer.shotz

‘ Deelnemers rapporteerden een verdiept begrip van het slavernijverleden en een verhoogd gevoel van verbondenheid en empowerment. Ook is er vraag naar een vervolg

uit de evaluatie

1.2.3 Samen Cultuurmaken 2022-2024

In het veld leeft de grote behoefte om bij één fonds terecht te kunnen voor projecten waarin het culturele en sociale domein samenwerken. Dat kan via onze subsidieregeling Samen Cultuurmaken. Daar loopt het al vanaf de eerste versie in 2020 storm. Goed nieuws is dat het ministerie deze regeling in de beleidsperiode 2025-2028 structureel bestaansrecht geeft: spoor 3 van Samen Cultuurmaken (zie hieronder) gaat onderdeel uitmaken van de culturele basisinfrastructuur (BIS). Dat betekent onder meer dat we zelf de invulling ervan mogen bepalen, op basis van ons beleidsplan.

De huidige regeling biedt ruimte aan drie soorten aanvragen, elk via een eigen spoor:

- try-outs
 - korte ontwikkeltrajecten en
 - grote meerjarige trajecten en verduurzaming
- Aanvragers mogen deze sporen achtereenvolgens doorlopen.

Daarnaast biedt de regeling op verschillende momenten in het jaar de mogelijkheid via open calls subsidie aan te vragen. Daarvan hadden we er dit jaar twee (zie verderop.) Ook steunden we een incidentele aanvraag.

De regeling Samen Cultuurmaken bleek dit jaar opnieuw een succes; de regeling werd overvraagd. We konden dit jaar 172 aanvragen honoreren, een stijging van 59% ten opzichte van 2022.

EXTRA GELD VOOR SAMEN CULTUURMAKEN

In mei besloten we in overleg met het ministerie van OCW zes miljoen euro uit regelingen waarin we nog ruimte hadden, in te zetten voor de regeling Samen Cultuurmaken. Zo konden we binnen deze regeling talentontwikkeling en educatieprojecten een extra stimulans bieden. Het budget voor spoor 2 werd in oktober van 1 naar 2,5 miljoen euro verhoogd. De beschikbare middelen in spoor 3 groeiden naar 5,28 miljoen euro. Spoor 3 is toegankelijk voor meerjarige projecten en opent een keer per jaar. Enkele dagen na de openstelling bleek dit spoor inclusief de budgetverruiming al overvraagd.

OPEN OPROEPEN

De Open Oproep Mentale gezondheid jongeren sloot aan bij de landelijke aanpak 'Mentale gezondheid van ons allemaal', een samenwerking tussen de ministeries van OCW en VWS. Zij stellen voor dit thema met ingang van 2023 jaarlijks 500.000 euro aan ons Fonds beschikbaar. Dit budget wordt verdeeld onder de open oproep en een incidentele subsidie voor een culturele organisatie die het thema bespreekbaar maakt via een productie. In 2023 ontving de Stichting Kikid hiervoor 150.000 euro.

De eerste open oproep in deze reeks draaide om initiatieven die jongeren actief betrokken bij kunst- en erfgoedactiviteiten. Deelname aan deze activiteiten versterkt hun mentale gezondheid. Deze open oproep was bijzonder succesvol. In december 2023 volgde een hernieuwde openstelling van de Open Oproep Mentale gezondheid jongeren, met opnieuw een budget van 500.000 euro.

Het budget voor de Open Oproep Jongeren maken cultuur komt deels uit de uitvoering van de Impuls jongerencultuur. Hiermee stimuleert het kabinet cultuurdeelname door jongeren die in de coronaperiode cultureel veel moesten missen. Het gaat om kunst- en erfgoedactiviteiten waaraan jongeren tussen de 12 en 27 jaar laagdrempelig kunnen meedoen.

Deze subsidie, die ook in 2024 doorloopt, werd nog onvoldoende op eigen kracht door de doelgroep gevonden. De geografische beperking - het geld was alleen bestemd voor projecten in kleine en middelgrote gemeenten - bemoeilijkt de uitvoering van de regeling. De vier grote steden plus de veertig grootste gemeenten (samen de G44) en de provincie Zeeland werden van de regeling uitgesloten omdat zij al via andere wegen overheidsmiddelen ontvingen voor vergelijkbare projecten. De open oproep, die in november zou sluiten, is met een jaar verlengd.

SPOT door Artiance

SPOT is een creatieve werkplaats voor jongeren die psychische kwetsbaarheid ervaren; een initiatief van Artiance, centrum voor de kunsten en GGZ Noord-Holland-Noord. Jongeren ontmoeten elkaar hier, ontdekken hun kwaliteiten op het gebied van kunst en cultuur, en worden gemotiveerd om hun plek in de maatschappij (terug) te vinden. Er is een programma voor jongeren die (tijdelijk) niet naar school gaan en aanbod voor jongeren waarbij dit wel (weer) lukt. Het project begon als try out, ontwikkelde zich vorig jaar via spoor 2 en kreeg eind 2023 meerjarige subsidie.

[Deelnemers Nathalie en Caro vertellen hoe het programma bijdraagt aan het versterken van hun mentale veerkracht.](#)

regeling Samen Cultuurmaken - spoor 3

The queer nature of everything door WILD Producties

WILD Producties biedt trans en genderqueer jongeren een plek waar ze theater kunnen maken, experimenteren en zichzelf kunnen ontwikkelen.

[Oprichters en deelnemers vertellen in ons online magazine wat dat voor deze jongeren betekent.](#)

Regeling Samen Cultuurmaken - spoor 2
foto: Liza Wolters

‘ Dit is een groep waar ik mezelf kan zijn zonder *judgement*. Hier letten mensen niet op je; je hoeft je niet in te houden, zoals in de buitenwereld. Het voelt als een tweede familie

deelnemer Lila

LANDELIJK PROGRAMMA CULTUURPARTICIPATIE

In 2023 troffen we ook de voorbereidingen voor een bijeenkomst op 29 februari 2024 over het landelijk Programma Cultuurparticipatie (waaronder Samen Cultuurmaken valt). Daarbij zal het Fonds samen met OCW en LKCA gastheer en organisator zijn.

ONDERZOEKEN, VERKENNEN EN EVALUEREN

In een tussentijds onderzoek naar spoor 3 van Samen Cultuurmaken en naar MeeMaakPodia lieten we de wensen onderzoeken van eerder gehonoreerde partijen voor de invulling van de nieuwe meerjaren-regeling Co-creatie (zie 2.3).

Verder verkenden we de ontwikkeling van de voorgenomen open oproep voor gevluchte Oekraïense kunstenaars en een eventuele open oproep voor projecten voor door de Toeslagenaffaire gedupeerde kinderen en jongeren.

Samen Cultuurmaken is één van de zeven regelingen die worden meegenomen in de evaluatie uitgevoerd in het najaar van 2023 tot en met het voorjaar van 2024, onder meer ten behoeve van de ontwikkeling van onze nieuwe projectregelingen.

‘ Van alle kanten komen gesprekken en signalen samen waar we wat mee kunnen en willen doen. Deze signalen komen van de vrijwilligers van het jeugdhonk, de jongerenwerkers van de welzijnsorganisatie, de cultuurmakers in het werkveld en nog het meest belangrijk van de jongeren zelf

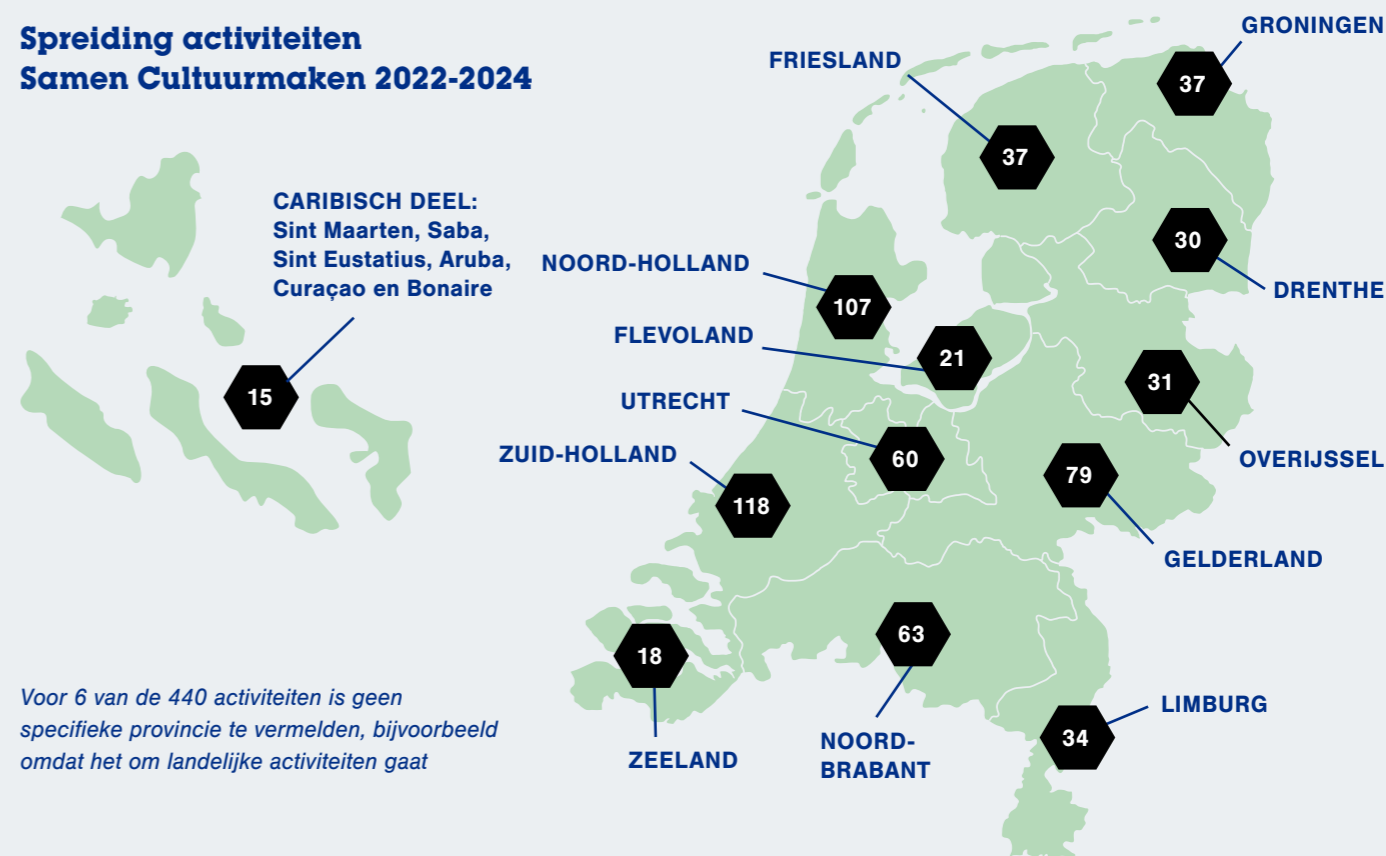
uit het projectplan

DRIFT - Waadhoeke door Connexa

DRIFT zet urban arts in om te komen tot een beter gevoel van competentie, autonomie en onderlinge verbinding bij jongeren. ‘Doen’ staat centraal. De signalen van de jongeren zijn het vertrekpunt voor programma, organisatie en eindproduct. Welzijnsorganisatie de Skûle Welzijn werkt hierin samen met een lokale muziekschool, een dj-school, een opleidingsinstituut voor urban arts en een zelfstandig docent. Samen richten zij zich op jongeren van 12-27 jaar in Waadhoeke, een Friese plattelandsgemeente die bestaat uit gemeentehoofdstad Franeker plus zo'n veertig omliggende dorpen.

Waarom is dit project van belang in de gemeente Waadhoeke? Landelijke cijfers van mentale gezondheid onder jongeren komen overeen met de onderzoekscijfers van GGD Fryslân (2022). Er is een grote urgentie voor jongeren om laagdrempelig te kunnen deelnemen aan projecten in hun dorp of wijk en zo deel uit te maken van een community. De jongerenwerkers en vrijwilligers van welzijnsorganisatie DRIFT hebben zo een middel voorhanden om de jongeren perspectief te bieden, met preventief welzijnswerk. Het project biedt een positieve benadering en integrale aanpak met culturele activiteiten als middel. De culturele partners, op hun beurt, kunnen door de samenwerking hun aanbod beter afstemmen op de wensen van de doelgroep. Het project kan worden opgenomen in bestaande structuren binnen de gemeente, zoals het jongerenwerk van de Skûle Welzijn en Muziekschool Seewyn en op termijn wellicht het voortgezet onderwijs.

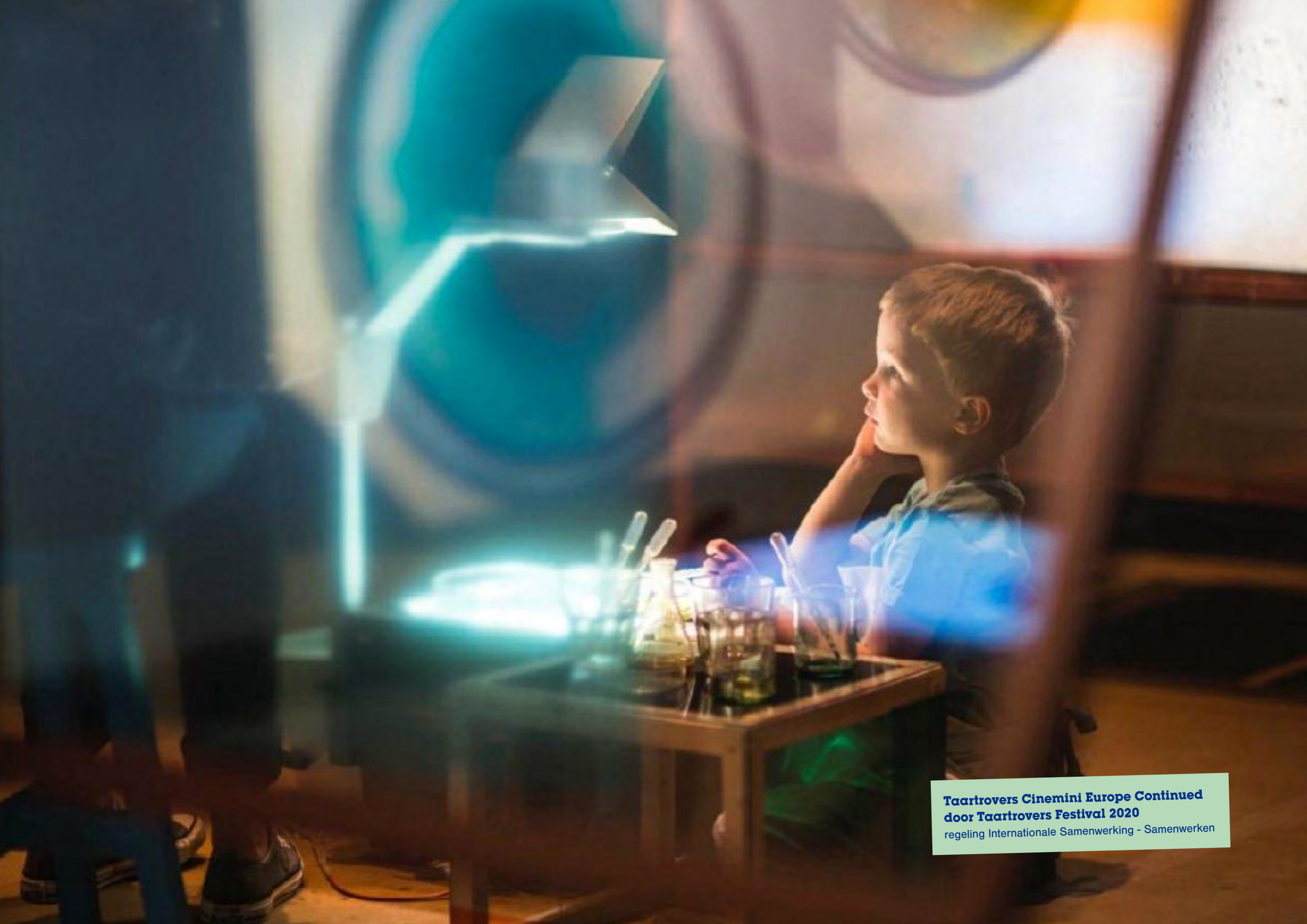
Spreiding activiteiten Samen Cultuurmaken 2022-2024

Voor 6 van de 440 activiteiten is geen specifieke provincie te vermelden, bijvoorbeeld omdat het om landelijke activiteiten gaat

RESULTATEN
IN CIJFERS

**Taartrovers Cinemini Europe Continued
door Taartrovers Festival 2020**
regeling Internationale Samenwerking - Samenwerken

1.3 Maakplaats voor cultuur

Het aantal scholen dat via onze regelingen meedoet aan ons programma cultuureducatie groeit nog steeds, en daarmee ook de aantallen leerlingen en studenten die we bereiken. Met Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK) bieden we zoveel mogelijk leerlingen gelijke ontwikkelkansen. Daarom is het prachtig nieuws dat CmK ook in de beleidsperiode 2025-2028 doorgang krijgt en onderdeel wordt van de BIS. Daarmee krijgt cultuureducatie een structureler bestaansrecht. Samenwerking met onze partners in het hele Koninkrijk blijft daarbij de sleutel tot succes, tussen binnen- en buitenschools aanbod en tussen de beleidsterreinen Onderwijs en Cultuur. Niet alleen op rijksniveau maar ook in provincies en gemeenten.

2021 - 2024

De meeste programma's voor cultuuronderwijs in het voortgezet onderwijs zijn bedoeld voor het havo en vwo, terwijl bijna 60% van de 12- tot 15-jarigen het vmbo volgt. Daarom geven we extra aandacht aan cultuuronderwijs op het vmbo. Jongeren vinden het leuk om verschillende kunstdisciplines uit te proberen en te combineren. Want de stap naar verdere ontwikkeling en verdieping is kleiner met passend aanbod in de vrije tijd.

Om die ambities te realiseren hebben we ons twee doelen gesteld voor de beleidsperiode 2021-2024. Onze subsidieregelingen ondersteunen projecten die hieraan bijdragen.

Stimuleren van cultuuronderwijs

We voeren in de beleidsperiode 2021-2024 de derde editie van CmK uit. Met de vierde editie van CmK en een stevigere armslag voor cultuureducatie op het vmbo en mbo kunnen we de effecten goed bestendigen. Wij werken in dit alles nauw samen met OCW, gemeenten (VNG), provincies (IPO), LKCA, CJP en Fonds 21.

BELEMMERING

Binnen alle regelingen voor cultuureducatie bleek het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) een belemmering. Het geldt dat scholen via dit programma ontvangen, besteden scholen sinds 2020 aan het wegwerken van door corona veroorzaakte leerachterstanden. Dat doen ze vooral met kortdurende activiteiten. Scholen hebben niet voldoende menskracht om zich daarnaast te richten op de lange leerlijnen waarvoor wij subsidie bieden. We gaan ervan uit dat het onderwijs spoedig weer de adem zal hebben om in de langere leerlijnen te investeren.

CmK, CmK Caribisch Nederland en Cultuureducatie vmbo, vso, pro en mbo maken deel uit van de brede evaluatie van zeven regelingen, uitgevoerd in het najaar van 2023 tot en met het voorjaar van 2024. Dit doen we onder meer ten behoeve van de ontwikkeling van onze nieuwe projectregelingen.

1.3.1 Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024

De subsidieregeling Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK) is in het leven geroepen om de kwaliteit van cultuureducatie duurzaam te versterken door samenwerking tussen het onderwijs en de culturele omgeving. Ze is onderdeel van het gelijknamige landelijke programma dat we samen met het ministerie

van OCW en LKCA uitvoeren. Dat bestaat, naast subsidies, uit onderzoek, kennisdeling, promotie en een bestuurlijk akkoord tussen VNG, IPO en het Rijk.

Met CmK bereiken we 57% van alle scholen voor primair onderwijs en 41% van de scholen voor voortgezet onderwijs in Nederland:

- Primair onderwijs: 3.764 scholen
- Voortgezet onderwijs: 267 scholen

54 MILJOEN VOOR 44 PENVOERDERS

Het Fonds heeft voor de periode 2021-2024 in totaal 54 miljoen euro subsidie verstrekt aan 44 penvoerders om cultuureducatie in hun regio structureel te versterken. Penvoerders zijn de partijen die de subsidie aanvragen, meestal centra voor de kunsten of provinciale steunfunctie-instellingen. Elke penvoerder vertegenwoordigt een groep scholen en culturele partners die aan CmK deelnemen in hun gemeente, regio of provincie. De penvoerders zijn aanspreekpunt en verantwoordelijk voor de uitvoering van het CmK-programma in hun regio. Het bedrag dat zij ontvangen is gebaseerd op inwoneraantal. Voorwaarde is dat de lokale overheid hetzelfde bedrag bijdraagt.

SPEERPUNTEN CmK

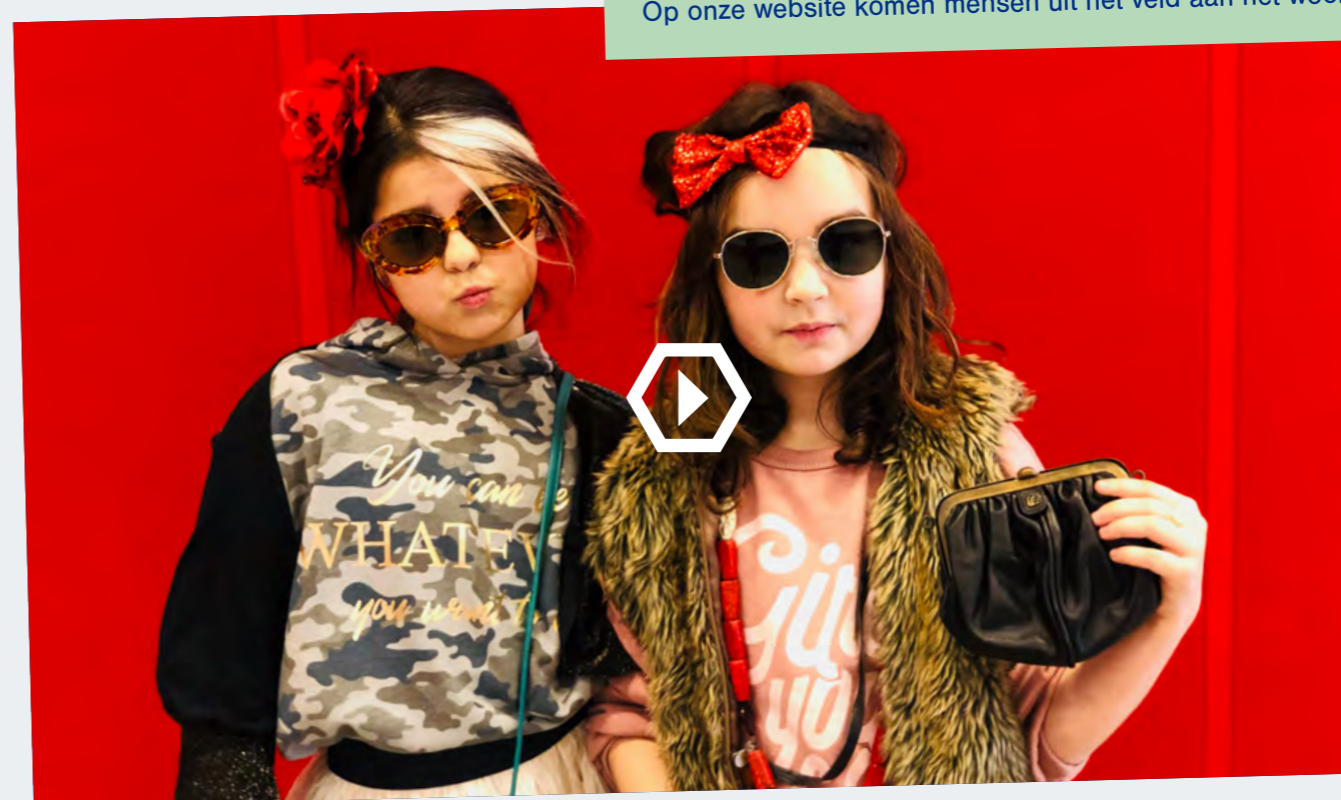
Speerpunten in deze beleidsperiode zijn:

- **Kansengelijkheid**, met name op scholen met achterstandscores en scholen in gebieden met een minimale culturele infrastructuur
- **Professionalisering** in cultuureducatie: onder leerkrachten, docenten, culturele partners en penvoerders. Dit is een doorlopende leerlijn van primair naar voortgezet onderwijs
- **Integrale cultuureducatie**, dus cultuuronderwijs in verbinding met andere vakken
- **Verbinden van binnen- en buitenschoolse cultuurdeelname**
- **Structurele middelen van gemeenten en provincies** voor duurzame samenwerking, een samenhangend programma en deskundigheid

Hierin hebben de penvoerders altijd de ruimte voor lokale eigenheid, bijvoorbeeld afhankelijk van hoe uitgebreid de culturele infrastructuur in een gebied is.

Toon je talent door Kumulus

regeling Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024
Meer weten over de waarde van cultuureducatie?
Op onze website komen mensen uit het veld aan het woord

Meet-up! Cultuureducatie met Kwaliteit

foto's: Liza Wolters

RELATIE MET PENVOERDERS VERSTEVIGD

Onze relatie met de CmK-penvoerders is in 2023 verstevigd door veldbezoek en door een actieve deelname van onze directeur-bestuurder aan de vergaderingen van de Raad van Twaalf. Daarin werken de provincies samen aan cultuureducatie en -participatie. Aan het eind van 2023 hebben we de jaarlijkse voorgangsgesprekken gevoerd, dit keer bij de penvoerders ter plaatse. We vernamen dat ze nog last hadden van de effecten van de coronapandemie, van de NPO-gelden (zie p. 29) en van de grote personeelstekorten, ook in het kunstvakonderwijs. Daardoor zullen de penvoerders waarschijnlijk in deze beleidsperiode niet alle plannen kunnen realiseren zoals ze aan het begin van de periode zijn ingediend. Wel zagen we in de verantwoordingen dat de doelstelling om nieuwe scholen te bereiken, zeker voor de komende beleidsperiode, weer realistischer wordt.

Dit jaar hebben we die samengevoegd. Het thema was 'de penvoerder als regisseur', waarmee we een vooruitblik gaven op de volgende CmK-periode.

Er was er een delegatie aanwezig uit Aruba, Bonaire, Curaçao, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten. De bezoekers waren een week lang te gast, waarin ze naast het congres een aanvullend programma volgden. Ook omdat we voor de eilanden geen livestream van het congres konden bieden, was het goed dat er een vertegenwoordiging aanwezig was. Dit bezoek diende om het netwerk hechter te maken en verder te brengen. Het budget ervoor kwam uit het Buitenlandse Bezoekers Programma (zie p. 18).

Dit jaar bestond CmK 10 jaar. In ons online magazine berichtten we, naast de resultaten, ook over de toekomstagenda.

MEET-UP!

Op 23 november hielden we samen met LKCA de bijeenkomst Meet-up! CmK met 190 deelnemers in het Huis Utrecht. Voorheen organiseerde het Fonds het voorjaarscongres CmK en LKCA een najaarsmeet-up.

‘ Alle deelnemers aan het Buitenlandse Bezoekers Programma in Nederland hebben de afgelopen week zeer leerzaam en interessant gevonden

deelnemer Ruby Eckmeyer, Aruba UNESCO Nationale Commissie

BBP CmK

Enkele resultaten na 10 jaar CmK

- Penvoerders werken aan een sterk lokaal netwerk voor cultuureducatie
- Meer samenwerking tussen scholen en culturele instellingen
- Culturele instellingen en professionals worden getraind op het werken voor en in scholen
- Het aanbod past bij de visie en doelen van de scholen op cultuureducatie
- Meer en meer scholing voor de leerkrachten
- Steeds meer pabo's en kunstvakopleidingen raken betrokken bij het programma CmK
- Het aantal samenhangende programma's voor leerlingen van groep 1 t/m 8 neemt toe
- Meer toegang tot goede cultuureducatie voor de leerling, ongeacht op welke plek in het Koninkrijk je woont

DRIE DEELONDERZOEKEN

Om de hoofdvragen 'Bewerkstelligt CmK wat het beoogt? Waar liggen verbeterkansen?' te beantwoorden, zijn in 2023 drie deelonderzoeken uitgevoerd:

- een Plananalyse CmK 2021-2024 (analyse van de plannen zoals ingediend door de penvoerders);
- een kwantitatieve evaluatie onder scholen met behulp van de monitor EVI;
- en aanvullend een evaluatie CmK, gericht op de penvoerders en de rol van de culturele partners en overheden.

De deelonderzoeken samen mondden onder meer uit in een verbindende rapportage.

OOG door DOK Cultuurhelden

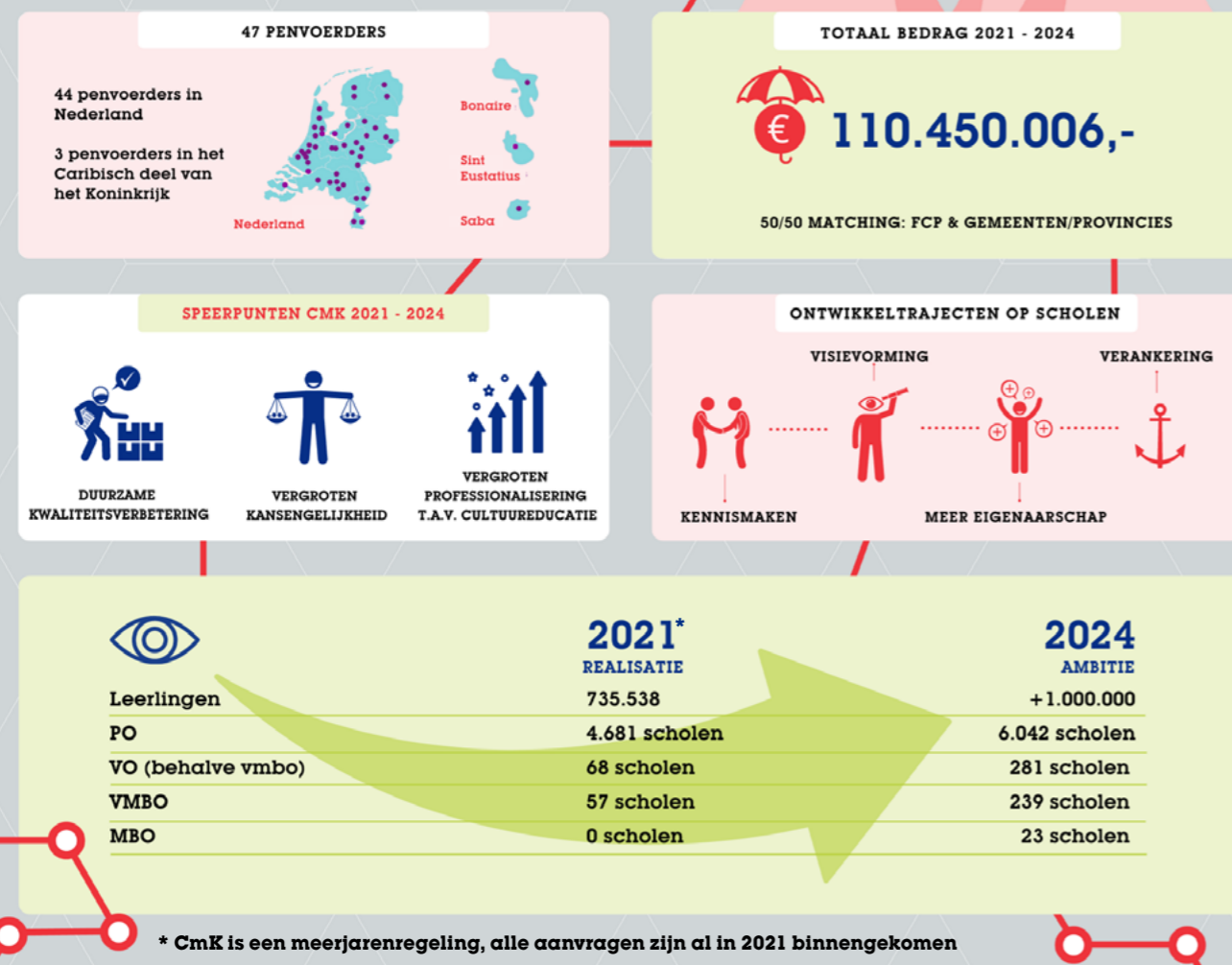
Dit project laat zien hoe kunsteducatie een rol kan spelen in de taallessen en bij leesbevordering. Een mooi voorbeeld van vakintegratie. DOK omarmde in 2021 de leer methode Visual Thinking Strategie (VTS), om met kinderen systematisch betekenis te geven aan kunstwerken. De vraag diende zich aan: kan VTS bijdragen aan leesplezier door de methode te gebruiken bij een prent in een boek, of een kunstwerk bij een boek. Om deze vraag te onderzoeken is een Community of Practice (CoP) opgezet. DOK gebruikt de uitkomsten van het onderzoek om workshops voor leesconsulenten te ontwikkelen waarin VTS wordt ingezet om leesplezier te bevorderen.

regeling Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024

foto: Maarten van Vliet

CmK 2021-2024

Werken met de Verdwaaatlas door Kunstwerk, penvoerder Friesland

Keunstwurk ontwikkelde een training voor docenten primair onderwijs. De cultuurverbinder maakt een plan, zoekt de juiste meimakers (kunstvakdocenten en procesbegeleiders) om vervolgens met dit traject de school in te gaan. De Verdwaaatlas staat vol nieuwsgierigmakende onderzoeksvragen en inspiratie over duurzaamheid in je eigen omgeving. Het boek biedt praktische opdrachten met een twist om aan de slag te gaan met kinderen, jongeren, ouders, grootouders en de mienskip (het Fryske woord voor de gemeenschap, je omgeving, de samenleving). Voor de inhoud van de opdrachten zijn de Sustainable Development Goals als onderlegger gebruikt.

regeling Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024

foto: Marc de Fotograaf

1.3.2 Cultuureducatie met Kwaliteit Caribisch Nederland

De regeling Cultuureducatie met Kwaliteit Caribisch Nederland, voor Saba, Sint Eustatius (Statia) en Bonaire, is ontstaan in nauwe samenspraak met zowel de Rijksdienst als de openbare lichamen (zoals de overheden in de bijzondere gemeenten heten). We hebben voor dit gebied een aparte subsidieregeling, die iets afwijkt van de basisregeling CmK. De voorwaarde dat de lokale overheid hetzelfde bedrag bijlegt, geldt hier bijvoorbeeld niet. Verder werken we met twee periodes van twee jaar, in plaats van eenmaal vier jaar.

In de loop van de periode 2021-2022 moesten penvoerders al een plan schrijven voor 2023-2024. Lastig daarbij was dat hun werd gevraagd te reflecteren op de vorige periode. Bovendien ging het penvoerderschap op Saba en Bonaire per 1 januari over op nieuwe partijen. Die moesten in 2023 dus verder met wat hun voorgangers nog aan het uitvoeren waren.

HAALBARE STAPPEN

Met cultuureducatie is op de eilanden nog weinig ervaring en corona heeft hier een grote impact gehad. De eilanden kozen daarom, en vanwege beperkte middelen, hun pad op basis van de vraag welke stappen het beste haalbaar waren. Sint Eustatius richtte zich vooral op activiteiten, terwijl in Bonaire de nadruk lag op het opbouwen van een netwerk: de zogenaamde *community of practice*. Uiteindelijk zijn beide nodig voor CmK. Wij boden begeleiding en maatwerk bij de aanvragen, bijvoorbeeld bij het hanteren van de sectorcodes. Bewustzijn en 'hoe ga je ermee om' stelden we daarbij voorop.

Inhoudelijk speelt de natuur hier zo'n grote rol, dat het goed zou zijn die in de regeling te integreren

Op de eilanden hangt CmK vaak sterk af van één persoon of één penvoerder. Daarom richten we ons op wat we kunnen bieden, samen met LKCA, om CmK

op de eilanden stabiel te laten functioneren. De wens bestaat vlot door het traject te kunnen gaan, passend bij lokale wensen en mogelijkheden en vooral toekomstgericht. Inhoudelijk speelt de natuur hier zo'n grote rol, dat het goed zou zijn die in de regeling te integreren.

CULTUURCONVENANTEN

OCW en de Rijksdienst zijn in gesprek met de penvoerders over cultuurconvenanten, waarbinnen CmK een plek kan krijgen. Wij dringen daarop aan. Op Saba werkt het cultuurconvenant al stimulerend. Daar doen twee scholen die eerst aarzelden nu ook mee. Het zou CmK ten goede komen als cofinanciering door de openbare lichamen verplicht werd. Openbare lichamen en penvoerders worden dan breder dan alleen via CmK betrokken bij cultuur en cultuureducatie op de eilanden.

Tot slot denken we na over een pilot om Curaçao, Sint Maarten en Aruba ook aan te laten sluiten bij CmK. Over en weer valt veel te leren.

Schoolkinderen op Sint Eustatius

Op ons magazine schreven we al eerder hoe CmK op Sint Eustatius werd ingevoerd onder de titel Stepping back and moving forward.

foto via penvoerder

“ Cultuur empowert mensen, maakt hen sterker

Rosabel Blake, Gateway to Success

1.3.3 Regeling Cultuureducatie

TWEE HOOFDSTUKKEN

Via de Regeling Cultuureducatie werken scholen en culturele instellingen samen aan projecten waarin leerlingen en studenten creatief worden uitgedaagd. Dat gaat via twee sporen, 'hoofdstukken' genoemd: Cultuureducatie vmbo, vso, pro en Cultuureducatie mbo. In onze communicatie behandelen we deze hoofdstukken als twee aparte regelingen. Ze hebben grote overeenkomsten, maar ook belangrijke verschillen. Bovendien is het voor leerlingen en studenten cruciaal dat de activiteiten aansluiten bij hun belevingswereld.

Door cultuureducatie leer je niet alleen over kunst en cultuur, maar ook over jezelf. Thema's komen ter sprake die jongeren in andere contexten niet met elkaar bespreken. Door cultuureducatie ontwikkelen zij hun gevoel van eigenwaarde. Dat is nodig; er is in onze maatschappij een grote behoefte aan deze leerlingen en studenten, bijvoorbeeld in de zorg, techniek, productie, beveiliging of in het onderwijs.

CULTUUREDUCATIE VMBO, VSO, PRO

In het vmbo is loopbaan- en beroepsoriëntatie een speerpunt. Het speciaal- en praktijkonderwijs zet in deze tijd vooral in op het vergroten van de weerbaarheid en sociale ontwikkeling van leerlingen.

We werken met fases, die samen een drietrapsraket vormen. Aanvragers richten zich op:

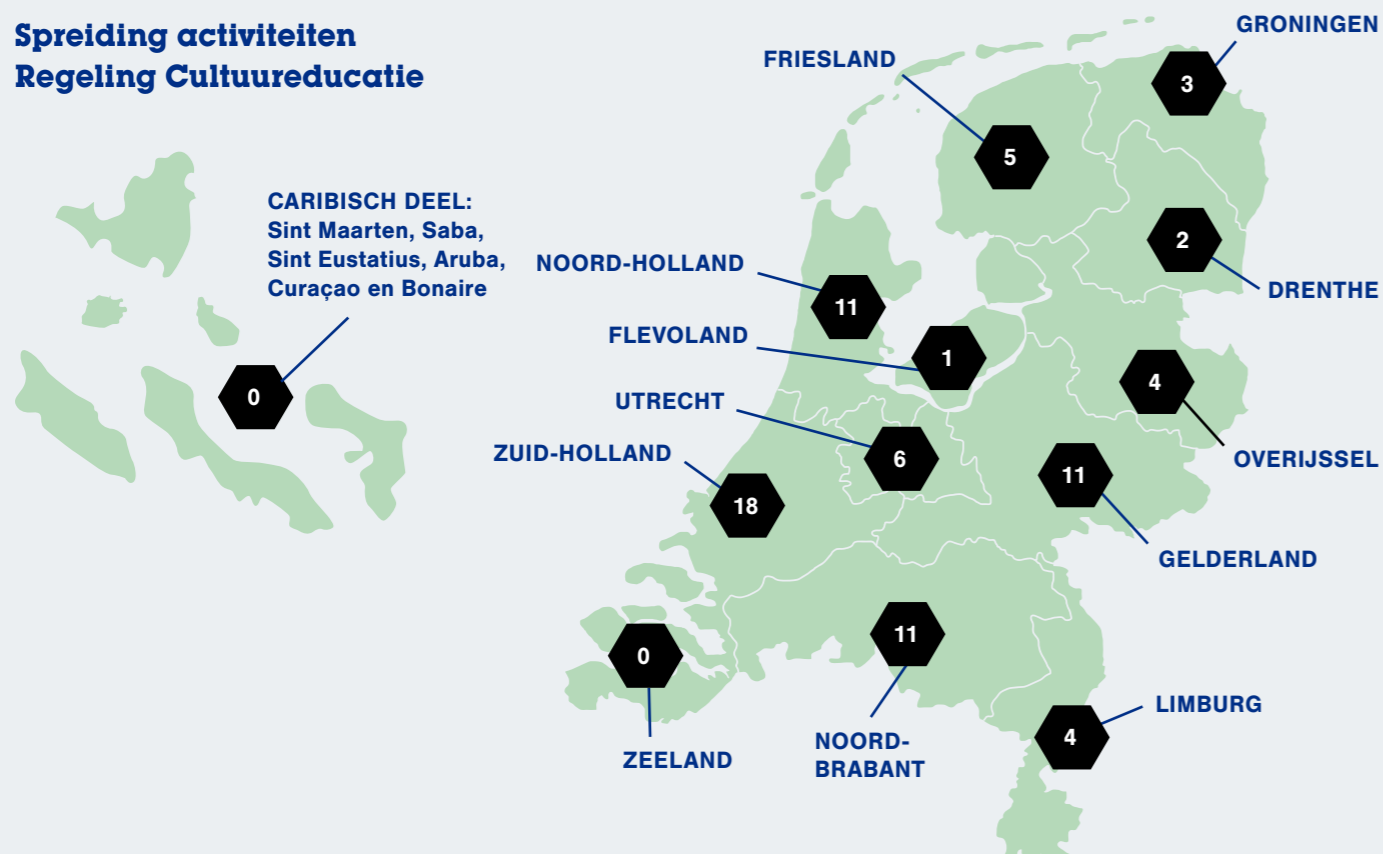
- kennismaken en uitproberen
- samen projecten ontwikkelen, of
- resultaten verduurzamen

Wie al eerder subsidie kreeg, kan in een vervolgfase een nieuwe stap zetten. Zo werken we aan een duurzame ontwikkeling, zoals die bij CmK al vanzelfsprekend is.

CULTUUREDUCATIE MBO

In het mbo moeten projecten een nauwe relatie hebben met het speerpunt burgerschap en moet budget gereserveerd zijn voor een studentenproject of -experiment. Zo krijgen de wensen van studenten over het cultuuronderwijs direct een plek in de aanvraag. Het mbo is als aparte doelgroep nieuw voor het Fonds. We werken in deze regeling samen met onze partners CJP, Fonds 21 en LKCA.

Spreiding activiteiten Regeling Cultuureducatie

Door cultuureducatie ontwikkelen zij hun gevoel van eigenwaarde

Een miljoen voor CJP

Op 18 december overhandigde directeur-bestuurder Hedwig Verhoeven een cheque ter waarde van een miljoen euro aan CJP, de uitgever van de MBO Cultuurkaart. Dit bedrag kwam uit de middelen van de Regeling Cultuureducatie. Hiermee verlagen we voor ROC's de drempel om deel te nemen aan de MBO Cultuurkaart, vooral in de regio's waar die cultuurkaart nog weinig gebruik wordt. Onze extra middelen worden daarom specifiek in die regio's ingezet. CJP kan hiermee meer en/of beter betaalbare activiteiten mogelijk maken voor mbo-studenten en zo cultuurparticipatie in het mbo meer onder de aandacht brengen. Dit vergroot de kansengelijkheid.

foto: Liza Wolters

‘ De Cultuurkaart laat jongeren kennismaken met ons rijke culturele aanbod. En die ervaringen leren je meer over jezelf.

Directeur-bestuurder Hedwig Verhoeven overhandigt een cheque van 1 miljoen euro aan CJP-directeur Walter Groenen

TUSSENTIJDSE EVALUATIE

Voor de regeling voor cultuureducatie op het vmbo, vso, pro en op het mbo was halverwege de beleidsperiode nog acht van de tien miljoen euro over. In het voorjaar lieten we tussentijdse evaluaties uitvoeren met het oog op mogelijke verbeteringen in beide hoofdstukken.

Doordat de sector kampt met een groot personeelsverloop en -tekort blijkt het lastig om cultuureducatie een vaste plek te geven. We besloten daarom in mei om budget in te zetten voor de regelingen Samen Cultuurmaken en Herdenkingsjaar Slavernijverleden, waar juist meer ruimte nodig was. We troffen daarnaast maatregelen op het gebied van communicatie.

VERLENGING REGELING

In de tweede helft van het jaar liep het aantal honoreringen op. Na publicatie over de aankomende sluiting van de regelingen op 1 februari 2024 (voor mbo) en eind maart 2024 (voor vmbo, vso en pro), namen veel potentiële aanvragers contact met ons op. Om de beschikbare middelen toch in te kunnen zetten, besloten we eind van het jaar de regeling te verlengen tot 1 juli 2024. De piek van aanvragen ligt namelijk vaak in april, mei en juni. Zo stellen we onderwijs- en culturele instellingen in staat ook nog voor het schooljaar 2024-2025 subsidie aan te vragen.

Het is voor culturele instellingen vooral nog moeilijk om binnen een mbo de juiste weg te vinden en contacten te leggen om een project te kunnen organiseren. We gaan onderzoeken of we daarbij in de nieuwe regeling meer kunnen betekenen.

RESULTATEN IN CIJFERS

Future Me proeftuin op Het Kwartier door Het Binnenstebuiten

Stichting Het Binnenstebuiten werkt in dit project samen met Het Kwartier, een vso-school binnen jeugdgevangenis De Hunnerberg in Nijmegen. Hier zitten 72 jongeren van tussen de 12 en 24 jaar die om strafrechtelijke redenen zijn opgenomen. In 2019 zette Het Binnenstebuiten met vier scholen Future Me op: een kunst- en cultuureducatieprogramma waarin vmbo- en vso-leerlingen samen met kunstenaars hun gewenste toekomst ontdekken. Ze leren hoe ze krachtig en bewust hun talenten kunnen inzetten.

Op Het Kwartier maakte kunst- en cultuureducatie nog geen onderdeel uit van het curriculum. Met de vernieuwende kunst- en cultuurlessen uit het Future Me-programma wil de school de culturele competenties van de leerlingen bevorderen. Dit sluit aan op de omslag die de school wil maken: niet kwalificatie, maar socialisatie en persoonsvorming staan centraal. Het project bereikt in totaal 60 leerlingen.

Regeling Cultuureducatie vmbo, vso, pro
foto: Bedel Bayrak

Food Art in Almere Poort door Stichting 'n Wilde Keuze

Anderhalf jaar lang doken stichting 'n Wilde Keuze en het Aeres MBO Almere, de voedselketen in. In samenwerking met de mbo-studenten Toegepaste Biologie werd het kunsteducatie project, Food Art in Almere Poort ontwikkeld. Een vakoverstijgende samenwerking waarbij de mbo-studenten mét en door middel van kunst leren de wereld om hen heen te bevragen, deze vragen om te zetten in kunstininstallaties, en met een open blik te oefenen om anders naar eten en hun omgeving te kijken. Food Art in Almere Poort is een gezamenlijke zoektocht om kunsteducatie een plek te geven in het curriculum van Aeres MBO Almere, waarbij theorie en verbeelding met elkaar worden verbonden.

Regeling Cultuureducatie mbo

‘ Toen ze dit idee eenmaal te pakken hadden, begonnen ze steeds harder met elkaar te praten, van enthousiasme. En kwamen ze om het half uur Robin halen om uit te leggen wat ze voor nieuws hadden bedacht. Tijdens de gezamenlijke lunch kwamen ze zelf van alle producten controleren waar ze vandaan kwamen, om uit te rekenen hoeveel CO₂ het had gekost om ze te vervoeren

uit het projectplan

PlusWhat door Wedowe
regeling Samen Cultuurmaken - spoor 2
foto: Cosimo Beduini

2

NAAST ONZE REGULIERE PROGRAMMA'S

In 2023 realiseerden we veel toekomstgerichte stappen, zowel binnens- als buitenshuis. De implementatie van onze organisatieversterking, die ook in 2024 door loopt, vroeg flinke inspanning. Denk hierbij aan het ons eigen maken om projectmatig te werken en aan het realiseren van koppelmechanismen tussen de drie clusters. Tegelijkertijd zetten we ons in 2023 in voor de versterking van het veld, in al onze deelsectoren. Dit doen we bijvoorbeeld met meerjarenregelingen, die organisaties langer zekerheid bieden en daardoor meer mogelijk maken. We versterken het veld ook door ons structureler en specifieker te richten op die regio's in het Koninkrijk waar aanvragers ons Fonds nog minder goed weten te vinden.

Het resultaat van een mede door ons geactiveerde achterban was de vermelding van de noodzakelijke versterking van onze deelsectoren in de

Hoofdpijnenbrief cultuur 2022 van toenmalig staatssecretaris Uslu. Deze brief heeft dit jaar een stevigere aanwezigheid opgeleverd van onze deeldomeinen in de landelijke verkiezingsprogramma's en heeft aantoonbaar versterkend gewerkt in de cultuurbeleidskaders van diverse provincies en verschillende gemeenten.

‘ De vrijwillige inzet voor cultuur en de actieve cultuurbeoefening vormt een belangrijke basis van het culturele leven in ons land

oud-staatssecretaris Gunay Uslu in haar Hoofdpijnenbrief Cultuur aan de Tweede Kamer (mei 2022)

2.1 Organisatieversterking

Eind 2022 besloot het fondsbestuur met unanieme instemming van de personeelsvertegenwoordiging en de Raad van Toezicht tot een herziening van de organisatiestructuur. Deze werd met ingang van januari 2023 ingevoerd. De nieuwe structuur komt voort uit het organisatieversterkingstraject dat in 2022 op participatieve wijze met alle medewerkers werd doorlopen.

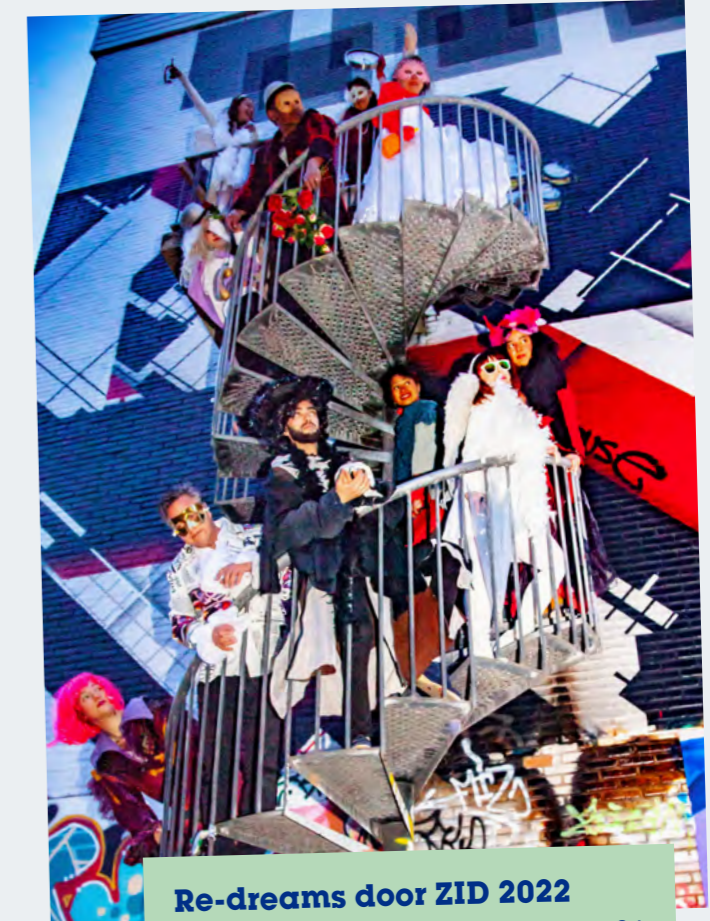
De nieuwe structuur is niet langer gebaseerd op de inhoud van onze programma's en regelingen, maar op de aard van de werkzaamheden. Per 16 januari werken we vanuit drie clusters: Ontwikkeling, Realisatie en Bedrijfsvoering. Met dit organisatiemodel kunnen we de grote uitdagingen waarvoor het Fonds staat beter aan, zijn we wendbaarder en flexibeler. Denk daarbij aan het accepteren van opdrachtverruimende verzoeken, de bijbehorende snelle personele groei en de ontwikkeling en implementatie van extra regelingen.

Verandering kost ook tijd. Op weg naar een stabiele organisatie hebben we veel energie gestoken in de vertaling van onze ambitie naar concrete processen, waaronder het inrichten van efficiënte werkprocessen en het verder borgen van deskundigheid en aansluiting bij het veld. Ook is breed samenwerken om van elkaar te leren en om een collectief geheugen op te bouwen een speerpunt voor het Fonds geworden.

OPERATIONEEL LEIDINGGEVENDEN

Met de komst van een groep operationeel leidinggevenden lukt het steeds beter professionaliteit te signaleren, te erkennen en daarmee verantwoordelijkheden binnen de organisatie te delegeren. De operationeel leidinggevenden zorgen samen met de drie clustermanagers voor variatie, uitdaging en ontplooiingsmogelijkheden in het werk. Ook op dit vlak blijven we leren en ons ontwikkelen, bijvoorbeeld tijdens de meerdaagse training Leidinggeven aan professionals, onder leiding van Leeuwendaal.

Halverwege 2024 evalueren we de organisatiestructuur. De interne stuurgroep van het organisatieversterkingstraject begeleidt deze voorgenomen evaluatie.

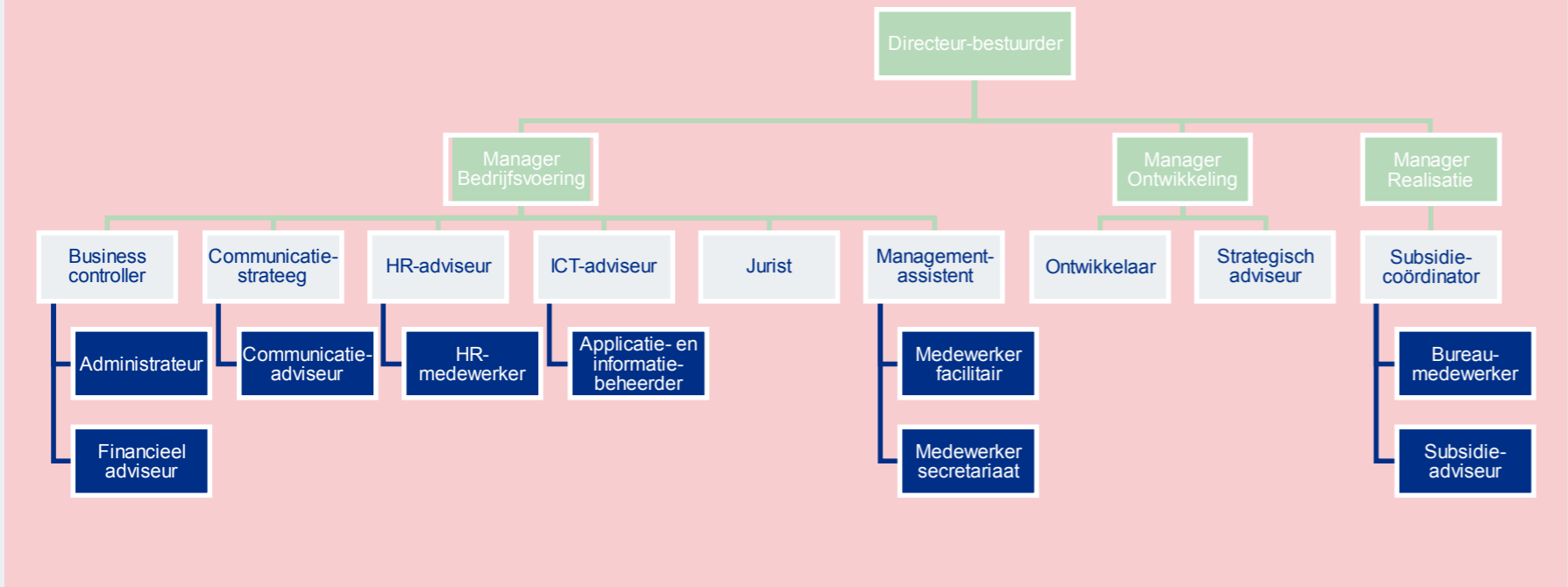

Re-dreams door ZID 2022
regeling Talent en Festivals 2021-2024
- Kunstfestivals
foto: Maria Morales

Kernwaarden

Laagdrempelig, bereikbaar, toegankelijk
Verbindend, samen(werken), collegialiteit
Inclusief, overal, dichtbij
Lef, fouten maken mag, gedrevenheid, daadkracht
Betrokken, behulpzaam, collega's helpen, respect voor elkaar

Organogram

Noorderlingen
 regeling Talent en Festivals 2021-2024
 foto: Niels Knelis

Teamuitje zomer 2023

2.2 Beleidsplan 2025-2028

We werkten in 2023 aan een inspirerend en realistisch beleidsplan voor de komende beleidsperiode. Het beleidskader 2025-2028 dat het ministerie van OCW ons meegaf vormde met onze ervaringen uit eerdere beleidsperiodes de basis. De nieuwe kaders en de bijbehorende budgettering passen bij onze ambities, en met de hernieuwde organisatiestructuur zijn we er ook echt klaar voor. Het nieuwe beleidsplan biedt ons de kans om als Fonds te groeien, ondanks een gelijkblijvend budget.

Noemenswaardig is dat we onze vlaggenschepen Cultuureducatie met Kwaliteit en Samen Cultuurmaken in 2025-2028 mogen voortzetten, beide met structurele subsidie via de BIS. Daarbij hebben we als Fonds de regie over de invulling, op basis van ons beleidsplan.

RUST IN DE SECTOR

Staatssecretaris Uslu koos voor rust in de sector en vermindering van de administratieve lasten (zie p. 40). Naleving van de sectorcodes zal worden aangescherpt.

‘ Ik wil in alles laten zien dat de culturele sector echt ontzettend goed bezig is, ook op het gebied van culturele diversiteit en duurzaamheid

Gunay Uslu, oud-staatssecretaris Cultuur en Media

ONZE BELEIDSLIJNEN IN 2025-2028

- De sectorcodes
- Spreiding en toegankelijkheid
- Duurzaamheid (klimaat)
- Digitale transitie en internationalisering

SECTORCODES

De codes gelden voor het Fonds zelf en voor instellingen die subsidie bij ons aanvragen. Het principe ‘pas toe of leg uit’ wordt ‘pas toe en leg uit’ en gaat gelden voor alle regelingen. Daarbij is er wel een verschil in wat we verwachten van professionele organisaties die we meerjarig ondersteunen, en de kleinere initiatieven die (voor lagere bedragen) projectsubsidie ontvangen. Voor meerjarig gesubsidieerde instellingen wordt naast de Governance Code Cultuur ook de Fair Practice Code verplicht. Daarnaast vragen we subsidieaanvragers te reflecteren op de betekenis van Diversiteit en Inclusie voor hun eigen organisatie, en een visie te formuleren om ermee aan de slag te gaan. We maken de codes structureel onderdeel van ons beleid, met heldere afspraken, betere monitoring en informatie en bijscholing voor onze medewerkers via de Fonds voor Cultuurparticipatie Academie (zie p. 49). Tegelijkertijd gaan we de sector ondersteunen met het toepassen van de codes.

SPREIDING

Met Fonds in de Regio (zie p. 43) richten we ons op een betere spreiding van subsidies over alle gebieden in het hele Koninkrijk. De opzet van onze programma's, van zo breed mogelijk tot fijnmazig, zorgt daarnaast voor een spreiding over disciplines en doelgroepen.

In ons Beleidsplan 2025-2028 maken we duidelijker waarvoor je bij het Fonds terecht kunt. Onze drie hoofdprogramma's uit het lopende beleidsplan bleken nog niet altijd duidelijk genoeg voor aanvragers en partners. Om een heldere structuur aan te brengen, gaan we werken vanuit onze drie pijlers: cultuureducatie, co-creatie (dit noemden we tot nu toe participatie) en amateurkunst (waaronder ook talentontwikkeling valt). Vandaaruit volgt een onderverdeling in drie soorten subsidies: meerjarenregelingen, projectsubsidies en open calls. Internationale samenwerking en erfgoed weven we daar doorheen, in plaats van er aparte regelingen voor te hanteren. Zo kunnen aanvragers uit die sectoren of met projecten met die kenmerken, via alle soorten regelingen een subsidieaanvraag doen.

Het principe ‘pas toe of leg uit’ wordt ‘pas toe en leg uit’ en gaat gelden voor alle regelingen

Meet-up! Cultuureducatie met Kwaliteit
foto: Liza Wolters

archiefbeeld
Talentontwikkeling - Urban Talent

Indeling programma's en regelingen 2025-2028

Fonds	Actieve cultuurparticipatie		
Programma's	Cultuureducatie	Co-creatie	Amateurkunst
Meerjarenregeling	Cultuureducatie	Co-creatie	Talentontwikkeling ?

2.3 Meerjarenregelingen 2025-2028

Het cluster Ontwikkeling hield zich in 2023 vooral bezig met het opstellen van drie meerjarenregelingen voor de volgende beleidsperiode. Hiermee investeren we in de infrastructuur van het werkveld. Op 1 december gingen ze alle drie open voor aanvragen, tegelijk met de nieuwe meerjarenregelingen van de andere rijkscultuurfondsen.

Uit onderzoek onder gehonoreerde partijen bleek dat er behoefte was aan versteviging van het veld. Ook werd duidelijk dat meerjarenregelingen voor MeeMaakPodia en voor spoor 3 van de regeling Samen Cultuurmaken daaraan kunnen bijdragen. We kozen er niet voor onze meerjarenregeling Talent en Festivals voort te zetten en uit te breiden met deze nieuwe onderdelen. In plaats daarvan stelden we twee nieuwe meerjarenregelingen op: Talentontwikkeling 2025-2028 (gericht op amateurkunst) en Co-creatie 2025-2028 (gericht op wat we tot nu toe participatie noemden). Voor cultuureducatie is er ook weer een meerjarenregeling: Cultuureducatie met Kwaliteit 2025-2028.

MINDER REGELS, MEER EFFECT

In de nieuwe meerjarenregelingen willen we met minder regels meer effect sorteren. Het principe van 'werken aan impact' zetten we voort. Die weg zijn we vorig jaar met succes ingeslagen met de regeling Erfgoed Maken. In brede instellingssubsidies (in plaats van projectsubsidies) werken aanvragers toe naar vooraf bepaalde effecten. Beter aansluitend bij hun behoeftes krijgen ze meer autonomie en minder administratieve lasten. Dat is al jaren een verzoek uit het veld. Geen dichtgetimmerde activiteitenplannen meer met vastgelegde prestatieafspraken, zoals het aantal bijeenkomsten met het aantal bezoekers, verdeeld over bepaalde doelgroepen.

THEORY OF CHANGE

Voor de eerste twee jaar vragen we een plan waarin instellingen hun visie geven op hun rol in het veld, plus de gewenste en haalbare 'outcome': welk(e) effect(en) kun je sorteren? Activiteiten zijn een middel om die effecten te bereiken. Deze werkwijze en terminologie komen uit de Theory of Change, een methode met als uitgangspunt: welke impact willen we bereiken en hoe gaan we dat doen? In de huidige beleidsperiode stelden we per regeling een theory of change op, in de volgende periode hanteren we er één voor de hele organisatie.

Voor de tweede helft van de beleidsperiode vragen we alleen een doorkijk op hoofdlijnen. De uitwerking volgt later. En in plaats van een uitgebreide terugblik en administratie over de afgelopen drie jaar, vragen we om inhoudelijke reflectie en slechts één jaar administratie. Dat hebben de rijkscultuurfondsen landelijk zo afgesproken voor alle instellingen in de BIS.

MEERJARENREGELING VOOR

TALENTONTWIKKELING: RUIMTE VOOR GROEI

De meerjarenregeling Talentontwikkeling 2025-2028 is er voor culturele instellingen, festivals en concoursen die talenten in de amateurkunst de kans geven zich verder te ontplooiën. Bijvoorbeeld via coaching in een groep, training in ateliers of door deelname aan professionele podiumproducties. Gehonoreerde instellingen combineren een doordachte visie op hun rol in het veld van talentontwikkeling met samenhangende en relevante activiteiten.

Voor het opstellen van deze regeling haalden we via verschillende onderzoeken veel input op: onderzoek naar de wensen van gehonoreerde partijen, naar de lopende regeling Talentontwikkeling en naar de ervaringen van aanvragers met de totstandkoming van de regeling TOF 2021-2024.

In de nieuwe meerjarenregelingen willen we met minder regels meer effect sorteren

MEERJARENREGELING VOOR PARTICIPATIE: DUURZAME IMPACT

In onze nieuwe meerjarenregeling die draait om participatie is ruimte voor aanvragen door de vijf erfgoedmanifestaties die tot nu toe onder de regeling Talent en Festivals (TOF) vielen. Hun activiteiten passen namelijk beter bij participatie dan bij talentontwikkeling. Ook MeeMaakPodia (nu nog een onderdeel van Vernieuwen van cultuurmaken) en de trajecten uit spoor 3 van de regeling Samen Cultuurmaken vallen onder participatie en hebben een meerjarenaanpak nodig. Daarom hebben we deze drie onderdelen gebundeld in één nieuwe meerjarenregeling: Co-creatie 2025-2028. Centraal staat duurzame impact, doordat instellingen bouwen aan een community, een landelijk festival organiseren of met partijen uit het sociaal domein samenwerken aan een maatschappelijke opgave.

Wat gaat onder Co-creatie 2025-2028 vallen?

2021-2024	TOF-Erfgoed manifestaties	MeeMaakPodia	Samen Cultuurmaken spoor 3
Co-creatie 2025-2028	Festivals	Instellingen	Cross-sectoraal

In een tussentijds onderzoek naar spoor 3 van Samen Cultuurmaken en MeeMaakPodia lieten we de wensen onderzoeken van eerder gehonoreerde partijen voor de invulling van de nieuwe meerjarenregeling Co-creatie.

MEERJARENREGELING VOOR CULTUUREDUCATIE: KANSELIJKHEID

Ook de nieuwe meerjarenregeling voor cultuureducatie opende op 1 december: Cultuureducatie met Kwaliteit 2025-2028. Deze vierde ronde van Cmk krijgt voor het eerst structurele financiering van het ministerie. Ze helpt het onderwijs zich goed voor te bereiden op de vernieuwing van het curriculum in 2026. De nadruk komt nog meer te liggen op het vergroten van kanselijkheid. Daarmee kunnen we meer effect sorteren dan met het bereiken van zoveel mogelijk deelnemers.

De nadruk komt nog meer te liggen op het vergroten van kanselijkheid

archiefbeeld
cultuureducatie

Hoe comic verder? door Travers Welzijn

regeling Samen Cultuurmaken - Open Oproep
Mentale gezondheid jongeren
foto: Christein van Hoffen

2.4

Herstart amateurkunst

Via herstelsteun, een speciale pilotregeling en in diverse overleggen werken we aan de herstart van de amateurkunst. Deze heeft tijdens de coronapandemie zware klappen gekregen. Omdat de ondersteuningsstructuur voor de amateurkunst vrijwel was ingestort, was geld en menskracht nodig om de koepelorganisaties weer op de been te krijgen. In de herstelgelden zat geld van het Fonds dat via LKCA werd besteed aan ondersteuning van de amateurkunstkoepels.

NATIONAAL AKKOORD

Na publicatie van het [rapport Revitalisering amateurkunst](#) zette het LKCA een strategisch overleg op. Negen ondersteunde koepels, leden van de Raad van Twaalf en een aantal stedelijke ondersteuningsinstellingen bogen zich over de toekomst van de amateurkunst. Het cluster Ontwikkeling van het Fonds sloot bij hen aan. In het verlengde hiervan streefde de staatssecretaris van OCW naar een nationaal akkoord voor de ondersteuning van amateurkunst. Dit Nationaal Akkoord Amateurkunst gaat over de hernieuwing en versteviging van de ondersteuningsstructuur voor amateurkunst, nadrukkelijk niet om losse projecten.

PILOTREGELING

Vooruitlopend op dat akkoord liet de staatssecretaris ons een subsidieregeling ontwikkelen (een pilot), waarin het gros van het budget is bestemd voor brede samenwerkingsprojecten met minstens drie, maar liever nog vier of vijf partijen. Denk aan provinciale instellingen, lokale amateurkunstclubs en eventueel een koepelorganisatie die in een pilot samen onderzoeken hoe ze de komende jaren kunnen werken aan een betere ondersteuningsstructuur voor de amateurkunst. In de regeling hebben we een hoofdstuk opgenomen voor de koepels, met daarin de opdracht na te denken over hun toekomstbestendigheid. Eind oktober 2023 ging de regeling [Pilot Nationaal Akkoord Amateurkunst](#) open.

RESULTATEN
IN CIJFERS

Generatie Cultuurhuis door Cultuurkwadraat

Samen met Stichting Toonbeeld, Stichting Cultuureducatie Walburg en Vereniging Middelburgs Theater wil Cultuurkwadraat 'culturele hubs' opzetten, verspreid over Zeeland. Hier kunnen mensen uit verschillende generaties en lagen van de bevolking samen cultuur maken en beleven in een van de veertien uitwisselingen en zestien workshops uit het project [Generatie Cultuurhuis](#).

regeling Pilot Nationaal Akkoord
Amateurkunst

‘ Het project kan leiden tot een andere kijk op het verenigingsleven, en de amateurkunstvereniging zoals we die nu kennen helpen evolueren naar een nieuwe vorm. Bijvoorbeeld een vorm die meer leunt op het samenkomen op een specifieke locatie dan op een traditionele verenigingsstructuur. Vooral jongeren kunnen zo makkelijker deelnemen, omdat aan de activiteiten incidenteel, per cursus of per project (b.v. een uitvoering van een toneelstuk) kan worden deelgenomen, en ze voor hun gevoel niet ‘vast zitten’ aan een vereniging

uit het projectplan

Deining de duif (2019) door Musica omnia vincit

foto: Lambert de Jong, PRA muziektheater

2.5 Fonds in de Regio

Voor alle regelingen geldt dat uit sommige provincies en uit de Caribische delen van het Koninkrijk nog beduidend minder aanvragen komen dan uit andere regio's. We willen betere spreiding mogelijk maken en ervoor zorgen als Fonds zo laagdrempelig en toegankelijk mogelijk te zijn. Dat doen we met een integrale aanpak, waarin we regionaal goed geïnformeerd, nabij en in dialoog werken. Door een bijdrage uit het overheidsprogramma Werk aan Uitvoering (WaU, zie p. 47) onderzoeken en ondervinden we hoe we onze dienstverlening daarop het beste kunnen inrichten. Dit is in lijn met het advies 'Elke regio telt!' Daarin constateren de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli), de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (RVS) en de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) dat welvaart en welzijn op een aantal plekken in Nederland achterlopen.

REGIOGERICHT WERKEN

Dit jaar zijn we gestart met het ontwikkelen van het programma Fonds in de Regio. Daarin inventariseren we extern en intern de behoeften en ervaringen op het gebied van regiogericht werken en onderzoeken we waar het Fonds het verschil

We willen betere spreiding mogelijk maken en ervoor zorgen als Fonds zo laagdrempelig en toegankelijk mogelijk te zijn

kan maken. Gesprekspartners waren onder meer beleidsambtenaren van provincies en gemeenten, andere landelijke cultuurfondsen, de Raad van Twaalf, de Boekmanstichting en LKCA. Op basis van een sterkte-zwakteanalyse hebben we vervolgens de doelen en uitgangspunten van het programma bepaald. Het programmaplan geeft richting aan de hele looptijd van acht jaar, tot en met 2031, en is al uitgewerkt voor de eerste fase. Het programma begint met meerdere (pilot)projecten. De accenten liggen op fysieke aanwezigheid van het Fonds in de verschillende regio's (provincies en het Caribisch deel van het Koninkrijk) en op het ontsluiten van data over de lokale culturele infrastructuur en cultuurdeelname.

Mede door personeelwisselingen zijn we later dan oorspronkelijk gewenst met dit project gestart. Het geld dat ervoor beschikbaar is gesteld door OCW, zetten we in de komende jaren in. In ons beleidsplan 2025-2028 hebben we de beleidslijn 'Spreiding en toegankelijkheid' opgenomen. Het programma Fonds in de Regio vervult daarin een belangrijke rol. Het programma gaat uiteindelijk op in het reguliere beleid van het Fonds.

2.6 Werkbezoeken Caribisch deel van het Koninkrijk

De wens om onze effectiviteit in het Caribisch deel van het Koninkrijk te vergroten kreeg een extra impuls door succesvol verlopen werkbezoeken in april en november 2023. Met onze subsidieregelingen richten we ons deze beleidsperiode explicieter op alle landen binnen het Koninkrijk (Nederland, Curaçao, Aruba en Sint Maarten) en op de bijzondere gemeenten (Bonaire, Sint Eustatius en Saba). Daarbij zorgen we voor extra impact door bij nieuwe afspraken de verantwoordelijkheid lokaal te leggen. Dit is in lijn met ons beleidsplan voor de komende periode.

Het Fonds voor Cultuurparticipatie was tot het najaar van 2023 de penvoerder voor de pilot Verbindingsloket waarin we met de vijf andere rijks-cultuurfondsen sinds november 2021 een jaar lang samenwerkten met het Prins Bernhard Cultuurfonds Caribisch Gebied (PBCCG). Het PBCCG – al zeventig jaar actief op de eilanden – nam tijdens deze pilot de rol op zich van laagdrempelig loket en verbindende factor tussen de eilanden en de rijkscultuurfondsen. Met het werkbezoek van 2 tot en met 12 april, samen met Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en Fonds Podiumkunsten, heeft het Fonds voor Cultuurparticipatie zowel de benedenwindse (Aruba, Bonaire, Curaçao) als de bovenwindse eilanden (Sint Maarten, Sint Eustatius en Saba) kunnen bezoeken. Er zijn een aantal drukbezochte informatiebijeenkomsten en spreekuren georganiseerd en we bezochten diverse instellingen en projecten.

Een van de aanwezigen had het over een ware 'culturele renaissance' op Curaçao. Lees het verslag in ons online magazine.

‘ De aanwezigen hopen dat er iets gaat veranderen en wij nu wel het verschil gaan maken, dat al veelvuldig door onze voorgangers is beloofd

uit het verslag

De wens om onze effectiviteit in het Caribisch deel van het Koninkrijk te vergroten kreeg een extra impuls door succesvol verlopen werkbezoeken

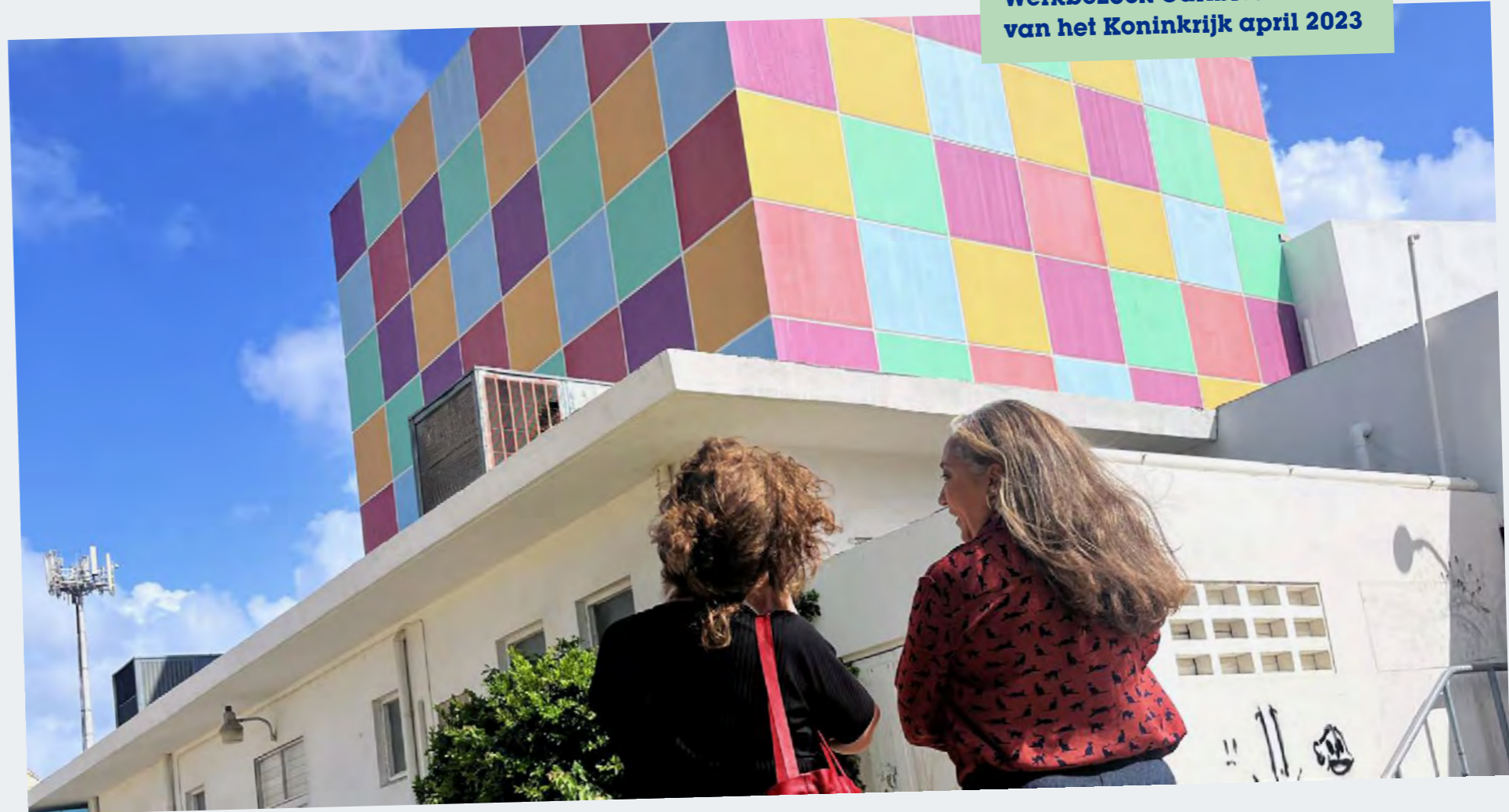
TWEEDAAGS EVENEMENT

We namen tijdens het werkbezoek van 2 tot en met 10 november deel aan een tweedaags evenement: het Cultural Exchange Program in het kader van het 70-jarig jubileum van het Prins Bernhard Cultuurfonds Caribisch Gebied. Vertegenwoordigers van alle zes eilanden waren aanwezig. Daarbij droegen we het penvoerderschap over aan het Mondriaanfonds en konden we onze subsidieregeling Herdenkingsjaar Slavernijverleden onder de aandacht brengen. Daarnaast heeft het Fonds voor Cultuurparticipatie informatiebijeenkomsten georganiseerd op Curaçao, Aruba en Bonaire met steun van organisaties als het Nationaal Archeologisch Antropologisch Memoriebeheer (Stichting NAAM) op Curaçao, het nationaal centrum voor sociale ontwikkeling Centro pa Desaroyo (CEDE Aruba) en de Rijksdienst Caribisch Nederland op Bonaire.

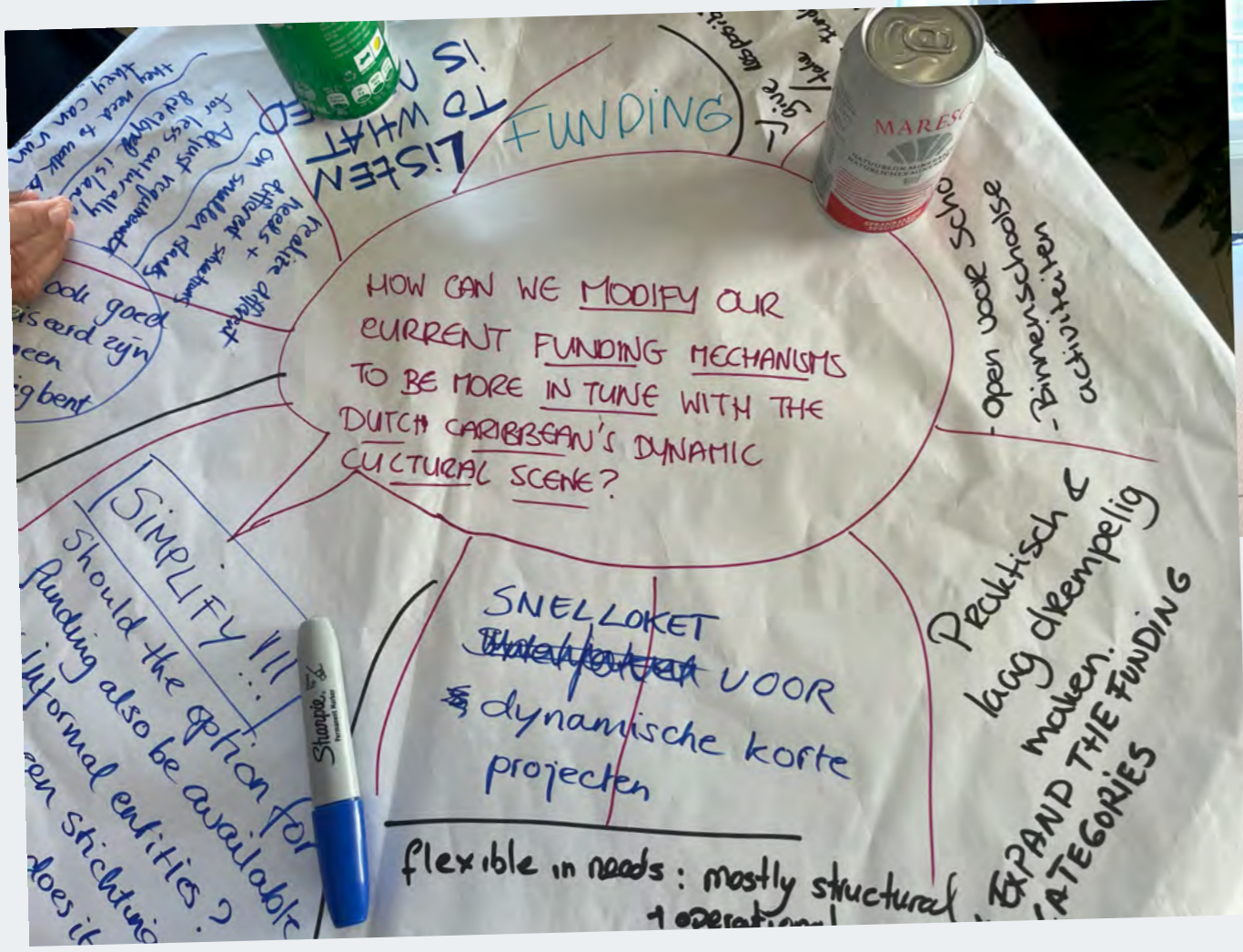
We werken verder aan uitbreiding van onze samenwerking met CEDE Aruba, en de Samenwerkende Fondsen Cariben (SFC). We zorgen voor lokale ondersteuning via sociale initiatieven zoals we die kennen uit onze regeling Samen Cultuurmaken, die wordt uitgevoerd door lokale partijen. Daaraan is veel behoefte bij (potentiële) aanvragers op alle zes eilanden. Het voornemen is onze regionale capaciteit te vergroten op Curaçao, met steun van stichting Doen, en uit te breiden naar Sint Maarten.

Werkbezoek Caribisch deel van het Koninkrijk april 2023

Werkbezoek Caribisch deel van het Koninkrijk november 2023

Breakin' Borders 2022
regeling Internationale Samenwerking
foto: Conni Trommlitz

OVER HET FONDS: ZO MAKEN WE MOGELIJK

3.1 Bedrijfsvoering

Met ingang van januari 2023 bestaat de interne organisatie van het Fonds uit drie clusters: Ontwikkeling, Realisatie en Bedrijfsvoering. Met de disciplines communicatie, HR, ICT en informatievoorziening, financiën, facilitaire en juridische zaken ondersteunt Bedrijfsvoering de uitvoering van subsidieregelingen en het (flankerend) beleid.

Bedrijfsvoering is naast een uitvoerende ook een adviserende en strategische partner. Het cluster wordt vroegtijdig betrokken bij de ontwikkeling van beleid en regelingen. Zo kunnen de collega's vanuit hun expertise tijdig meedenken over wat praktisch (on)mogelijk is en de randvoorwaarden opstellen. Wet- en regelgeving en intern beleid zijn daarbij leidend.

3.1.1 Dit deden we in 2023

VISITATIE

Net als de andere rijkscultuurfondsen werd het Fonds voor Cultuurparticipatie in 2023 gevisiteerd in opdracht van OCW. De visitatie vindt eens in de vier jaar plaats. Het doel ervan is vooral om inzicht te krijgen in de manier waarop de cultuurfondsen al hun taken vervullen. De visitatie gaat over het hele proces: zowel de kwaliteit van uitvoering als de bedrijfsvoering zijn onderwerp van onderzoek.

De voorbereiding op de visitatie was intensief. Ze bestond uit het schrijven van een zelfevaluatie, een stakeholdersonderzoek, een onderzoek onder onze aanvragers en een gezamenlijke reflectie van de zes rijkscultuurfondsen. Deze, en documenten zoals jaarverslagen, onderzoeken en evaluaties van subsidieregelingen, vormden de input voor

de visitatiecommissie ter voorbereiding van de gesprekken op 14 september 2023. Die voerde de commissie met een delegatie van de Raad van Toezicht (RvT), de directeur-bestuurder, het managementteam en een vertegenwoordiging van het personeel. De visitatiecommissie overhandigde het rapport op 11 januari 2024 aan OCW. Het algemeen oordeel was zeer positief (zie p. 56). Aan de diverse aanbevelingen gaan we de komende periode uitvoering geven.

WERK AAN UITVOERING

Werk aan Uitvoering (WaU) is een overheidsprogramma dat loopt van 2022 tot 2033, met als doel de publieke dienstverlening menselijker, wendbaarder en toekomstbestendig te maken. OCW heeft eind 2022 drie bestedingsvoorstellen voor dit overheidsprogramma van het Fonds gehonoreerd, namelijk:

Versnelling van de digitale agenda (onze hardware en software)

In 2023 is gestart met de uitvoering hiervan. Het Fonds heeft een IT-visie, -beleid en -roadmap ontwikkeld voor de periode 2025 – 2028 (zie p. 50).

Fonds voor Cultuurparticipatie Academie (ons menselijk kapitaal)

De zes rijkscultuurfondsen hebben de handen ineengeslagen en er is een HR-opleidingscoördinator aan de slag gegaan met de inventarisatie van de leerbehoeften. Dit mondt voor de komende beleidsperiode uit in een trainingsaanbod waarop medewerkers en adviescommissieleden naar behoefte kunnen inschrijven.

Fonds in de Regio (het Fonds op locatie)

Het project Fonds in de Regio (zie p. 43) is verreweg het grootste WaU-project van het Fonds.

In de volgende paragrafen gaan we per discipline in op de activiteiten van Bedrijfsvoering in 2023.

In navolging van de richtlijn van de Rijksoverheid schrijven en redigeren we op taalniveau B1

3.1.2

Communicatie: stap voor stap naar een toegankelijker fonds

Om het verschil te maken en succesvol te zijn als Fonds, hebben we de ambitie om laagdrempeliger, toegankelijker en inclusiever te communiceren. Ondanks dat regelingencommunicatie de belangrijkste taak is en blijft van team Communicatie, hebben we dit jaar de nodige stappen gezet op weg naar betere toegankelijkheid.

Dit deden we in 2023:

- doorontwikkeling website
- doorontwikkeling en herkenbaarder toepassen van huisstijl en visuele communicatie
- continuïteit en zichtbaarheid op social media vergroten
- laagdrempelige communicatie aan de basis: B1 taalniveau systematisch doorvoeren in alle communicatie, inclusief eindredactie op nieuw ontwikkelde subsidieregelingen

TAALNIVEAU B1

In navolging van de richtlijn van de Rijksoverheid schrijven en redigeren we op taalniveau B1. Dit was en is de richtlijn in alle nieuwe teksten die we publiceren. Het gaat hier vooral om teksten die beschikbaar zijn voor externen, zoals de teksten op onze website, in onze nieuwsbrief, op onze social media en in uitnodigingen. Daarnaast zijn we ook gestart met het redigeren van de tekst in nieuwe regelingen. Taalniveau B1 is hier niet altijd haalbaar, gezien de juridische aard van deze documenten, maar ook dan is het streven om de taal die we gebruiken zo begrijpelijk mogelijk te maken. De basis die we hebben gelegd met het schrijven op taalniveau B1 nemen we mee naar volgend jaar en breiden we verder uit.

ENGELS

Toegankelijke taal gaat niet alleen over het taalniveau. Halverwege 2023 zijn we gestart met alle teksten die we op onze website publiceren ook aan te bieden in het Engels. Eerder deden we dit alleen als de inschatting was dat de informatie mogelijk relevant was voor een Engelstalige doelgroep. Vanaf 2023 doen we dit standaard, onafhankelijk van onze inschatting van de doelgroep.

DOELGROEPONDERZOEK

Via data-analyse en doelgroeponderzoek krijgen we inzichten die ons helpen bij de keuze voor de beste communicatiestrategie. De centrale vraag is: zijn we niet te veel aan het zenden? Maken we ook verbinding met ons beoogde publiek? Bereiken we wie of wat we willen bereiken en bereiken potentiële aanvragers ons? Genereren we op die manier de gewenste aanvragen?

Fonds in Tivoli Vredenburg - No Man' Land
foto Jessie Kamp

Soms zien we bijvoorbeeld dat een pagina vaak bezocht wordt, maar dat er weinig aanvragen worden gedaan. Of we krijgen wel aanvragen binnen, maar die voldoen niet aan bepaalde voorwaarden voor subsidie. Alleen maar zenden en mensen naar onze website krijgen is dus niet genoeg.

Meer aanvragers bereiken en meer projecten binnenhalen vergt een strategische manier van werken. Dat vraagt binnen het Fonds om een verschuiving in het denken over toegankelijkheid en

Vanaf 2024 is op vijf van de zes eilanden van het Caribisch deel van het Koninkrijk een ambassadeur van het Fonds aanwezig, de zogenaamde verkenner (Saba en Sint Eustatius delen een verkenner)

inclusie. In 2023 werkten we daar al stap voor stap naartoe; voor de komende beleidsperiode wordt dat onze grootste prioriteit.

MAATWERK

Deze nieuwe manier van werken hebben we bijvoorbeeld toegepast bij de regeling Herdenkingsjaar Slavernijverleden, die januari 2023 opende. Voor team Communicatie was het een kans zowel groepen nieuwe aanvragers te bereiken als maatwerk te verrichten. In de doelgroep van deze regeling

bevonden zich gemeenschappen die ons Fonds nog niet of onvoldoende bereikte. Samen met experts en *critical friends* stelden we een strategie op die gericht was op laagdrempelige communicatie in het Nederlands, Engels, Papiamentu en Papiamentu. We werkten met een Whatsapp-campagne, waarbij we oproepen en informatie via verschillende netwerken heel snel en makkelijk konden delen.

Daarnaast gebruikten we infosessies, onderhielden we nauw contact met de verschillende gemeenschappen en gingen

we samenwerkingen aan met (nieuwe) partners en doelgroepen, ook in het Caribisch deel van ons Koninkrijk.

CARIBISCH DEEL

Ook zijn we gestart met een strategie om als Fonds nog meer aanwezig en vindbaar te zijn in het Caribisch deel van het Koninkrijk. Online, maar juist ook offline. In het najaar zijn we begonnen met de uitvoering van het plan. Vanaf 2024 is op vijf van de zes eilanden van het Caribisch deel van het Koninkrijk

een ambassadeur van het Fonds aanwezig, de zogenaamde verkenner (Saba en Sint Eustatius delen een verkenner). Deze verkenner zit in de haarvaten van het culturele werkveld en weet daardoor de vragen uit het veld met het aanbod van het Fonds te verbinden.

DUURZAME HUISSTIJLMIDDELEN

In 2023 zijn we kritisch gaan kijken naar de huisstijlmiddelen die we ontwikkelen, zoals visitekaartjes en flyers. De conclusie was dat dit duurzamer kon. Dus zijn we middelen gaan ontwikkelen die lang te gebruiken zijn. Onze flyers bevatten geen data meer en zijn daardoor meerdere jaren te gebruiken. Ook zijn onze visitekaartjes niet langer gepersonaliseerd, maar lege formats waarop iemand zelf zijn contactgegevens kan schrijven. Hiermee zijn ze ook multifunctioneel. Tot slot produceert een duurzame drukker al ons drukwerk.

SOCIAL MEDIA EN ONLINE ZICHTBAARHEID

Onze website is ons belangrijkste communicatiekanaal. De doorontwikkeling van de website heeft als doel onze zichtbaarheid, vindbaarheid en toegankelijkheid vergroten. Oorspronkelijk gepland voor 2021, startten we hiermee in het najaar van 2022, met een doorloop naar 2023. De ontwikkelingen in Search Engine Optimization en -Advertising (SEO en SEA) horen hierbij.

Ook in de keuze voor uitvoerende partijen werkten we gericht: wie bereiken we, met welke boodschap en toon en via welke kanalen? Zo namen we

We maken zichtbaar wat we doen en bereiken

Medium	2021	2022	2023* *t/m eind november	2022 vs 2023
Instagram (volgers)	1432	2141	3185	+ 49%
LinkedIn (volgers)	8886	11441	14767	+ 29%
YouTube (views)	83697	8450	35554	+ 321%
Facebook (volgers)	5790	5963	6195	+ 4%
Twitter / X (volgers)	10824	10662	10385	- 3%
Nieuwsbrief (abonnees)	5525	6343	7710	+ 22%
Websitebezoeken	210455	188481	138618	- 26%

Het aantal volgers van onze Instagram- en LinkedIn-pagina is met respectievelijk 49% en 29% toegenomen

eind 2022 voor een campagne over de regeling Talentontwikkeling een bureau in de hand van autodidacte makers met een sterk netwerk in de urban scene. Deze campagne bereikte bijna 25.000 mensen, waarvan bijna de helft (42%) nog niet eerder in contact was gekomen met het Fonds.

CONTENTSTRATEGIE

Na deze eerste stappen startte de invoering van de vernieuwde contentstrategie in 2023. We focusten ons daarbij intensiever op onze socials. We willen de groei, die in 2022 voor het eerst sinds 2020 stagneerde, opnieuw stimuleren. We staan aan het begin van grotere doelstellingen, maar over het algemeen is dit goed gelukt. Het aantal volgers van onze Instagram- en LinkedIn-pagina is met respectievelijk 49% en 29% toegenomen. Op ons YouTube-kanaal zien we zelfs een groei van meer dan 300%. Onze contentstrategie richt zich op het vergroten van de zichtbaarheid van de waarde van cultuurmaken in de vrije tijd. We creëren overzicht in onze verscheidenheid aan regelingen en zetten verschillende contenttypen in om onze communicatie laagdrempeliger te maken. Daarnaast geven we herkenbare voorbeelden en specificeren we onze content voor verschillende platformen.

3.1.3

HR: een flexibele en lerende organisatie

DIVERSITEIT, GELIJKWAARDIGHEID EN INCLUSIE

Het Fonds wil een inclusieve organisatie zijn met een divers medewerkersbestand dat een afspiegeling is van onze doelgroepen en van de maatschappij als geheel. Diversiteit & Inclusie versterken onze organisatie. In 2023 hebben we daar Gelijkwaardigheid aan toegevoegd, zodat we spreken van D, G & I: Diversiteit, Gelijkwaardigheid en Inclusie. We zijn ervan overtuigd dat D, G & I leidt tot succesvoller samenwerken, nog hogere kwaliteit van dienstverlening en beter bereik van doelgroepen. Ook presenteert het Fonds zichzelf hiermee als voorloper in de beweging naar meer rechtvaardigheid op de arbeidsmarkt.

‘ Die codes komen uit de sector zelf, dat heeft de overheid niet bedacht. Dus de sector wil dit ook

Gunay Uslu,
oud-staatssecretaris Cultuur en Media

OBJECTIEVE WERVING EN SELECTIE

Het Fonds geeft iedereen een eerlijke kans in het wervings- en sollicitatieproces. We zetten in 2023 verdere stappen naar de invoering van een nieuwe methodiek die bijdraagt aan objectieve werving en selectie. Ook is er een projectgroep rondom D, G & I in het leven geroepen, met leden van verschillende clusters en een aanvullende klankbordgroep. Zij werken aan een vragenlijst voor alle professionals die verbonden zijn aan het Fonds, met als doel beter in beeld te krijgen waar het Fonds staat. Een externe partij ondersteunt de projectgroep bij dit onderzoek. Op basis van de resultaten zal het Fonds in 2024 dit thema verder verdiepen.

Als kracht van het Fonds noemen de medewerkers de balans tussen werk en privé, de vrijheid in de uitvoering van het werk en de samenwerking met collega's binnen het cluster

WERKBELEVINGSONDERZOEK

In de zomer van 2023 voerde het Fonds het Werkbelevingsonderzoek uit. Alle medewerkers in loondienst ontvingen een lijst met vragen over onder meer werkplezier, werkdruk en arbeidsvoorwaarden. Het Fonds scoort een algemene tevredenheid van een 7,03. Als kracht van het Fonds noemen de medewerkers de balans tussen werk en privé, de vrijheid in de uitvoering van het werk en de samenwerking met collega's binnen het cluster. De resultaten zijn besproken met het managementteam, de personeelsvertegenwoordiging, binnen de clusters en met de organisatie als geheel.

HOGE WERKDruk

Een aandachtspunt waarmee het Fonds aan de slag gaat, is het plezier in het werk door de ervaren hoge werkdruk. De groei van ons team heeft de ervaren werkdruk nog niet kunnen verlagen. Een ander punt van aandacht is de mate waarin het managementteam aangesloten is en blijft op de ontwikkelingen binnen de organisatie. De score hierop willen we verhogen. Een derde punt is de verbetering van de organisatie-structuur en de werkprocessen die volgen uit het organisatieversterkingsbesluit (zie paragraaf 2.1). In overleg met leidinggevenden, de personeelsvertegenwoordiging en medewerkers houdt HR doorlopend vinger aan de pols op deze aandachtsgebieden. HR doet voorstellen voor ondersteunende activiteiten en middelen in het strategisch HR-plan.

FONDS VOOR CULTUURPARTICIPATIE ACADEMIE

In 2023 heeft HR een start gemaakt met de Fonds voor Cultuurparticipatie Academie. Dit is een verzamelnaam voor een plek waar professionals die aan het Fonds zijn verbonden, kunnen leren en zich kunnen ontwikkelen. De academie adresseert meerdere thema's, waaronder vitaliteit, D, G & I en digitaal (samen)werken. Binnen deze thema's werkt HR samen met collega's aan een passend aanbod

van workshops, inspiratiesessies en trainingen. Zo organiseerden we bijvoorbeeld workshops over de moderne werkplek. Tijdens de voorlichtingssessie voor (nieuwe) commissieleden wisselden deelnemers kennis en ervaring uit over de sectorcodes en het thema belangenverstrengeling.

SAMENWERKING RIJKSCULTUURFONDSEN

Parallel aan het eigen aanbod werken de HR-adviseurs van de zes rijkscultuurfondsen samen aan opleiding en ontwikkeling. Hiervoor is een algemeen coördinator aangetrokken. Deze onderzoekt de mogelijkheden van een gezamenlijk aanbod ter verbetering van onze dienstverlening. Dit is onderdeel van het programma Werk aan Uitvoering, dat moet zorgen voor een toegankelijker overheid. In 2023 zijn de eerste pilottrainingen georganiseerd, waarbij het Fonds keek naar de kwaliteit van de inhoud, voor welke functiegroepen het aanbod relevant is en hoe het gezamenlijk deelnemen aan trainingen met medewerkers van de andere fondsen wordt ervaren. De pilots moeten leiden tot een breed doorlopend en terugkerend aanbod, en de juiste organisatie daarvan.

VERZUIM

Het totale verzuimpercentage over 2023 was 14,51%. Dit is een toename ten opzichte van 2022 (6,62%). De stijging werd met name veroorzaakt door stijging van het langdurig verzuim (van 5,1% in 2022 naar 13,41% in 2023). Het langdurig verzuim in 2023 werd in 25% van de gevallen als niet werkgerelateerd gekwalificeerd. In ruim de helft van de gevallen was het een combinatie van privé- en werkfactoren. In de overige gevallen hadden werkfactoren de overhand.

Het kortdurend en middellang verzuim is gedaald, van respectievelijk 0,78% naar 0,45% en van 0,73% naar 0,66%.

In 2023 kampten we met een algemeen tekort aan bedrijfsartsen, waardoor de wachttijd voor consulten langer werd dan gewenst. Re-integratie werd hierdoor vertraagd. Richting het einde van 2023 zijn gelukkig een aantal re-integratietrajecten succesvol afgerond. Daarmee konden we 2024 starten met een aanzienlijk lager aantal langdurig zieken.

VERTROUWENSPERSOON

Aanvullend op de ingeslagen weg om ook zelfstandigen en andere professionals die flexibel verbonden zijn aan het Fonds te wijzen op de vertrouwenspersoon, is hieraan ook in de algemene bijeenkomst voor adviescommissieleden aandacht besteed. Ook zij kunnen als zij daar behoefte aan hebben een beroep doen op deze onafhankelijke persoon of verzoeken om een andere vertrouwenspersoon.

CAPACITEIT

Op weg naar 2024 lukt het onze organisatie steeds beter de vrijkomende functies tijdig in te vullen. Dit doen we onder meer door te bouwen aan een portefeuille en vroegtijdig gesprekken te voeren met mensen die hun talenten graag voor het Fonds willen inzetten. Dit proactief handelen zien we ook terug in relatie tot onze zzp'ers, met wie het Fonds een warme band onderhoudt. Met hen werken we aan het op tijd maken van afspraken. Met de groei van ons budget voor de doelstelling, zal in 2024 het aantal fte's van het Fonds verder groeien. Hiervoor hebben we in 2023 de eerste voorbereidingen getroffen.

INZET VAN EXTERNEN

In 2023 heeft het Fonds geregeld externen moeten inzetten: vanwege verlofvervangings, op tijdelijke regelingen, zoals het Herdenkingsjaar Slavernijverleden en omdat het ziekteverzuim hoog was. Ons streven was die tijdelijke medewerkers perspectief te bieden door hen, na een succesvolle samenwerking, een vast dienstverband aan te bieden.

INTERN DOORGROEIEN

Een andere ontwikkeling waarop we trots zijn, is de interne doorgroei van collega's. Hoewel de mogelijkheden binnen het Fonds beperkt zijn, gezien het aantal functies in ons functiehuis, hebben we toch talent en kennis van zaken weten te behouden. Op die manier zijn talenten met kennis van zaken behouden voor de organisatie en onze doelstellingen. Op dit succes borduren we de aankomende jaren graag voort.

3.1.4

IT: beheer en oplossingen

We hebben dit jaar meer dan ooit aandacht besteed aan IT, omdat een flinke slag nodig was om toekomstbestendig te zijn. Hiervoor hebben we onder meer WaU-gelden ingezet (zie p. 47).

BEHEER

In 2023 hebben we een duidelijker onderscheid gemaakt tussen IT-beheer en IT-projecten. Met ons IT-beheer richten we ons op het handhaven van de stabiliteit, veiligheid en betrouwbaarheid van onze bestaande systemen. Het beheer behelst activiteiten als het uitgeven van apparaten, het bouwen van reguliere regelingen, het geven van instructies voor nieuwe medewerkers en het verhelpen van verstoringen. Deze activiteiten vormen het leeuwendeel van de werklust van de huidige informatie- en applicatiebeheerders en zijn onderdeel van de dagelijkse operatie.

OPLOSSINGEN

Met onze IT-projecten identificeren, plannen en implementeren we nieuwe oplossingen die het Fonds vooruithelpen. Hieronder volgen voorbeelden van IT-projecten die we in 2023 realiseerden.

Versterking informatievoorziening

Onze organisatie had de wens om meer grip te krijgen op de informatievoorziening. Daarom hebben we in 2023 een IT-visie en -roadmap ontwikkeld om onze informatievoorziening te versterken, die doorloopt tot in de beleidsperiode 2025–2028. We werken toe naar een overzichtelijke infrastructuur met drie samenhangende platforms: een subsidiemanagementsysteem, Office 365/dataplatform en een bedrijfsvoeringsplatform. Hiermee kunnen we optimaal inspelen op zowel externe ontwikkelingen als de wensen van onze clusters Ontwikkeling en Realisatie.

Levenslust Academie door PlusPunt Rotterdam
regeling Samen Cultuurmaken - spoor 2

In dit IT-beleid hebben we ook een aantal uitgangspunten geformuleerd waarop we onze informatievoorziening gaan baseren. Zo gaan we voortaan werken met SAAS-applicaties (software as a service). Dat betekent dat we geen app meer afnemen maar een dienst, zodat we niet zelf aan softwarebeheer hoeven te doen. Wij kunnen ons dan focussen op het vertalen van de wensen van de organisatie naar tools, die de leverancier vervolgens levert.

In ons nieuwe IT-beleid hebben we ook regels afgesproken voor de sturing, beheersing en verantwoording van IT-projecten, de zogenoemde i-governance. Om deze succesvol op te zetten is het essentieel dat we de benodigde rollen invullen en op elkaar afstemmen. Zo stellen we vast wie binnen de organisatie opdrachtgever is van een IT-project en wie de 'eigenaar' is van een systeem of proces. De opdrachtgever neemt daar de verantwoordelijkheid voor en stelt een goede briefing op. Vervolgens kan IT technisch bijdragen aan de oplossing.

Digitalisering van de facturenstroom

Afgelopen jaar zijn we overgegaan op digitale factuurverwerking. Dit leidt tot een efficiëntere verwerking van onze facturen, een betere autorisatieflow en een actueler inzicht in onze uitgaven.

Om de besteding van het budget goed te monitoren heeft IT 'dashboards' ontwikkeld

Inrichting Moderne Werkplek

Het Fonds had grote behoefte aan een moderne werkomgeving met snelle toegang, eenvoudige documentuitlevering en meer flexibiliteit. Door Office 365 opnieuw in te voeren is niet alleen de productiviteit verhoogd, maar zijn we ook een gesprek over digitale omgangsvormen gestart: wat deel je via welk kanaal en met wie? Dit ook om overprikkeling te voorkomen. Met het aantrekken van een informatieadviseur hebben we nu de juiste ervaring in huis om de nodige veranderingen door te voeren. Inmiddels is onze manier van werken verbeterd en is de interne communicatie gestructureerd en bevorderd. Dat heeft geleid tot meer bewustzijn en begrip binnen de organisatie.

Managementinformatie over de subsidieregelingen

Het Fonds voert een groot aantal subsidieregelingen uit. Om de besteding van het budget goed te monitoren heeft IT 'dashboards' ontwikkeld. Daarmee heeft het cluster Realisatie op ieder moment inzicht in onder meer het aantal aanvragen dat in de pijplijn zit, het aantal gehonoreerde aanvragen en het budget dat nog beschikbaar is. Deze sturingsinformatie draagt bij aan optimale besteding van onze subsidies en efficiënte inzet van onze subsidieadviseurs.

Herinrichting telefonie: directer contact

We wilden graag beter contact met subsidieaanvragers. Met een keuzemenu in onze telefonie kan het cluster Realisatie aanvragers voortaan direct te woord staan, zonder tussenkomst van het secretariaat. Daartoe hebben we een 'state of the art' telefoniesysteem ingevoerd. Ook hebben we duidelijkere verwijzingen op de website geplaatst, zoals een stappenplan voor het doen van een aanvraag en een lijst veelgestelde vragen.

3.1.5

Het subsidieproces

SUBSIDIE AANVRAGEN

Subsidie aanvragen bij het Fonds voor Cultuurparticipatie gaat digitaal, via Mijn Fonds. Via de website van het Fonds kunnen belangstellenden een account aanvragen. Na controle van de accountgegevens loggen zij in op Mijn Fonds. Daar zijn per regeling digitale formulieren te vinden voor het aanvragen en verantwoorden van subsidies. Wie een aanvraag heeft ingediend, kan die vervolgens met alle bijbehorende correspondentie via Mijn Fonds inzien.

AANVRAGEN IN CIJFERS

Voor alle programma's gezamenlijk zijn in 2023 1.583 subsidieaanvragen ontvangen en 972 aanvragen gehonoreerd (exclusief TOF 2021-2024 en CMK 2021-2024). Nog niet alle in 2023 binnengekomen aanvragen zijn bij het schrijven van dit verslag behandeld, een aantal in december binnengekomen aanvragen moet nog beoordeeld worden.

83% van de aanvragers ontving tijdig een besluit op de aanvraag. Tijdig betekent binnen de norm van 13 weken (92 dagen) of 22 weken (154 dagen).

BEZWAAR EN BEROEP

Een belanghebbende kan binnen zes weken nadat een besluit is verzonden daartegen bezwaar maken bij het bestuur van het Fonds. Het bestuur beslist binnen twaalf weken nadat de termijn voor het indienen van een bezwaar is verstreken. Bezwaarschriften die aan de formele vereisten voldoen gaan voor advies naar een onafhankelijke bezwarenadviescommissie. Deze bekijkt het dossier en biedt de bezwaarmaker de mogelijkheid het bezwaar tijdens een hoorzitting mondeling toe te lichten. Ook het Fonds krijgt de gelegenheid het bestreden besluit toe te lichten en te reageren op het bezwaar.

De bezwarenadviescommissie brengt advies uit aan het bestuur van het Fonds over de te nemen beslissing. Het bestuur neemt daarna een beslissing over het bezwaar, met inachtneming van het advies van de commissie. Als het bestuur afwijkt van dit advies, motiveert het dat in het besluit.

De voorzitter van de bezwarenadviescommissie en de directeur-bestuurder hebben jaarlijks overleg om de hoofdlijnen en belangrijkste bevindingen te bespreken die uit de bezwaarzaken naar voren komen. Tijdens dit overleg komen ook daaraan gerelateerde onderwerpen aan bod, zoals de samenstelling van de commissie of nieuwe subsidieregelingen.

BEZWAREN IN CIJFERS

In 2023 ontvingen we 14 bezwaren.

Hiervan zijn er 6 ingetrokken en 7 ongegrond verklaard. 1 bezwaar loopt nog.

Alle bezwaren waren gericht tegen een besluit dat gebaseerd was op een subsidieregeling. Het betrof de volgende regelingen:

Samen Cultuurmaken 2022-2024

spoor 1 > 2 bezwaren ongegrond / zittingsdata 14 april en 15 september 2023

spoor 2 > 1 bezwaar ingetrokken

spoor 3 > 1 bezwaar ingetrokken

Cultuureducatie vmbo vso pro

2 bezwaren ongegrond / zittingsdata 16 juni en 13 oktober 2023

Internationale Samenwerking

samenwerken > 1 bezwaar ongegrond / zittingsdatum 16 juni 2023

verkennen > 1 bezwaar ingetrokken

Herdenkingsjaar Slavernijverleden

categorie 1 > 1 bezwaar ongegrond / zittingsdatum 14 juli 2023

categorie 2 > 1 bezwaar ingetrokken

categorie 3 > 1 bezwaar ingetrokken

Erfgoed Maken

categorie 1 > 1 bezwaar loopt nog / zitting 2 februari 2024

categorie 3 > 1 bezwaar ingetrokken

Vernieuwen van cultuurmaken

ontwikkeling > 1 bezwaar ongegrond / zittingsdatum 13 oktober 2023

EXTERNE ADVIESCOMMISSIES

Om een deskundig, betrouwbaar en eerlijk oordeel over de aanvragen te vellen, laat het Fonds zich adviseren door externe adviescommissies. De samenstelling van deze commissies gebeurt op voordracht van de benoemingsadviescommissie. Een overzicht van de samenstelling van de adviescommissies is te vinden in bijlage 1.

Om commissieleden goed te informeren over bijvoorbeeld relevante ontwikkelingen binnen het werkveld en ze te betrekken bij het Fonds is in juli een algemene bijeenkomst georganiseerd. Bijzondere aandacht ging uit naar de culturele codes en het voorkomen van (de schijn van) belangenverstrengeling. Over onze richtlijnen rondom het laatste onderwerp zijn de commissieleden in 2023 door de directeur-bestuurder per brief nader geïnformeerd.

In juni 2023 hebben we specifiek, en met succes, gezocht naar commissieleden uit het Caribisch deel van het Koninkrijk voor aanvragen binnen de regeling Herdenkingsjaar Slavernijverleden. In het najaar van 2023 zijn we gestart met een grote wervingsronde om de huidige poule van commissieleden te vergroten. Op onze oproep voor bijna veertig nieuwe commissieleden reageerden maar liefst 79 professionals. De gesprekken worden gevoerd door de benoemingsadviescommissie, die met onder anderen een oud-commissielid en een oud-medewerker weer op sterkte is gebracht. Met de nieuwe aanwas van commissieleden zorgen we voor meer flexibiliteit en de mogelijkheid om de expertise van commissieleden nog beter te laten aansluiten op de inhoud van de subsidieregelingen.

In juni 2023 hebben we specifiek, en met succes, gezocht naar commissieleden uit het Caribisch deel van het Koninkrijk

We zijn bezig met het ontwikkelen van een goede methodiek om de maatschappelijke impact van regelingen in kaart te brengen

3.2 Onderzoek

We trokken dit jaar een coördinator onderzoek aan voor het begeleiden en uitzetten van onderzoeken. Deze is, naast een goede uitvoering van het onderzoek, ook verantwoordelijk voor de vertaalslag naar de betrokken strategen en ontwikkelaars, zodat zij met de uitkomsten aan de slag kunnen.

Soms laten we eerst verkennend onderzoek doen. Bijvoorbeeld als we met een regeling voor ons nieuwe groepen willen bedienen. Zo lieten we een doelgroepenonderzoek uitvoeren voor de regeling Talentontwikkeling en hebben we voor een aantal open calls een brede verkenning laten doen.

Daarnaast laten we tussentijds onderzoek en evaluaties uitvoeren. Evaluatieonderzoek gebeurt met het oog op de onafhankelijkheid altijd door een extern bureau. Hierbij is ook aandacht voor impact. De theorie of change (zie p. 40) die bij het ontwikkelen van de regelingen zijn opgesteld, zijn leidend in de evaluatie. We zijn bezig met het ontwikkelen van een goede methodiek om de maatschappelijke impact van regelingen in kaart te brengen. Zo wordt bijvoorbeeld in de evaluatie van zeven regelingen nagegaan welke aanpak (werkvorm) geschikt is om inzicht te krijgen in de impact van een regeling. Dit sluit aan op de komende beleidsperiode, waarin de regelingen meer gericht zijn op impact dan op afspraken over aantallen bijeenkomsten en deelnemers.

Uit de diverse onderzoeken blijkt duidelijk dat subsidies daadwerkelijk een meerwaarde hebben voor de culturele sector. In de uitkomsten zien we hier en daar verbeterpunten in de inrichting van de regelingen zelf. Vaker gaat het over het aanvraagproces.

Er is behoefte aan andere manieren van indienen dan op schrift, bijvoorbeeld via video. We gebruiken inmiddels vaker de methode van mondelinge toelichting. Die wordt hoog gewaardeerd.

‘ 76% van de aanvragers is (zeer) tevreden over de aanvraag-procedure in het algemeen

uit Waarderingsonderzoek aanvragers

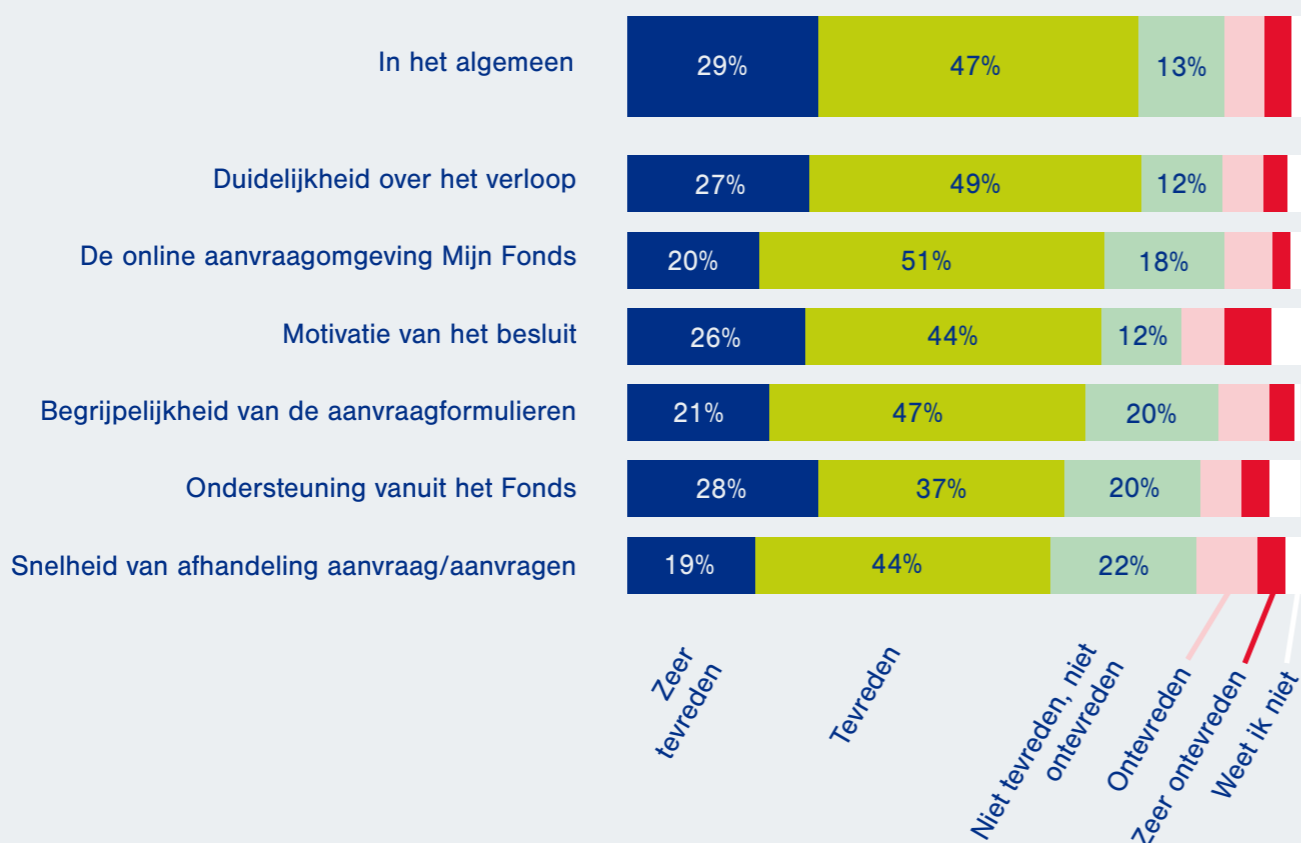
‘stand van zaken culturele codes’, een interne peiling diversiteit en inclusie, en een onderzoek naar stakeholdermanagement.

Publicatie van rapporten over de evaluatie van regelingen is, in lijn met de Wet Open Overheid, gewenst. Daarbij houden we ons aan de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), waardoor het soms nodig is een publieksversie van een rapport te laten maken.

Er is behoefte aan andere manieren van indienen dan op schrift, bijvoorbeeld via een filmpje

We lieten dit jaar twaalf onderzoeken uitvoeren, daarover berichten we bij de regelingen zelf. Alleen het voorgenomen onderzoek naar het coronaherstelpakket ging niet door. Het ministerie van OCW heeft inmiddels een ‘synthesestudie’ laten doen: Evaluatie Coronasteun Cultuursector. In de planning voor 2024 staan, naast de afronding van de evaluatie van zeven regelingen uit de beleidsperiode 2021-2024 en de start van enkele regelingspecifieke onderzoeken, een externe peiling

Mate van tevredenheid over aanvraagprocedure (BMC 2023)

3.3 Raad van Toezicht en bestuur

‘ De Raad van Toezicht (RvT) spreekt haar dank en grote waardering uit voor de inzet en betrokkenheid die de medewerkers van het Fonds voor Cultuurparticipatie in 2023 lieten zien.

De organisatie heeft in 2023 ook voor de RvT zichtbaar de allereerste vruchten kunnen plukken van het eind 2022 genomen bestuursbesluit over de unaniem gewenste organisatieversterking. Als RvT werden we in 2022 nauw betrokken bij het daaraan voorafgaande besluitvormingsproces. We kijken tevreden terug op de wijze waarop het Fonds groeit en zich ontwikkeld heeft.

In onze contactmomenten met de organisatie zag de raad ook in 2023 een continue kwalitatieve verbetering van de informatievoorziening. Die verbeteringen constateren we over de volle breedte van de organisatie. Op alle vlakken ontwikkelt het Fonds zich in lijn met de verruimde opdracht en laat het een ontwikkeling zien die in lijn ligt met de levensfase waarin het Fonds zich bevindt. De raad realiseert zich dat voor dat in 2023 gerealiseerde resultaat een standvastige visie, een grote wendbaarheid en een flinke dosis doorzettingsvermogen nodig is. Grote complimenten aan zowel de directeur-bestuurder, het managementteam als aan de overige teamleden zijn hiervoor op zijn plaats.

Alle medewerkers zetten samen met de directeur-bestuurder het hele jaar door de schouders onder de doelstelling van dit Fonds en dat is “cultuur toegankelijk maken voor iedereen”. Kijkend naar de grote hoeveelheid gehonoreerde projecten met dito impact, constateren we dat het het Fonds ook in 2023 uitstekend lukte om die doelstelling te realiseren.

Mardjan Seighali, voorzitter RvT

Het Fonds voor Cultuurparticipatie is een zelfstandig bestuursorgaan (zbo). De RvT en de directeur-bestuurder richten zich bij de uitvoering van hun taken naar de Governance Code Cultuur. De principes uit de code voor het raadvantoezichtmodel zijn dan ook verankerd in de statuten en de reglementen voor bestuur en RvT. De bestuursverantwoordelijkheid in het raadvantoezichtmodel is belegd bij het bestuur van het Fonds, vertegenwoordigd door de directeur-bestuurder.

Het Fonds hanteert de principes uit de sectorcodes: de Governance Code Cultuur, de Fair Practice Code en de Code Diversiteit en Inclusie. Zowel het bestuur als de RvT van het Fonds voor Cultuurparticipatie werkt binnen de kaders van Governance Code Cultuur, waarin de gangbare standaarden voor goed bestuur en toezicht in de culturele sector als vier thema’s beschreven zijn: waarde scheppen voor en in de samenleving, integer en rolbewust handelen, zorgvuldig besturen en goed toezicht uitoefenen. De code zorgt voor bewuste omgang met de besluitvormingsprocessen en rollen in de organisatie en aandacht voor de maatschappelijke, financieel-economische en politieke context waarbinnen we onze taken uitvoeren.

Daarnaast gebruiken we de Code Diversiteit en Inclusie en de Fair Practice Code. Het bestuur zorgt ervoor dat de codes zowel in de interne processen als in de werkwijze van het Fonds terugkomen. De RvT houdt toezicht op de toepassing ervan door het Fonds en volgt de codes in het eigen functioneren, het bepalen van de eigen samenstelling en het vaststellen van de eigen vergoedingen.

3.3.1 Raad van Toezicht

Het bestuur bestuurt en legt hierover verantwoording af aan de RvT. Maar dat is natuurlijk niet alles. De RvT wil het bestuur inspireren door soms een andere blik te werpen op zaken die de organisatie bezighouden. De raad reflecteert op de plannen die door de organisatie aan haar voorgelegd worden, dat kan instemmend maar natuurlijk ook kritisch zijn. Pas als laatste controleert ze het handelen van het bestuur en de organisatie, of alle besluiten volgens de juiste procedures genomen en de gepresenteerde cijfers en feiten correct zijn.

Het toezichthouden door de RvT is erop gericht om te allen tijde de consistentie en continuïteit in de organisatie te waarborgen en waar mogelijk te verbeteren. Openheid en vertrouwen zijn hierbij de basisprincipes. Een onafhankelijke en integere handelswijze van RvT-leden en het bestuur en de integriteit van medewerkers van de organisatie en de ontvangers van subsidiegelden zijn van groot

belang. De RvT zoekt de dialoog hierover actief op en maakt integriteit bespreekbaar, zowel die van zichzelf en de eigen organisatie, als die van de door het Fonds gesubsidieerde instellingen of personen. Nevenfuncties van het bestuur of de RvT-leden kunnen eveneens ongewenst of juist productief zijn voor het Fonds. Daarom worden mogelijke nevenfuncties in iedere vergadering besproken met de RvT en in het geval van de bestuurder getoetst en vastgelegd door de remuneratiecommissie. De nevenfuncties van het bestuur en de RvT-leden staan vermeld in de jaarstukken van het Fonds voor Cultuurparticipatie.

DE VERSCHILLENDE ROLLEN VAN DE RVT

De bevoegdheden, verantwoordelijkheden en taken van bestuur en RvT zijn in detail beschreven in de Reglementen Bestuur en Raad van Toezicht. Een belangrijk uitgangspunt is dat de RvT-leden zich bewust zijn van het onderscheid tussen toezicht en uitvoering. De RvT mengt zich niet in bestuurstaken maar dient er toezicht op te houden. De RvT heeft drie verschillende rollen, namelijk: toezicht-houder, klankbord en werkgever.

Frisia meets Kent door Frysk Fanfare Orkest
regeling Internationale Samenwerking - Samenwerken
foto: George Sommer

In 2023 was de RvT nauw betrokken bij het visitatietraject (zie p. 56). De zelfevaluatie van het Fonds ten behoeve van de visitatie is aan de raad voorgelegd. Ook heeft een delegatie van de raad deelgenomen aan een proefvisitatie en is deze delegatie bij de daadwerkelijke visitatie in gesprek gegaan met de visitatiecommissie. Daarnaast is de raad betrokken geweest bij de totstandkoming van het beleidsplan 2025-2028. De bestuurder informeerde en consulteerde de RvT gedurende het hele proces en liet het advies van de RvT meewegen in de besluitvorming.

De RvT baseert zich in het toezicht op de door het bestuur verstrekte stukken, op informatie tijdens de vergaderingen, op de feedback die zij ontvangt bij het jaarlijkse 'eigenaarsoverleg' (zie kader) met het ministerie en op de eigen waarneming. De raad woont daartoe onder meer in- en externe bijeenkomsten van het Fonds bij en laat zich informeren door het eigen netwerk of via presentaties over actuele onderwerpen. Ook spreekt de RvT ten minste één keer per jaar met de personeelsvertegenwoordiging. Onze RvT heeft in januari 2023 afscheid genomen van een lid van de raad; mw. Leemereise, nadat zij had aangegeven niet beschikbaar te zijn voor een tweede zittingstermijn. De raad heeft besloten de ontstane vacature niet in te vullen, maar in de huidige samenstelling verder te gaan.

Hierbij heeft de raad de volgende overwegingen meegenomen:

De huidige raad heeft voldoende kennis en inzicht op de diverse vereiste terreinen, is complementair, evenwichtig en capabel, de samenstelling is divers en kundig.

De bijkomende consequentie; *bij eventueel geschil/ staken van stemmen is de stem/ het besluit van de voorzitter doorslaggevend* is vastgelegd in een besluit (dd. 25 januari 2023).

De samenstelling van de RvT en de nevenfuncties van de individuele leden zijn in [bijlage 1](#) opgenomen.

In 2023 vonden vijf reguliere RvT-vergaderingen plaats, deels online en deels live, samen met de directeur-bestuurder. Die laatste stelt samen met

de voorzitter de agenda op. In 2023 stond de raad onder meer nadrukkelijk stil bij de implementatie van het organisatieversterkingstraject (zie p. 37). Waar gewenst sloten, ten behoeve van gedegen besluitvorming, leden van het managementteam bij RvT-vergaderingen aan en gaven gedetailleerde toelichting.

Verder benoemt de RvT de externe accountant. De raad spreekt jaarlijks, in de vergadering waarin de jaarrekening wordt vastgesteld, met de accountant over diens bevindingen bij het opstellen van de jaarrekening. Een aandachtspunt dit jaar was IT-organisatie en -beleid. De accountant deed de aanbeveling in 2023 de IT-strategie te actualiseren op basis van de organisatiedoelstellingen en de behoeftes van interne en externe stakeholders (zie voor de uitwerking p. 50).

ONTWIKKELTRAJECT

De RvT is in 2023 gestart met een ontwikkeltraject. Het hoofddoel van dit ontwikkeltraject is dat de raad de onderlinge samenwerking, alsmede de invulling van haar rol, op een adequate manier kan invullen.

Doelstellingen zijn:

- teamvorming bevorderen, met behoud van de benodigde individuele autonomie
- leden van de RvT met elkaar en met de bestuurder in dialoog brengen rondom een specifiek thema
- nieuwe perspectieven en inzichten opleveren
- de leden met elkaar in verbinding brengen
- op de leden een appèl doen om opgaves te agenderen en/of de rol van sparringpartner voor de bestuurder en anderen adequaat in te vullen

De eerste sessie in dit ontwikkeltraject betrof een bijeenkomst in februari waar – onder leiding van een externe – de zelfevaluatie van de RvT is uitgevoerd.

In februari 2023 bracht de directeur-generaal (DG) van OCW een werkbezoek aan het Fonds. Dit volgde uit een toezegging gedaan in het eigenaarsoverleg 2022. Het doel van het werkbezoek was om de DG meer inzage te geven in de bijzondere positie van het Fonds binnen het gezelschap van rijkscultuurfondsen, en van de sector die we bedienen binnen de culturele sector. Beide partijen spraken na afloop over een succesvol werkbezoek.

EIGENAARSOVERLEG

RvT, bestuur, ministerie van OCW – 1x per jaar

Belangrijkste onderwerpen

- vaststellen opdrachtverlening 'emotioneel herstel' ministerie van Financiën /Fonds voor Cultuurparticipatie
- samenwerking Raad van Toezicht en bestuur
- perspectief organisatieontwikkeling
- financiering apparaatskosten
- Werk aan Uitvoering (WaU) middelen en voortgang

REGULIER RVT-OVERLEG

RvT, bestuur, zo nodig MT-leden – 5x in 2023

Reguliere onderwerpen

begroting, jaarrekening, zbo-verslag, concept beleidsplan 2025-2028, vast te stellen subsidie-regelingen en wijzigingen op regelingen

AUDITCOMMISSIE (5x in 2023) en REMUNERATIECOMMISSIE (2x in 2023)

In deze commissies wisselen RvT-leden samen met de bestuurder van gedachten om de oordeelsvorming in de reguliere RvT-vergaderingen te verdiepen.

Jaarlijks voert de remuneratiecommissie bovendien een functioneringsgesprek met de bestuurder.

ZELFEVALUATIE

RvT en (deels) directeur-bestuurder, onder leiding van externe – (1x in 2023)

Belangrijkste onderwerpen

- de vraag hoe de RvT zich verhoudt en wil verhouden tot diversiteit en inclusie en ook tot de stakeholders en werknemers van het Fonds
- de aandachtspunten voor good governance en een vooruitblik naar de jaren 2023-2025 en de beleidsperiode 2025-2028.

3.3.2 Bestuur

De directeur-bestuurder, die het bestuur van het Fonds vormt, is belast met het besturen van de stichting. Dit houdt onder meer in dat het bestuur verantwoordelijk is voor de realisatie van de doelstellingen van de stichting, de strategie en het beleid, en de daaruit voortvloeiende resultatenontwikkeling. Het bestuur legt hierover verantwoording af aan de RvT en verschaft deze alle informatie die daarvoor nodig is.

Sinds 2 mei 2022 is de directeur-bestuurder ingeschreven bij de Kamer van Koophandel als de aangewezen persoon om als UBO (Ultimate Beneficial Owners) te dienen. Dit is in lijn met de andere rijkscultuurfondsen.

Het bestuur van het Fonds voor Cultuurparticipatie wordt sinds 4 maart 2019 gevormd door directeur-bestuurder Hedwig Verhoeven. Alle taken en bevoegdheden van het bestuur ten aanzien van de verlening van projectsubsidies zijn nader bepaald in het Subsidierglement. Het bestuur stelt onder meer de volgende plannen op en herziet deze zo nodig: een beleidsplan voor een periode van vier jaar; een jaarlijkse begroting met toelichting; een activiteiten- en jaarplan; en een plan voor een adequaat risicobeheersings- en controlesysteem.

De directeur-bestuurder richt zich naar het belang van de stichting, weegt daarbij ook de belangen af van de bij de stichting betrokkenen, en is verantwoordelijk voor de naleving van alle wet- en regelgeving waar het Fonds aan moet voldoen. De directeur-bestuurder onderhoudt een goede omgang met de stake- en de shareholders van het Fonds.

Nevenfuncties directeur-bestuurder Hedwig Verhoeven in 2023:

Lid RvT Stichting Filmhuis Den Haag (op persoonlijke titel). Deze nevenfunctie is goedgekeurd door de RvT en past binnen het Fondsbeleid voor nevenfuncties.

Kunst Centraal

regeling Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024
foto Marieke Duijsters

Expressief Talent
Regeling Cultuureducatie

SAMENWERKING RIJKSCULTUUR- FONDSEN 2023

De zes rijkscultuurfondsen, het Filmfonds, Fonds voor Cultuurparticipatie, Fonds Podiumkunsten, Mondriaan Fonds, Nederlands Letterenfonds en Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, dragen zorg voor een belangrijk deel van het rijksge subsidieerde deel van de culturele en creatieve sector. Zij bedienen gezamenlijk een breed scala aan makers, andere zelfstandigen en instellingen in de culturele en creatieve sector. De fondsen zijn, vanuit hun inhoudelijke kennis van de cultuurpraktijk en hun relatieve afstand tot de politiek en het rijksbeleid, niet alleen deskundig uitvoerder, maar ook beleidsvoorbereider op hun disciplines. Het is hun opdracht de kennis over hun werkterreinen intensief te delen met onder meer het ministerie van OCW en de Raad voor Cultuur en een bijdrage te leveren aan de integrale rijksvisie en beleidsontwikkeling voor de kunsten. De strategische en beleidsmatige samenwerking tussen de fondsen is inmiddels structureel ingebed. Ze houden elkaar goed op de hoogte van relevante ontwikkelingen en vinden elkaar op die terreinen en onderwerpen waar gezamenlijk

optrekken zinvol en effectief is. Deze paragraaf geeft uitdrukking aan die samenwerking en is terug te vinden in de jaarverslagen van de zes fondsen.

VISITATIE

In opdracht van het ministerie van OCW heeft een visitatiecommissie in 2023 het beleid en de dagelijkse praktijk van de zes rijkscultuurfondsen geëvalueerd. Deze commissie bestond uit Andréé van Es (voorzitter), Saniye Çelik, Ann Overbergh, Ryclef Rienstra, Janwillem Schrofer, Geert van der Veen en Maïke Olij (secretaris). Deze visitatie vond plaats op basis van een door de bewindspersoon goedgekeurd protocol, en ging in op onderwerpen als governance, transparantie en dienstverlening. Voorafgaand aan hun bezoek ontving de commissie van de fondsen verschillende onderzoeken, waaronder een zelfevaluatie, een waarderingsonderzoek aanvragers, stakeholders-interviews en een gezamenlijke reflectie. In september 2023 bezocht de commissie de fondsen ieder afzonderlijk, waarbij werd gesproken met de directeur-bestuurder(s), vertegenwoordigers van

de Raad van Toezicht, het MT, adviescommissies, de OR/personeelsvertegenwoordiging en overige medewerkers. Ook sprak de commissie eenmaal met alle bestuurders gezamenlijk.

De bevindingen werden op 11 januari 2024 aangeboden aan Barbera Wolfensberger, directeur-generaal Cultuur en Media van OCW. Het algemene oordeel van het visitatierapport is zeer positief. 'De commissie constateert dat de fondsen alert, flexibel en deskundig navigeren in een dynamische sector.' De visitatie besloeg een evaluatieperiode van vijf jaar, van 2018 tot en met 2022. Een periode die zich kenmerkte door grote veranderingen in het sociale en culturele veld. Voorzitter Andréé Van Es: 'De inzet waarmee de fondsen in en na de coronajaren het kunstenveld, de aanvragers en de samenleving van dienst zijn geweest is formidabel te noemen. Een onmisbare schakel, die zijn kracht voor een groot deel ontleent aan deskundigheid en betrokkenheid bij de verschillende kunstdisciplines en die een positieve rol heeft gespeeld in de sector.'

Naast lof voor de fondsen bevat het rapport ook aanbevelingen, die de fondsen in hun beleidsplannen 2025-2028 verwerkten. Zo wijst de visitatiecommissie op het belang van het ondersteunen van interdisciplinaire aanvragers en de ontwikkeling van een gemeenschappelijk kader om de impact van het werk van de fondsen beter te onderzoeken. De fondsen nemen de aanbevelingen de komende periode ter harte.

SPREIDING

Vanuit de stellige overtuiging dat in alle delen van het land voor iedereen toegang tot kunst, cultuur en erfgoed moet zijn, werd in 2023 de gezamenlijke publicatie *Rijkscultuurfondsen in de regio, Uitnodiging voor een goed gesprek* uitgebracht, ter verduidelijking van het regiobeleid van de zes rijkscultuurfondsen. In dit minimagazine wordt uiteengezet wat de cultuurfondsen kunstenaars en instellingen in het hele land te bieden hebben. Met het minimagazine willen de fondsen een opmaat bieden voor een gesprek met overheden, instellingen en makers over hoe de aansluiting tussen fondsen en lokale context verbeterd kan worden, rekening houdend met factoren als de bevolkingsdichtheid en de logistieke culturele infrastructuur.

CODES

De drie gedragscodes in de culturele en creatieve sector, te weten de Fair Practice Code, de Governance Code Cultuur en de Code Diversiteit & Inclusie (D&I), zijn een belangrijke basis voor het rijksbeleid in de periode 2021-2024. De fondsen geven daar zelf invulling aan in hun eigen beleid. Onderwerpen die raken aan de codes zoals eerlijke beloning, toegankelijkheid, sociale veiligheid en bestuurlijke verantwoordelijkheid spelen in alle (deel)sectoren die de fondsen gezamenlijk overzien. Daarom vindt hierover regelmatig afstemming plaats tussen de fondsen onderling en met het ministerie. Een voorbeeld in 2023 was de aanvraagronde voor meerjarige subsidies 2025-2028, die in afstemming met het ministerie en lagere overheden is voorbereid en waarin de codes een belangrijke rol spelen. De fondsen droegen als kennispartner bij aan programma's ten behoeve van een eerlijker arbeidsmarkt van Platform Arbeidsmarkt Culturele en Creatieve Toekomst (Platform ACCT) zoals In The Mix en FairPACCT.

In de periode 2021-2024 werken de fondsen structureel samen met de uitvoerders van de Code D&I in de zogeheten jaarlijkse &Awards. In 2023 heeft de organisatie echter de award uitgesteld, om de omvang van de prijs in 2024 te vergroten. In 2023 is besloten de samenwerking met de Code D&I ook in de periode 2025-2028 voort te zetten.

COLLEGIALE SAMENWERKING EN OVERLEG

Afgezien van de in bijlage 2 beschreven lijst programma's, regelingen en trajecten waarin wordt samengewerkt, is er structureel en nauw collegiaal overleg tussen uiteenlopende afdelingen en medewerkers van de zes fondsen. Zo spreken de directeuren elkaar zeswekelijks in een vast overleg over strategie en beleid. Verder hebben verschillende typen medewerkers van de fondsen geregeld overleg. En in het kader van de Europese privacywetgeving Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) maken de fondsen gezamenlijk gebruik van een onafhankelijke functionaris gegevensbescherming (FG) die toezicht houdt op en adviseert over de naleving van de verordening.

HR-VOUCHERREGELING EN REGELING STAGE CULTUUR INCLUSIEF

De fondsen bieden vanaf 2021 meerjarig gesubsidieerde instellingen ruimte om de HR-expertise te vergroten en de drie codes beter te doen landen. Het Nederlands Letterenfonds is penvoerder voor de trajecten in het kader van de arbeidsmarktagenda (naast de HR-vouchers ook met de Stage Cultuur Inclusief – zie de lijst in [bijlage 2](#)). Aanvragers konden via uitvoeringsorganisatie CAOP een voucher ontvangen om tot 20.000 euro advies in te winnen bij een erkend HR-adviseur. Op deze manier konden instellingen op een laagdrempelige manier aan de slag gaan met het personeelsbeleid.

In 2023 werd de regeling geëvalueerd. Doel en opzet van het initiatief (inkoop van extra HR-expertise en activiteiten gericht op implementatie codes, en goed werkgever- en opdrachtgeverschap) werd door de organisaties positief beoordeeld. Een overgrote meerderheid is met name zeer tevreden over de resultaten die de HR-expertise (tot nu toe) heeft opgeleverd; een grotere bewustwording en reflectie op HR-beleid en het opstellen van doelen voor de toekomst. Respondenten geven aan een duidelijker beeld te hebben bij wat nodig is voor een volgende stap in het HR- en organisatiebeleid. De HR-vouchers worden in 2024 voortgezet.

De Regeling Stage Cultuur Inclusief stond het hele jaar open voor aanvragers. De regeling heropende in oktober 2022 waarbij de looptijd van de projecten werd verlengd. Tot 31 december 2023 kwamen 37 succesvolle matches tussen een culturele instelling en een stagiair tot stand via de regeling. De regeling wordt in 2024 voortgezet en uitgebreid naar stagiairs afkomstig uit het Caribisch deel van het Koninkrijk.

INNOVATIELABS

Namens de zes rijkscultuurfondsen voerde het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie samen met CLICKNL een tweede open call Innovatielabs uit; makers en instellingen uit alle artistieke en creatieve disciplines waren welkom een bijdrage aan te vragen voor plannen die een impuls geven aan veerkracht in de culturele en creatieve sector. Doel was aanvragers uit te nodigen toepasbare kennis en werkvormen te ontwikkelen die ten goede komen aan de wendbaarheid en weerbaarheid van de sector.

Met de Innovatielabs werd uitvoering gegeven aan de aanbevelingen uit het advies van de Raad voor Cultuur *Onderweg naar overmorgen* (november 2020). Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en CLICKNL hebben tweemaal de Open Call for Innovatielabs uitgeschreven, in 2021 en 2022. Veel makers, culturele instellingen en andere creatieve partijen reageerden. Uit hun ideeën zijn de eerste editie zestien projecten en de tweede editie zeventien projecten geselecteerd. Samen vertegenwoordigen de 33 initiatieven meer dan 200 partijen uit uiteenlopende culturele en creatieve disciplines. Tijdens Dutch Design Week van 21 tot en met 29 oktober 2023 in Eindhoven, werden de resultaten gepresenteerd van de eerste editie.

AANSPREEKPUNT NAMENS DE ZES RIJKSCULTUURFONDSEN

Sinds 2017 bieden de zes fondsen gezamenlijk één aanspreekpunt aan voor cross-sectorale vragen. Zowel projecten die meerdere cultuurgebieden combineren als projecten die een duidelijk maatschappelijke component hebben, kunnen bij het aanspreekpunt terecht voor advies. In nauwe samenwerking met een vertegenwoordiging vanuit elk fonds onderzoekt het aanspreekpunt voor (potentiële) aanvragers binnen de bestaande regelingen van de fondsen of er mogelijkheden zijn. Jaarlijks maken 150 potentiële aanvragers gebruik van dit loket.

JOHANNES VERMEER PRIJS

De Johannes Vermeer Prijs, staatsprijs voor de kunsten, wil uitzonderlijk artistiek talent eren en verder stimuleren. De prijs bestaat uit een geldbedrag van 100.000 euro bestemd voor de realisatie van een speciaal project. De jurybegeleiding en algehele coördinatie van de Johannes Vermeer Prijs is sinds 2021 in handen van de zes rijkscultuurfondsen, met het Mondriaan Fonds als penvoerder.

De juryleden zijn deskundigen binnen hun vakgebied en nemen bij hun afwegingen en beoordeling de verscheidenheid aan kunstdisciplines in ogenschouw. De jury bestond in 2023 uit Margot Dijkgraaf, Afaina de Jong, Hicham Khalidi, Bas Kusters en Marise Voskens (voorzitter). Laureaat was mezzosopraan Tania Kross. Zij ontving de prijs op 20 november uit handen van staatssecretaris Gunay Uslu. Kross ontving de prijs vanwege haar toonaangevende

internationale zangcarrière en de vernieuwende wijze waarop zij opera breed toegankelijk maakt en een uiteenlopend publiek aanspreekt, verbindt en inspireert.

MORES.ONLINE

Bij het meldpunt voor grensoverschrijdend gedrag Mores.online kunnen mensen uit de culturele en creatieve sector contact opnemen met een vertrouwenspersoon. Sinds 2021 droegen de fondsen jaarlijks bij aan Mores.online, om zo continuering van het meldpunt mogelijk te maken. Ook hebben de fondsen zich hard gemaakt voor een uitbreiding van het domein van het meldpunt, dat zich oorspronkelijk uitsluitend richtte op de sectoren film/av en podiumkunsten maar nu ook de andere culturele disciplines vertegenwoordigt. In 2023 heeft het ministerie van OCW aangegeven voor de continuïteit van Mores.online de komende jaren te zullen zorgen.

SAMENWERKINGSPILOT VERBINDINGSLOKET CARIBISCH GEBIED

De minister van OCW heeft in het beleidskader voor 2021-2024 de rijkscultuurfondsen gevraagd de subsidieregelingen, voor zover dat past binnen de doelstelling van de regelingen, open te stellen voor aanvragers van de drie Caribische landen Curaçao, Aruba en Sint-Maarten en de drie bijzondere gemeenten Bonaire, Saba en Sint Eustatius en de toegankelijkheid voor hen te vergroten. In 2021 zijn de fondsen daarom gezamenlijk een pilot gestart, met het Fonds voor Cultuurparticipatie als penvoerder namens de zes fondsen, gericht op het duurzaam verbeteren van de communicatie en bereikbaarheid voor aanvragers in het Caribisch gebied. De pilot kreeg sindsdien vorm in het zogeheten *Verbindingsloket Caribisch gebied* waarvoor de samenwerking is aangegaan met het Prins Bernhard Cultuurfonds Caribisch Gebied (PBCCG). Het PBCCG beschikt over een klein kantoor op Curaçao en heeft vertegenwoordigers op alle eilanden. Zo ontstond een lokaal aanspreekpunt dat verbindend optreedt tussen de rijkscultuurfondsen en (potentiële) aanvragers. Deze worden doorverwezen naar een mogelijk passend rijkscultuurfonds en de bijbehorende contactpersoon bij dat fonds. Daarnaast gaf het Verbindingsloket signalen en behoeften uit het veld door aan de rijkscultuurfondsen.

Eind 2022 is de pilot uitgebreid geëvalueerd, en is een aantal aanbevelingen geformuleerd op het gebied van beleid en communicatie. In 2023 werd het verbindingsloket verlengd, en werkten de fondsen verder aan een vervolg met als doel een duurzame verbinding tussen de fondsen en het Caribisch deel van het Koninkrijk. Om tot dit vervolg te komen bezochten de fondsen in april 2023 de zes eilanden en hebben zij verschillende stakeholders gesproken. Dit bezoek werd gevolgd door een tweede werkbezoek door een kleinere vertegenwoordiging in november. Het Mondriaan Fonds nam eind 2023 het penvoerderschap namens de zes fondsen over.

STEUNFONDSEN OEKRAÏENSE MAKERS

In 2022 opende het Nederlands Letterenfonds namens de zes rijkscultuurfondsen tijdelijk een loket dat professionele kunstenaars die recent uit Oekraïne en Rusland naar Nederland zijn gevlucht tijdelijke ondersteuning biedt in de uitoefening van hun werkpraktijk. Het Steunfonds, zowel gericht op individuele makers als op gezelschappen, kreeg in 2023 een vervolg. Najaar 2023 werd door het kabinet 500.000 euro vrijgemaakt om kunstenaars te ondersteunen die voor de Russische agressie in Oekraïne gevlucht zijn en 75.000 euro voor dissidente Russische makers die uit Rusland gevlucht zijn. De zes rijkscultuurfondsen besloten tot een regeling Steunfonds Oekraïense makers 2024 en een regeling Steunfonds Russische makers 2024. De sluitingsdatum van de Steunfondsen is 31 mei 2024 of als het subsidieplafond is bereikt. Het Nederlands Letterenfonds treedt wederom op als penvoerder.

WERK AAN UITVOERING

Met ondersteuning vanuit het rijksbrede programma Werk aan Uitvoering (WaU) verbeteren de fondsen hun publieke dienstverlening. Het Rijk stelt middelen beschikbaar tot en met 2031.

Bij verschillende WaU-trajecten trekken de fondsen samen op. De fondsen bouwen bijvoorbeeld gezamenlijk aan een curriculum met een breed trainingsaanbod, ontwikkeld voor of toegesneden op fondsmedewerkers, adviseurs en toezichthouders. Andere voorbeelden zijn trajecten gericht op uitwisseling van ervaringen en kennis op het gebied van ICT en een onderzoek naar het verbeteren van de dienstverlening voor interdisciplinaire aanvragers.

**Buitenlandse Bezoekers
Programma Suriname**
foto: Liza Wolters

5

FINANCIËN

5.1 Financiële positie

Deze paragraaf geeft op hoofdlijnen inzicht in het exploitatieresultaat en de financiële positie van het Fonds voor Cultuurparticipatie in 2023. Verdiepend inzicht in de financiële positie en een uitgebreidere toelichting hierop is te vinden in de jaarrekening 2023 (hoofdstuk 6). Daarin is ook een vergelijking opgenomen met de goedgekeurde begroting 2023, zoals vastgesteld in de vergadering van de Raad van Toezicht op 23 november 2022 en aangevuld op 22 november 2023. De grootste verschillen tussen die begroting en de realisatie worden hieronder toegelicht.

5.2 Risicomanagement

De door het Fonds vastgestelde risicomatrix, met daarbij horende beheersmaatregelen, vormt de basis voor de bewaking van de financiële positie en financiële risico's, de voortgang van de implementatie van beheersmaatregelen, en de werking van die maatregelen. Het uitgangspunt voor de risicomatrix is de omvang van de verplichtingen en risico's die voortkomen uit de subsidieverstrekking. Waar nodig doen we verbetervoorstellen en maken we afspraken voor het implementeren van nieuwe beheersmaatregelen. Risicomanagement is een integraal onderdeel van het beleid en omvat de onderdelen strategie, operationele processen, financiën, ICT, bedrijfsvoering en (verandering van) wet- en regelgeving. Aan de hand van de jaarlijkse accountantscontrole en een uitgebreide risicoanalyse wordt vastgesteld of de beheersmaatregelen van het Fonds nog steeds naar behoren werken of bijstelling behoeven.

Het Fonds werkt met een risicobeheersing- en controlemethode die is gebaseerd op functiescheiding. Door taken en verantwoordelijkheden duidelijk te scheiden, en procedures en controlemomenten zorgvuldig toe te passen worden de meeste risico's afgedekt door interne beheersmaatregelen. Voor de algemene reserve werken we met een risicoanalyse.

Het belangrijkste strategische risico voor het Fonds is de continuïteit in de financiering door het ministerie van OCW als subsidiegever. Door het ontvangen van de subsidiebeschikking voor de beleidsperiode 2021-2024 is de continuïteit op dit moment voldoende gewaarborgd.

Operationeel ziet het Fonds als grootste risico het ontvangen van een gegrond bezwaar als het subsidieplafond van een regeling is bereikt – dat wil zeggen dat het volledige beschikbare bedrag al aan andere projecten is toegekend. Overige operationele risico's betreffen met name de rechtmatigheid van de te verstrekken subsidies, de kwaliteit en tijdigheid van de door het Fonds georganiseerde activiteiten, en de ICT-infrastructuur.

In het jaarverslag 2021 en 2022 is de hoogte van de apparaatskosten als risico voor de continuïteit van de organisatie beschreven. In 2023 heeft het ministerie van OCW besloten om het apparaatskostenpercentage voor de beleidsperiode 2021-2024 op te hogen van 11,09% naar 15,07%. Dit geeft de organisatie voldoende ruimte om de continuïteit van de dienstverlening te waarborgen. Verdere toelichting op dit onderwerp is te lezen in de paragraaf 'apparaatskosten'.

Periodiek stellen we financiële rapportages op en wordt de financiële positie gecontroleerd. Op basis van de financiële risico's stellen we plannen zo nodig bij. Er vindt regelmatig afstemming plaats tussen de auditcommissie en het bestuur. Ook implementeren we aanbevelingen die de externe accountant tijdens controles doet, in ons werkproces. De resterende risico's, waarvoor bovengenoemde interne beheersmaatregelen niet afdoende zijn en waarvoor ook geen verzekering mogelijk is, kunnen financiële gevolgen hebben. De kans dat dergelijke gebeurtenissen zich daadwerkelijk voordoen is niet groot, maar de impact ervan is dat wel als het Fonds over onvoldoende eigen middelen beschikt om financiële tegenvallers te dragen.

Financiële risico's met betrekking tot medewerkers (arbeidsongeschiktheid), bestuurders en toezichthouders (aansprakelijkheid), tot slot, heeft het Fonds voldoende afgedekt met verplichte en aanvullende verzekeringen. Ook inboedel en inventaris zijn voldoende verzekerd tegen brand en schade.

5.3 Reservevorming

Voor het bepalen van de gewenste hoogte van de algemene reserve is een intern berekeningskader opgesteld, op basis van de reguliere bedrijfsrisico's van het Fonds. Dit zijn: onvoorziene extra apparaatskosten, kosten voor alsnog te verlenen subsidies als gevolg van bezwaarschriften, frictievergoedingen bij meerjarige subsidies, oninbare subsidievorderingen en afwaardering van activa.

De uitkomst van de hieronder beschreven berekeningswijze is een gewenste algemene reserve van 3,4% van de gemiddelde jaaromzet. De gemiddelde jaaromzet 2023 is 55.565.498 euro. Een deel daarvan vormen de coronasteun- en -herstelpakketten die het Fonds in 2021 en 2022 heeft ontvangen en de middelen die worden aangewend voor het programma Werk aan Uitvoering (WaU) voor de jaren 2022 en verder.

De algemene reserve bedraagt per ultimo 2023 1.732.056 euro en bedraagt daarmee 3,12 % van de gemiddelde jaaromzet voor 2023. Dat komt overeen met de gewenste 3,4%.

5.4 Financieel kader

Het financieel kader is gedurende de beleidsperiode 2021-2024 onder druk komen te staan. Enerzijds komt dit door de personele lasten, anderzijds heeft het Fonds last van de gestegen energieprijzen en inflatie. Dit heeft het Fonds redelijk op kunnen vangen in de begroting. De voornaamste reden van de overschrijding op materiële lasten is het hoge aantal adviescommissies (met bijbehorende vergoedingen) dat we in 2023 hebben ingezet.

Verder heeft het Fonds extra middelen ontvangen om de cultuursector te ondersteunen in coronatijd. Dat zorgde voor uitstel op lopende regelingen en extra inzet op de regelingen die gerelateerd zijn aan corona. Dit heeft ertoe geleid dat de materiële lasten hoger zijn dan begroot.

Van veel regelingen uit de beleidsperiode 2021-2024 die in 2022 van start gingen, met een vertraging van een jaar vanwege corona, lag het zwaartepunt van de uitvoering in 2023. Enkele regelingen liepen goed, andere regelingen liepen minder hard dan verwacht – daarvoor bleken extra inspanningen noodzakelijk en/of is er budget verschoven. Dit ingrijpen, in combinatie met enkele nieuwe regelingen, heeft gezorgd voor een realisatie boven begroting op de activiteitenlasten.

2023 was het eerste jaar waarin gewerkt is in de nieuwe organisatiestructuur. Op de verwachte uitdagingen na lijkt dit een succes te zijn. In 2024 vindt de evaluatie plaats om dit te formaliseren en te onderzoeken of er nog bijsturing nodig is.

Financieel kader 2023	Begroting	Realisatie	Vershil (begroting -/- realisatie)
Apparaatskosten			
Personeelslasten	5.685.979	5.439.865	246.114
Materiële lasten	1.205.169	1.296.789	-91.620
Totaal	6.891.148	6.736.654	154.494
Activiteitenlasten			
Programma's en projecten	18.515.590	17.336.906	1.178.684
Verleende subsidies	12.317.256	15.799.923	-3.482.667
Overige activiteitenlasten	3.325.746	1.206.017	2.119.729
Totaal	34.158.592	34.342.846	-184.254

5.5 Apparaatskosten

De 'apparaatskosten' zijn de kosten die de bezetting met zich meebrengt. In 2023 heeft het Fonds toestemming gekregen van het ministerie van OCW om een opgehoogd apparaatskostenpercentage van 15,07% te rekenen voor de instellingssubsidie. Met deze ophoging is tegemoetgekomen aan de oproep vanuit het Fonds om de organisatie toekomstbestendig in te richten en voldoende capaciteit vrij te kunnen maken om de subsidieregelingen naar behoren uit te voeren. Met name het bereiken van de diversiteit aan doelgroepen van het Fonds kost veel inspanning.

Bij het bespreken van het apparaatskostenpercentage is ook de berekeningswijze van dit percentage aan bod gekomen. Waar het Fonds tot 2023 het percentage berekende over de beschikte subsidie, wordt vanaf 2023 gekeken naar de ontvangen subsidie vanuit OCW. Hierdoor is het bedrag dat beschikbaar is voor apparaatskosten niet afhankelijk van de door het Fonds verstrekte subsidie. Dit geeft ruimte om extra te investeren in voor ons nog lastig bereikbare of anderszins complexe doelgroepen. Het percentage zoals begroot valt binnen de gestelde 15,07%, met nog enige marge.

Apparaatskosten (APK)	2021-2024
Instellingssubsidie	162.834.600
Beschikbare APK vanuit instellingssubsidie	24.539.174
Realisatie 2021	4.952.629
Realisatie 2022	4.873.835
Realisatie 2023	4.388.990
Realisatie 2024	7.700.700
Totaal apparaatskosten	21.916.154
Beschikbare ruimte	2.623.020
Totaal	13,46%

5.6 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (semi)publieke sector

De leidinggevende topfunctionaris die aan de regels van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT) moet voldoen is de directeur-bestuurder van het Fonds. In 2023 is er geen wisseling geweest van directeur-bestuurder. De verantwoording volgens de WNT staat in de jaarrekening ([hoofdstuk 6](#)).

5.7 Activiteitenlasten

In 2023 waren de resultaten van de organisatieversterking te zien, zeker in vergelijking met 2022. Met subsidieverlening boven begroting, door aanvullende projectsubsidies voor de herstart van amateurkunsten en door het coronaherstelpakket voor de aanvragers van Talent & Festivals 2021-2024 (inclusief de B-lijst), komt het totaal aan verleende subsidie op 33 miljoen euro. De overige activiteitenlasten blijven achter bij de begroting, dit komt met name doordat er budget van eerdere jaren doorgeschoven is naar 2023.

5.8 Resultaatbestemming

Onderstaande tabel geeft de resultaatbestemming weer. Voor het verdere verloop van de reserves verwijzen we naar de jaarrekening 2023. De rente, opbrengsten uit lager vastgestelde subsidies en het overschot op het programma WaU worden ten gunste gebracht van het bestemmingsfonds OCV. De onttrekkingen bestaan uit de kosten voor de trainingen en bijscholing die voortkomen uit het organisatieversterkingstraject.

Bestemming resultaat	2023
Bestemmingsfonds OCV	
Rentebaten/-lasten	1.461.471
Lager vastgestelde subsidies	136.266
Toevoeging*	1.805.764
Onttrekking	-75.635
Totaal	3.327.866

* De overschotten op het programma Werk aan Uitvoering worden gemuteerd naar een apart bestemmingsfonds OCV WaU.

The queer nature of everything door WILD Producties
regeling Samen Cultuurmaken - spoor 2
foto: Liza Wolters

6

JAARREKENING 2023

6.1
Balans (na resultaatbestemming)

ACTIVA	31-12-2023 (€)	31-12-2022 (€)
Vaste activa		
Verbouwing	197.157	184.081
Inventaris en inrichting	35.129	35.709
ICT	34.927	54.557
II. Totaal materiële vaste activa	267.213	274.347
Waarborgsommen	22.332	22.332
III. Totaal financiële vaste activa	22.332	22.332
Totaal vaste activa	289.545	296.679
Vlottende activa		
Vordering subsidie OCW	47.616.286	89.152.657
Overige vorderingen	576.356	265.603
V. Totaal vorderingen	48.192.642	89.418.260
VII. Liquide middelen	45.053.197	42.759.600
Totaal vlottende activa	93.245.839	132.177.860
TOTAAL ACTIVA	93.535.384	132.474.539

PASSIVA	31-12-2023 (€)	31-12-2022 (€)
Eigen vermogen		
I. Algemene reserve	1.732.056	1.732.056
II. Bestemmingsreserves	0	0
III. Bestemmingsfonds OCW	2.994.546	1.472.444
IV. Overige bestemmingsfondsen	2.280.764	475.000
Totaal eigen vermogen	7.007.366	3.679.500
Voorzieningen		
V. Voorziening herstelkosten	48.400	48.400
Totaal voorzieningen	48.400	48.400
Langlopende schulden		
VI. Subsidieverplichtingen	5.992.254	23.057.191
VII. Nog te verlenen subsidies	9.244.342	35.040.609
VIII. Nog te realiseren apparaatskosten	0	5.203.389
Nog te realiseren Werk aan Uitvoering	0	3.508.000
Totaal langlopende schulden	15.236.595	66.809.189
Kortlopende schulden		
X. Subsidieverplichtingen	19.897.110	19.616.842
XI. Nog te verlenen subsidies	40.107.208	35.040.609
XII. Nog te realiseren apparaatskosten	9.097.100	6.266.064
Nog te realiseren Werk aan Uitvoering	1.649.000	0
XIII. Overige kortlopende schulden	492.605	1.013.936
Totaal kortlopende schulden	71.243.023	61.937.451
TOTAAL PASSIVA	93.535.384	132.474.539

6.2 Functionele exploitatierekening

BATEN	2023 (€)	Begroot 2023 (€)	2022 (€)
Opbrengsten			
<i>I. Directe opbrengsten</i>			
Lager vastgestelde subsidies	136.266	0	91.699
Ingetrokken subsidies	143.975	50.000	15.450
<i>II. Indirecte opbrengsten</i>	0	0	51.448
Totale opbrengsten	280.241	50.000	158.597
Subsidies/bijdragen			
<i>III. Subsidie OCW</i>			
Instellingssubsidie	23.351.728	22.534.150	10.168.390
OCW-subsidie WaU	1.977.019	0	475.000
Projectsubsidies	17.336.906	18.515.590	9.942.612
Niet-bestede OCW-subsidie voorgaande periode	0	0	0
Niet-bestede OCW-subsidie RAOCCC	0	0	-301.999
Vaststellingen projectsubsidies 2017-2021	0	0	-560.428
Middelen RAOCCC 5	0	0	3.314.000
<i>IV. Overige subsidie/bijdragen</i>			
Overige subsidies uit publieke middelen	0	0	0
Bijdrage uit private fondsen	0	0	0
Totale subsidies/bijdragen	42.665.653	41.049.740	23.037.574
TOTALE BATEN	42.945.894	41.099.740	23.196.171

LASTEN	2023 (€)	Begroot 2023 (€)	2022 (€)
<i>I. Apparaatskosten</i>			
Personeelslasten	5.439.865	5.685.979	4.747.588
Materiële lasten	1.296.789	1.205.169	1.157.139
Totale apparaatskosten	6.736.654	6.891.148	5.904.727
<i>II. Activiteitenlasten</i>			
Programma's en projecten	17.336.906	18.515.590	9.942.612
Verleende subsidies	15.799.923	12.317.256	7.682.825
Overige activiteitenlasten	1.206.017	3.325.746	920.676
Totale activiteitenlasten	34.342.846	34.158.592	18.546.113
TOTALE LASTEN	41.079.500	41.049.740	24.450.840
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	1.866.395	50.000	-1.254.668
Saldo rentebaten/-lasten	1.461.471		153.549
EXPLOITATIERESULTAAT	3.327.866	50.000	-1.101.119

RESULTAATBESTEMMING	2023 (€)	Begroot 2023 (€)	2022 (€)
Bestemmingsfonds OCW			
Toevoeging saldo rentebaten/-lasten	1.461.471	0	153.549
Toevoeging lager vastgestelde subsidies	136.266	50.000	91.699
Toevoeging Werk aan Uitvoering	1.805.764	0	475.000
Onttrekking ondersteuning B-lijst 2022	0	0	-620.000
Onttrekking compensatie Fashionclash	0	0	-15.310
Onttrekking vaststellingen projectsubsidies 2017-2021	0	0	-560.428
Onttrekking organisatieversterkingstraject	-75.635	0	-323.630
Onttrekking afrekening RAOCCC 2020-2021	0	0	-301.999
Resultaatbestemming 2023	3.327.866	50.000	-1.101.119

In 2023 is de omvang van de subsidieverstrekingen 16 miljoen euro hoger dan in 2022. Dit resulteert in een hogere omzet en significante wijzigingen op de balans in de posten 'nog te verlenen subsidie' en 'subsidieverplichtingen'. Omdat 2023 het derde jaar is van de vierjarige beleidsperiode is de balanspost 'vordering subsidie OCW' ultimo 2023 afgenomen tot ongeveer een jaaromzet van het Fonds.

De in 2023 ontvangen rentebaten op de rekening bij het ministerie van Financiën worden gemuteerd naar het bestemmingsfonds OCW. Ook de overschotten op de lager vastgestelde subsidies en het niet-gebruikte deel van de bijdrage vanuit Werk aan Uitvoering (WaU) worden ten gunste gebracht van het bestemmingsfonds OCW.

De kosten voor het organisatieversterkingstraject worden gedekt vanuit het bestemmingsfonds conform afspraak met het ministerie van OCW.

6.3 Algemene toelichting en waarderinggrondslagen

6.3.1 ALGEMENE TOELICHTING

Doelstelling

De stichting Fonds voor Cultuurparticipatie is op 1 september 2007 opgericht en is gevestigd te Utrecht. De stichting heeft op grond van artikel 3 van de statuten als doel het stimuleren van cultuurparticipatie, opdat iedereen in Nederland, te beginnen bij jongeren, actief in aanraking komt met ten minste één kunstdiscipline. De stichting richt zich op het ontwikkelen, stimuleren, sociaal en geografisch spreiden of anderszins verbreden of bevorderen van uitingen op het gebied van cultuureducatie, amateurkunst en volkscultuur.

In de jaarrekening 2023 is een begroting 2023 opgenomen gebaseerd op het goedgekeurde kader voor het beleidsplan 2021-2024 (brief van het ministerie van OCW, datum 15 september 2020, kenmerk 25460894) en vastgesteld door de Raad van Toezicht op 23 november 2022. De aanvullende financiering is toegevoegd aan de begroting 2023 middels een begrotingswijziging en vastgesteld op 22 november 2023. Deze begrotingswijziging heeft met name betrekking op de apparaatskosten.

6.3.2 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Bij het opstellen van de jaarrekening zijn de volgende grondslagen gehanteerd:

Waarderingsgrondslagen

Richtlijn is het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Fondsen 2021-2024 en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, met name RJ 640.

Activa en passiva

De activa en passiva zijn gewaardeerd op nominale waarde, tenzij anders is vermeld.

Vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd op aanschaffingswaarde en verminderd met lineaire afschrijvingen, gebaseerd op de geschatte economische levensduur. Investerings in materiële activa lager dan 2.500 euro worden direct ten laste van het resultaat gebracht.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten bij Stichting Fonds voor Cultuurparticipatie vorderingen, liquide middelen, langlopende schulden en kortlopende schulden. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, inclusief direct toerekenbare kosten. Na de eerste opname worden financiële instrumenten gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Indien er geen sprake is van agio of disagio en direct toerekenbare transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde. Op vorderingen wordt een noodzakelijk geachte voorziening getroffen voor risico van oninbaarheid.

Eigen vermogen

Conform voorschrift van het ministerie van OCW worden lager vastgestelde subsidies en rentebaten toegevoegd aan het bestemmingsfonds OCW. De ingetrokken subsidies worden verantwoord onder de baten en verrekend met de verantwoorde subsidie OCW.

Aan het einde van de cultuurnotaperiode wordt het saldo van de 'nog te verlenen subsidie's en 'nog te realiseren apparaatskosten' in geval van onderbesteding via resultaatbestemming toegevoegd aan het bestemmingsfonds OCW. De minister van OCW zal aan het einde van de periode een beslissing nemen over de resterende middelen in het bestemmingsfonds OCW.

Schulden aan subsidieontvangers

Wanneer een beschikking door het Fonds is verleend voor (meerjarige) subsidies wordt de verplichting volledig in het jaar van toekenning opgenomen. De schulden aan subsidieontvangers zijn gesplitst in een lang- en kortlopend deel. Bij het langlopend deel wordt aangegeven in welk jaar de verplichting naar verwachting uitbetaald wordt. Niet-bestede projectsubsidies worden verantwoord als 'vooruit ontvangen subsidies' onder de kortlopende schulden.

Nog te verlenen subsidies en nog te realiseren apparaatskosten

De posten 'nog te verlenen subsidies' en 'nog te realiseren apparaatskosten' betreffen de door OCW toegekende meerjarige subsidie voor zover nog niet besteed. De toerekening van de nog te besteden OCW-subsidie aan deze twee posten gebeurt op basis van de verhouding tussen apparaatskosten en activiteitenlasten volgens de meerjarenbegroting. In de jaarrekening wordt onderscheid gemaakt tussen een kortlopend en een langlopend deel.

Resultaatbepaling

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd, verliezen zodra zij voorzienbaar zijn. Lager vastgestelde subsidies worden als directe opbrengst verantwoord in het jaar van vaststelling. Lager vastgestelde subsidies worden met de rentebaten jaarlijks toegevoegd aan het bestemmingsfonds OCW. De subsidie van OCW wordt voor hetzelfde bedrag verantwoord in de exploitatierekening als de bijbehorende activiteiten- en apparaatslasten, zodat matching plaatsvindt. De ingetrokken subsidies worden als bate verrekend met de verantwoorde subsidie OCW. Activiteitenlasten worden verantwoord in het jaar waarin de verplichtingen zijn aangegaan.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen

Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector (WNT) heeft het Fonds zich gehouden aan de Beleidsregel toepassing WNT.

6.3.3 SPECIFIEKE WAARDERINGSGRONDSLAGEN VOOR DE BEPALING VAN HET RESULTAAT

Pensioenen en andere langetermijn-personeelsbeloningen

Ten behoeve van het personeel is een pensioenregeling getroffen. Hoewel inhoudelijk sprake is van een toegezegde pensioenregeling, vindt verwerking in de jaarrekening (in overeenstemming met de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving RJ 271.302) plaats als toegezegde bijdrageregeling. De pensioenregeling wordt als een toegezegde bijdrageregeling verantwoord, waarbij het Fonds voor Cultuurparticipatie in het geval van een tekort bij het pensioenfonds geen verplichtingen heeft tot het voldoen van aanvullende bijdragen anders dan hogere toekomstige premies. Voor zover bekend, zijn er per balansdatum geen tekorten of overschotten bij het bedrijfstakpensioenfonds die van invloed kunnen zijn op de omvang van de in de toekomst te betalen premies.

6.4 Toelichting op de balans

6.4.1 ACTIVA

	Boekwaarde 1-1-2023 (€)	Investering 2023 (€)	Desinvestering 2023 (€)	Afschrijving 2023 (€)	Boekwaarde 31-12-2023 (€)
Verbouwing	184.081	38.122	0	25.046	197.157
Inventaris en inrichting	35.709	7.389	0	7.969	35.129
Computerapparatuur en software	54.557	20.386	0	40.016	34.927
Totaal	274.347	65.897	0	73.030	267.213

Materiële vaste activa

In 2017 is de geschatte economische levensduur voor de diverse investeringscategorieën als volgt vastgesteld:

- verbouwing kantoor tien jaar
- inrichting zoals kantoormeubilair, stoffering enzovoort, tien jaar
- overige met name technische inventaris vijf jaar
- computerapparatuur voor individueel gebruik drie jaar
- algemene apparatuur zoals servers en software vijf jaar

In 2023 is er een nieuwe vergaderzaal aangelegd en zijn er diverse ICT-middelen aangeschaft. Dit zijn de voornaamste investeringen uit het overzicht. In 2024 en 2025 lopen veel ICT-middelen uit de afschrijving die niet direct vervangen hoeven worden. Gemiddeld genomen zijn de afschrijvingen op begrotingsniveau.

Financiële vaste activa

Met de betrekking van de nieuwe locatie op het Daalseplein heeft de verhuurder om een waarborgsom gevraagd. Deze staat onder de waarborgsommen bij de financiële vaste activa op de balans en bedraagt € 22.332.

Vorderingen

Vordering subsidie OCW

De volgende subsidies zijn toegekend:

- Projectsubsidie 'Archeologieparticipatie' van € 1.000.000 waarvan € 250.000 voor 2021 (1442243 van 15 november 2018)
- Projectsubsidie 'Proefprojecten programma FARO' van € 570.000 waarvan € 285.000 voor 2021 (23596280 van 28 april 2020)
- 'BIS-subsidie 2021-2024 (incl. CMK)' van € 132.468.968 (25460894 van 17 september 2020)
- Projectsubsidie 'Erfgoededucatie' van € 2.400.000 (25458812 van 17 september 2020)
- Projectsubsidie 'Erfgoedvrijwilligers lokale organisaties' van € 800.000 (25459107 van 17 september 2020)
- Projectsubsidie 'Cultuureducatie' van € 20.300.000 (25461004 van 17 september 2020)
- Projectsubsidie 'Erfgoedmanifestaties' van € 1.600.000 (25463616 van 17 september 2020)

- Projectsubsidie 'Internationaal cultuurbeleid' van 800.000 (25462525 van 17 september 2020)
- Aanvulling op het tweede coronasteunpakket van €5.717.770 (26001610 van 4 februari 2021)
- Projectsubsidie 'Aanvullende subsidie TOF B-lijst' van €700.000 (27450095 van 30 maart 2021)
- Loon- en prijsbijstelling 2021 van €2.734.692 (28212516 van 17 juni 2021)
- Aanvulling op het tweede coronasteunpakket van €2.897.800 (28500318 van 6 juli 2021)
- Projectsubsidie 'Samen Cultuurmaken' van €10.000.000 (28597566 van 13 juli 2021)
- Aanvulling op het tweede coronasteunpakket van €3.314.000 (163234/31250536 van 25 februari 2022)
- Aanvullend budget op de B-lijst van €251.334 (31234495 van 2 maart 2022)
- Loon- en prijsbijstelling 2022 van €3.791.445 (163234/32461829 van 15 juni 2022)
- Projectsubsidie Herdenkingsjaar Slavernijverleden €1.240.000 (33176149 van 14 juli 2022)
- Projectsubsidie Herstelpakket Amateurkunst & TOF van €7.850.000 (34205419 van 6 oktober 2022)
- Aanvullend budget op het Meester-Gezeltraject van €200.000 (34204861 van 14 oktober 2022)
- Projectsubsidie Impuls Makers (herstelpakket) van €3.130.400 (34230573 van 7 november 2022)
- Verlening middelen Werk aan Uitvoering van €3.983.000 (34236873 van 11 november 2022)
- Projectsubsidie APK Open oproep Eigentijds gebruik ambachten (SCI/MF) van €130.990 (35038165 van 15 december 2022)
- Aanvullend budget op de B-lijst voor 2023 en 2024 van €1.996.100 (36304196 van 6 maart 2023)
- Loon- en prijsbijstelling 2023 (inclusief een aanvulling voor 2022) van €5.087.760 (163243/37397306 van 25 mei 2023)
- Projectsubsidie Herdenkingsjaar Slavernijverleden (aanvulling) van €2.400.000 (38741851 van 17 juli 2023)
- Projectsubsidie Pilots Nationaal Akkoord Amateurkunsten van €1.801.000 (39741440 van 29 augustus 2023)
- Projectsubsidie Samen Cultuurmaken (aanvulling) van 6.440.000 (42158420 van 21 september 2023)

De balanspositie van de 'vordering subsidie OCW' is €47.616.286. Over de totale beleidsperiode is €222.261.990 toegekend waarmee tot en met 2023 een bedrag van €174.645.704 is ontvangen.

Overige vorderingen

De post overige vorderingen is als volgt te specificeren:

	31-12-2023 (€)	31-12-2022 (€)
Debiteuren	30.251	3.717
Vooruitbetaalde beheerkosten	86.092	119.556
Nog te ontvangen bedragen	460.012	142.330
Totaal	576.356	265.603

De vooruitbetaalde bedragen betreffen de huur voor het eerste kwartaal 2024 (€70.646), de kosten voor de verzuimverzekering in 2024 (€10.434) en enkele kleinere betalingen voor abonnementen in het nieuwe jaar.

Het bedrag van €460.012 bij 'nog te ontvangen bedragen' bestaat geheel uit de rentebaten van het vierde kwartaal 2023.

Liquide middelen	31-12-2023 (€)	31-12-2022 (€)
Ministerie van Financiën	45.053.197	42.759.600
Totaal	45.053.197	42.759.600

Het Fonds voor Cultuurparticipatie maakt gebruik van schatkistbankieren waardoor het saldo aan banktegoeden wordt aangehouden bij het ministerie van Financiën. De banktegoeden staan ter vrije beschikking.

6.4.2 PASSIVA

Eigen vermogen

Algemene reserve

Het verloop van de algemene reserve is als volgt:

	Stand per 1-1-2023 (€)	Dotatie	Onttrekking	Stand per 31-12-2023 (€)
Stand 1 januari	1.732.056			1.732.056
Dotatie				0
Onttrekking				0
Totaal	1.732.056	0	0	1.732.056

Vanaf 2017 wordt er gewerkt met signaleringgrenzen op basis waarvan een dotatie dan wel onttrekking wordt gedaan. Deze grenzen worden bepaald op basis van een berekening van de gewenste hoogte van de algemene reserve. De berekeningswijze hiervan is onderdeel van de risicoparagraaf van het jaarverslag.

	(€)
Uitkomst berekening gewenste hoogte algemene reserve	1.443.616
Signalering ondergrens (-25%)	1.082.712
Signalering bovengrens (+25%)	1.804.519

Bestemmingsfonds OCW

Het verloop van het bestemmingsfonds OCW is als volgt:

Datum	Omschrijving	Bedrag
1-1-2023	Beginbalans 2023	1.472.444
31-12-2023	Toevoeging lager vastgestelde subsidies	136.266
31-12-2023	Toevoeging saldo rentebaten/-lasten	1.461.471
31-12-2023	Onttrekking organisatieversterkingstraject	-75.635
	Totaal ultimo 2023	2.994.546

De dotatie van €136.266 betreft het saldo van de in 2023 lager vastgestelde subsidies. De dotatie van €1.461.471 betreft de rentebaten van 2023.

Met het besluit op de resultaatbestemming van de beleidsperiode 2017-2020 (30754398 van 10 januari 2022) heeft het ministerie van OCW het Fonds toestemming gegeven om een totaalbedrag van €500.000 te besteden aan het organisatieversterkingstraject. In 2023 is hiervan €75.635 uitgegeven. Dit bedrag bestaat met name uit de trainingen voortkomend uit de nieuwe manier van samenwerken, zoals projectmatig werken.

Op balansdatum bestaat het bestemmingsfonds OCW uit de volgende, gelabelde, budgetten.

Omschrijving	Bedrag
Transitiebudget Fonds voor Cultuurparticipatie	100.735
CmK ondersteuning sector i.v.m. corona	160.000
Nog te bestemmen	2.733.811
Totaal	2.994.546

Het Fonds doet onderzoek naar de mogelijkheden voor de besteding van de €160.000 voor het mbo. Met dit bedrag wordt in pilots voorzien om de match tussen cultuur en educatie in het mbo te versterken.

Bestemmingsfonds OCW WaU

Voor de middelen van het programma Werk aan Uitvoering (WaU) is een apart bestemmingsfonds opgericht. Conform de richtlijnen is het overschot van het programma WaU gemuteerd naar het bestemmingsfonds OCW. Voor 2023 heeft het Fonds €1.859.000 ontvangen, aangevuld met €118.019 loon- en prijsbijstelling, en €171.255 uitgegeven. De resterende €1.805.764 komt ten gunste van het bestemmingsfonds en is vanuit daar beschikbaar voor de uitvoering van het programma.

	Stand per 1-1-2023 (€)	Dotatie	Onttrekking	Stand per 31-12-2023 (€)
Stand 1 januari	475.000			475.000
Dotatie		1.805.764		1.805.764
Onttrekking				0
Stand 31 december	475.000	1.805.764	0	2.280.764

Voorzieningen

	Stand per 1-1-2023 (€)	Dotatie	Onttrekking	Stand per 31-12-2023 (€)
Stand 1 januari	48.400			48.400
Dotatie	0			0
Onttrekking	0			0
Stand 31 december	48.400	0	0	48.400

Voor de opleverkosten van het oude kantoorpand aan de Kromme Nieuwegracht is een voorziening aangelegd. De factuur van €48.400 van de Gemeente Utrecht is ontvangen, maar er is nog geen consensus over de uiteindelijk te betalen kosten.

Subsidieverplichtingen

	Verloop (€)
Stand 1 januari 2023	42.674.032
Bij: verleende subsidies 2023	33.066.881
Af: lager vastgestelde en ingetrokken subsidies	-280.241
Af: saldo betalingen op verleende subsidies en ontvangen vorderingen	-49.571.309
Stand 31 december 2023	25.889.363

	31-12-2023 (€)	31-12-2022 (€)
Schulden aan subsidieontvangers langlopend	5.992.254	23.057.191
Schulden aan subsidieontvangers kortlopend	19.897.110	19.616.842
Totaal	25.889.364	42.674.033

Nog te verlenen subsidies en nog te realiseren apparaatskosten

Voor de berekening van de kortlopende en langlopende schulden is gekeken naar verplichtingen die, naar verwachting, in 2024 worden aangegaan met hierbij de volgende uitgangspunten:

- Bij subsidies tot 25.000 euro is het voorschot 100% van subsidiebedrag
- Bij subsidies van 25.000 tot 125.000 euro is het voorschot 90% van het subsidiebedrag, gevolgd door 10% bij verantwoording
- Bij subsidies hoger dan 125.000 euro is het eerste voorschot 50% van het subsidiebedrag, gevolgd door 40% na een jaar en 10% bij verantwoording

In 2023 heeft het Fonds toestemming gekregen om het apparaatskostenpercentage met terugwerkende kracht vanaf 2021 te verhogen naar 15,07%. Voor 2024, als laatste jaar van de beleidsperiode 2021-2024, is de begroting 2024 als uitgangspunt gebruikt voor de post 'nog te realiseren apparaatskosten'.

Kortlopende schulden

Overige kortlopende schulden

	31-12-2023 (€)	31-12-2022 (€)
Crediteuren	243.732	153.531
Vaststellingen projectsubsidies 2017-2021	0	560.428
Nog te betalen vakantiegeld en eindejaarsuitkeringen	137.791	122.529
Reservering verlofuren	69.326	101.575
Overige schulden	41.756	75.874
Totaal	492.605	1.013.936

De post 'af te dragen premies loon aan Belastingdienst' is nihil. De bijbehorende loonverplichtingen zijn voldaan in december 2023.

6.4.3 NIET UIT BALANS BLIJKENDE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Huurovereenkomst

Voor het kantoor op het Daalseplein in Utrecht is er een huurcontract afgesloten met de Daelse Kwint UG. De jaarlijkse kosten zijn €263.863 met een looptijd tot 1 oktober 2025. De totale verplichting op balansdatum is hiermee €419.846.

Leaseovereenkomst

Op de technische inrichting van de vergaderzalen is een leasecontract afgesloten met een waarde ultimo 2023 van €3.793.

Overige reguliere apparaats- en activiteitenkosten

Met diverse partijen zijn een- en meerjarige verplichtingen aangegaan die vallen onder de reguliere werkzaamheden. Het totale bedrag aan verplichtingen onder deze noemer bedraagt per ultimo 2023 €150.381.

6.5 Toelichting op de staat van baten en lasten

6.5.1 BATEN

Directe opbrengsten

	Realisatie 2023 (€)	Begroting 2023 (€)	Realisatie 2022 (€)
Lager vastgestelde subsidies	136.266	0	91.699
Ingetrokken subsidies	143.975	50.000	15.450
Totaal directe opbrengsten	280.241	50.000	107.149

Indirecte opbrengsten

	Realisatie 2023 (€)	Begroting 2023 (€)	Realisatie 2022 (€)
Detacheringen	0	0	51.448
Totaal indirecte opbrengsten	0	0	51.448

	Realisatie 2023 (€)	Begroting 2023 (€)	Realisatie 2022 (€)
<i>III. Subsidie OCW</i>			
Instellingssubsidie	23.351.728	22.534.150	13.482.390
OCW-subsidie WaU	1.977.019	0	475.000
<i>Projectsubsidies</i>			
Niet-bestede OCW-subsidie voorgaande periode	0	0	0
Niet-bestede OCW-subsidie RAOCCC	0	0	-301.999
Vaststellingen projectsubsidies 2017-2021	0	0	-560.428
Samen Cultuurmaken 2022-2024 spoor 1	967.869	1.000.000	929.628
Samen Cultuurmaken 2022-2024 spoor 2	4.077.168	4.940.000	5.637.072
Samen Cultuurmaken 2022-2024 spoor 3	3.720.189	3.950.000	0
Open Oproep Mentale gezondheid jongeren	772.480	1.065.000	0
Open Oproep Jongeren maken cultuur	1.169.813	2.600.000	0
Erfgoed Maken	2.020.004	2.385.000	835.390
Internationale Samenwerking	321.388	375.590	378.612
Buitenlandse Bezoekers Programma	69.948	0	21.909
TOF B-lijst herstelpakket	1.408.680	0	0
Herdenkingsjaar Slavernijverleden	2.227.667	2.200.000	0
Pilot Nationaal Akkoord Amateurkunst	581.700	0	0
Ondersteuning amateurkunstkoepels via LKCA	0	0	1.090.000
Herstelpakket Amateurkunsten	0	0	1.050.001
<i>IV. Overige subsidie/bijdragen</i>	0	0	0
Totale subsidies/bijdragen	42.665.653	41.049.740	23.037.574

In 2023 is een flinke toename te zien van de benutting van de regelingen. De begroting is zo goed als gerealiseerd en het is waarschijnlijk dat deze trend doorzet in 2024.

6.5.2 LASTEN

Apparaatskosten personeel

	Realisatie 2023 (€)	Begroting 2023 (€)	Realisatie 2022 (€)
Salarissen personeel	2.668.769	2.969.048	2.379.951
Vakantietoelage en eindejaarsuitkering	428.036	479.023	381.992
Verlofuren	-36.179	0	52.572
Sociale lasten	525.406	625.461	483.978
Pensioenlasten	449.570	642.551	453.789
Bijdrage in salariskosten/ontvangen ziekengeld	-329.323	0	-127.964
Tijdelijke inhuur derden	1.261.103	646.290	821.114
Reiskosten personeel woon-werk	65.626	45.000	41.320
Dienstreizen	1.911	3.000	1.184
Overige personeelskosten	404.944	275.606	259.653
	5.439.865	5.685.979	4.747.588
Doorbelaste personeelskosten	0	0	0
Totaal	5.439.865	5.685.979	4.747.588

De totale kosten zijn goed binnen de begroting gebleven. Door het vertrek van diverse medewerkers is, meer dan verwacht, gebruik gemaakt van externe inzet. Dit heeft geen kostenoverschrijding op het geheel als resultaat gehad.

Formatie

	Aantal 2023	Fte's 2023	Aantal 2022	Fte's 2022
Personeel in dienst per 1-1	49	44,0	46	41,4
Personeel in dienst per 31-12	60	53,5	49	44,0
Personeel in dienst gemiddeld per jaar	53,1	46,6	47,7	42,5

WNT-verantwoording en bezoldiging bestuurders en Raad van Toezicht

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op de stichting van toepassing zijnde regelgeving.

Het bezoldigingsmaximum in 2023 voor het Fonds is € 186.000. Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Uitzondering hierop is het WNT-maximum voor de leden van Raad van Toezicht; dit bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum.

Leidinggevende toefunctionaris

Voor de bezoldiging van de directeur van het Fonds wordt, net als voor de andere medewerkers, gebruik gemaakt van de BBRA-schalen. In 2023 is mevrouw H.G.G.M. Verhoeven het gehele jaar in dienst geweest in de functie van directeur-bestuurder. Deze functie is ingeschaald in schaal 16.

Gegevens 2023	
bedragen x € 1	Mevr. H.G.G.M. Verhoeven
Functiegegevens	Directeur-Bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 t/m 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 124.059
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 20.914
Subtotaal	€ 144.972
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 186.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Bezoldiging	€ 144.972
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

Gegevens 2022	
bedragen x € 1	Mevr. H.G.G.M. Verhoeven
Functiegegevens	Directeur-Bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 118.913
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 21.807
Subtotaal	€ 140.720
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	180.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Bezoldiging	€ 140.720

Raad van Toezicht

Vanaf 2022 wordt de vergoeding van de leden van de Raad van Toezicht berekend als percentage van de maximaal toegestane vergoeding. Dit betekent dat de leden, ongeacht het aantal vergaderingen of bijeenkomsten, een standaardbedrag krijgen bij voldoende inzet. De RvT is verantwoordelijk voor het gelijk verdelen van de werkzaamheden. De beoordeling van de inzet is aan de voorzitter in samenspraak met de directeur-bestuurder. In 2023 hebben alle leden de benodigde inzet getoond.

Gegevens 2023						
bedragen x € 1	Mevr. M. Seighali	Mevr. A.M. Bruggert	Dhr. R.J. Quarles van Ufford	Mevr. A. Koranteng-Kumi	Dhr. R. Brave	Dhr. R. Bryson
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 t/m 31/12	01/01 t/m 31/12	01/01 t/m 31/12	01/01 t/m 31/12	01/01 t/m 31/12	01/01 t/m 31/12
Bezoldiging						
Bezoldiging	€ 6.417	€ 4.278	€ 4.278	€ 4.278	€ 4.278	€ 4.278
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 27.900	€ 18.600	€ 18.600	€ 18.600	€ 18.600	€ 18.600
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	€ 6.417	€ 4.278	€ 4.278	€ 4.278	€ 4.278	€ 4.278
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2022						
bedragen x € 1	Mevr. M. Seighali	Mevr. A.M. Bruggert	Dhr. R.J. Quarles van Ufford	Mevr. A. Koranteng-Kumi	Dhr. R. Brave	Dhr. R. Bryson
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 t/m 31/12	01/01 t/m 31/12	01/01 t/m 31/12	01/01 t/m 31/12	01/01 t/m 31/12	01/01 t/m 31/12
Bezoldiging						
Bezoldiging	€ 6.210	€ 4.140	€ 4.140	€ 4.140	€ 4.140	€ 4.140
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 27.000	€ 18.000	€ 18.000	€ 18.000	€ 18.000	€ 18.000

Apparaatskosten materieel

	Realisatie 2023 (€)	Begroting 2023 (€)	Realisatie 2022 (€)
Huisvestingskosten	299.998	345.996	285.892
Afschrijvingskosten	73.030	70.300	80.963
Algemene publiciteitslasten	222.108	164.478	113.427
Automatiseringskosten	184.951	137.640	131.416
Telefoon	43.821	52.050	37.305
Accountantskosten	46.220	33.312	59.415
Administratiekosten	20.563	15.600	15.538
Representatie	17.944	7.808	7.188
Kantoorbenodigdheden	33.560	31.230	23.413
Abonnementen/vakliteratuur	12.052	10.000	9.529
Advies- en onderzoekskosten	95.681	133.551	227.103
Overige kantoorkosten	31.996	31.751	25.025
Kosten adviescommissies	181.507	133.248	105.139
Kosten Raad van Toezicht	29.599	33.000	33.376
Kosten bezwaarprocedures	3.758	5.205	2.410
	1.296.789	1.205.169	1.157.139
Doorbelaste materiële lasten	0	0	0
Totaal	1.296.789	1.205.169	1.157.139

In de begroting 2023 was rekening gehouden met stijgende kosten voor huisvesting, met name voor energie. Deze bleken in 2023 snel te stabiliseren en richting het einde van het jaar zelfs te dalen. De overschrijding op de algemene publiciteitslasten wordt veroorzaakt door grotere uitgaven voor algehele communicatie-uitingen, deels verbonden aan de ontwikkeling van het nieuwe beleidsplan 2025-2028.

In 2023 is het Fonds overgegaan op Office 365 als vervanging van een remote desktop-omgeving. Deze verandering is de voornaamste verklaring voor de gestegen automatiseringskosten. Naar verwachting dalen deze weer naar normaal niveau in 2024.

Door de vele regelingen zijn de kosten voor de adviescommissies ook gestegen. Deze stijging houdt ook in 2024 aan, mede vanwege de beoordelingen in het kader van de meerjarenregelingen 2025-2028.

Programma- en projectkosten

	Realisatie 2023 (€)	Begroting 2023 (€)	Realisatie 2022 (€)
Samen Cultuurmaken 2022-2024 spoor 1	967.869	1.000.000	929.628
Samen Cultuurmaken 2022-2024 spoor 2	4.077.168	4.940.000	5.637.072
Samen Cultuurmaken 2022-2024 spoor 3	3.720.189	3.950.000	0
Open Oproep Mentale gezondheid jongeren	772.480	1.065.000	0
Open Oproep Jongeren maken cultuur	1.169.813	2.600.000	0
Erfgoed Maken	2.020.004	2.385.000	835.390
Internationale Samenwerking	321.388	375.590	378.612
Buitenlandse Bezoekers Programma	69.948	0	21.909
TOF B-lijst herstellpakket	1.408.680	0	0
Herdenkingsjaar Slavernijverleden	2.227.667	2.200.000	0
Pilots Nationaal Akkoord Amateurkunst	581.700	0	0
Ondersteuning amateurkunstkoepels via LKCA	0	0	1.090.000
Herstellpakket Amateurkunst	0	0	1.050.001
Totaal	17.336.906	18.515.590	9.942.612

Omschrijving	Toewijzing	Bedrag toewijzing	Ontvangen tot 1-1-2023	Nog te besteden 01-01-2023	Ontvangen in 2023	Subsidie-lasten in 2023	Apparaats-lasten in 2023	Totale kosten 2023	Totale kosten t/m verslagjaar	Ontvangen t/m verslagjaar	Saldo nog te besteden ultimo 2023
Internationaal Cultuurbeleid	25462525 / 17-9-2020	800.000	400.000	-521	200.000	391.336	0	391.336	791.857	600.000	-191.857
Erfgoedmanifestaties	25463616 / 17-9-2020	1.600.000	800.000	-800.000	400.000	0	0	0	1.600.000	1.200.000	-400.000
Cultuureducatie (Samen Cultuurmaken)	25461004 / 17-9-2020	20.300.000	10.150.000	1.875.209	5.075.000	8.765.226	972.064	9.737.290	18.012.080	15.225.000	-2.787.080
Erfgoedvrijwilligers lokale organisaties	25459107 / 17-9-2020	800.000	400.000	167.991	200.000	505.001	62.990	567.991	800.000	600.000	-200.000
Erfgoededucatie	25458812 / 17-9-2020	2.400.000	1.200.000	503.974	600.000	1.515.003	188.971	1.703.974	2.400.000	1.800.000	-600.000
Herdenkingsjaar Slavernijverleden I	33176149 / 14-7-2022	1.240.000	240.000	240.000	1.000.000	1.000.000	240.000	1.240.000	1.240.000	1.240.000	0
Herstelpakket Amateurkunst & TOF	34205419 / 6-10-2022	7.850.000	7.850.000	5.499.999	0	1.614.363	332.700	1.947.063	4.297.064	7.850.000	3.552.936
Impuls makers (hoofdlijnenbrief)	34230573 / 7-11-2022	3.130.400	1.565.200	1.565.200	1.565.200	1.408.680	156.520	1.565.200	1.565.200	3.130.400	1.565.200
APK Open oproep Eigentijds gebruik ambachten	35038165 / 15-12-2022	130.990	130.990	130.990	0	0	0	0	0	130.990	130.990
Herdenkingsjaar Slavernijverleden II	38741851 / 17-7-2023	2.400.000	0	0	2.400.000	1.227.667	200.000	1.427.667	1.427.667	2.400.000	972.333
Pilot Nationaal Akkoord Amateurkunst	39741440 / 29-8-2023	1.801.000	0	0	959.000	581.700	145.000	726.700	726.700	959.000	232.300
Aanvulling projectsubsidie Samen Cultuurmaken	42158420 / 15-11-2023	6.440.000	0	0	6.440.000	327.930	49.419	377.349	377.349	6.440.000	6.062.651
Totaal		48.892.390	22.736.190	9.182.843	18.839.200	17.336.906	2.347.664	19.684.570	33.237.917	41.575.390	8.337.473

Verleende subsidies

	Realisatie 2023 (€)	Begroting 2023 (€)	Realisatie 2022 (€)
MeeMaakPodia 2021-2024	2.636.055	1.000.000	862106
Vernieuwen van cultuurmaken Ontwikkeling	846.779	770.000	222093
Vernieuwen van cultuurmaken Samenwerking	239.249	453.000	133809
Vernieuwen van cultuurmaken Co-Creatie	1.703.678	2.500.000	0
Erfgoed Maken	1.500.254	2.385.000	0
Meester-Gezeltraject	345.111	163.000	189163
Internationale Samenwerking	1.168.023	1.365.010	0
Talentontwikkeling Urban talent	686.166	437.827	124347
Talentontwikkeling Urban coach	307.772	127.500	45000
Talentontwikkeling Informele netwerken	1.658.584	601.250	297500
Talentontwikkeling Versterking talentketen	135.000	257.288	85425
European Youth Orchestra	18.500	18.500	18500
Cultuureducatie vmbo vso pro	2.008.335	1.574.527	1.350.947
Cultuureducatie mbo	291.550	198.950	202.101
CmK Caribisch gebied	214.496	215.404	0
TOF 2021-2024 Kunstfestivals (L&P)	105.054	0	63.500
TOF 2021-2024 Talentontwikkeling (L&P)	394.121	0	238.200
TOF 2021-2024 Erfgoedmanifestaties (L&P)	54.372	0	32.900
Incidentele subsidies	1.486.824	250.000	989.611
Archeologieparticipatie			50.000
Creatief gebruik digitaal erfgoed			50.000
Mediakunst- en erfgoededucatie			101.573
TOF B-lijst coronacompensatie			1.696.700
Immaterieel Erfgoed			10.000
Impulsregeling ZZP'ers			919.350
Totaal	15.799.923	12.317.256	7.682.825

Werk aan Uitvoering

In de periode 2022-2032 zijn er extra middelen beschikbaar vanuit het programma Werk aan Uitvoering om de overheid dichterbij de burger te brengen en de uitvoeringsinstanties van de overheid beter toe te rusten op de toekomst. Het Fonds heeft hier een drietal projecten in aangevraagd:

1. Versnelling digitale agenda. Het op orde brengen van een toekomstbestendig applicatielandschap.
2. Fonds in de Regio. Het opzetten van lokale netwerken en het vergroten van toegankelijkheid, ook in het Caribisch deel van het Koninkrijk.
3. De Fonds voor Cultuurparticipatie Academie. De medewerkers van het Fonds (inclusief adviescommissieleden) scholen in onder meer het inclusief behandelen van aanvragen.

Voor 2023 was 1.859.000 euro aangevraagd om te starten met deze projecten. Voor de projecten Versnelling digitale agenda en Fonds in de Regio zijn in 2023 de benodigde onderzoeken gedaan en projectplannen voor 2024 en verder opgesteld. Het overschot van deze projecten is gemuteerd naar het bestemmingsfonds WaU.

In samenwerking met de andere rijkscultuurfondsen is een start gemaakt met de Fonds voor Cultuurparticipatie Academie. Dit project ligt op koers om in 2024 of 2025 afgerond te worden.

Werk aan Uitvoering beleidsperiode 2021-2024	Begroting 2023 (€)	Jaar- rekening 2022 (€)	Jaar- rekening 2023 (€)	Jaar- rekening 2024 (€)	Gebruikt budget 2022-2024 (€)	Subsidie 2022-2024 (€)	Vershil 2022-2024 (€)
Versnelling digitale agenda							
Personele kosten	315.000	-	70.101	-	70.101	400.000	329.899
Huisvesting	31.000	-	-	-	-	41.000	41.000
Automatisering	71.000	-	-	-	-	71.000	71.000
Overige kosten	50.000	-	-	-	-	50.000	50.000
Totaal versnelling digitale agenda	467.000	-	70.101	-	70.101	562.000	491.899
FCP Academie							
Personele kosten	31.000	-	35.805	-	35.805	31.000	(4.805)
Huisvesting	-	-	-	-	-	-	-
Automatisering	-	-	-	-	-	-	-
Overige kosten	85.000	-	-	-	-	85.000	85.000
Totaal FCP Academie	116.000	-	35.805	-	35.805	116.000	80.195

Werk aan Uitvoering beleidsperiode 2021-2024	Begroting 2023 (€)	Jaar-rekening 2022 (€)	Jaar-rekening 2023 (€)	Jaar-rekening 2024 (€)	Gebruikt budget 2022-2024 (€)	Subsidie 2022-2024 (€)	Vershil 2022-2024 (€)
Fonds in de Regio							
Personele kosten	977.000	-	65.349	-	65.349	1.056.000	990.651
Huisvesting	-	-	-	-	-	-	-
Automatisering	-	-	-	-	-	-	-
Overige kosten	300.000	-	-	-	-	600.000	600.000
Totaal Fonds in de Regio	1.277.000	-	65.349	-	65.349	1.656.000	1.590.651
Loon- en prijsbijstelling					-	118.019	118.019
Totaal Werk aan Uitvoering	1.860.000	-	171.255	-	171.255	2.452.019	2.280.764
					Naar bestemmings-fonds 2023		1.805.764

Overige activiteitenlasten materieel

	Realisatie 2023 (€)	Begroting 2023 (€)	Realisatie 2022 (€)
Monitoring en onderzoek	560.160	638.105	142.206
Bijeenkomsten	327.061	890.176	192.062
Ondersteuning amateurkunstkoepels via LKCA	0	0	500.000
Communicatie, promotie en publiciteit	187.973	176.028	62.167
Publiek-private samenwerking	2.977	541.438	0
Cultureel ondernemerschap	0	1.080.000	0
Samenwerking	127.845	0	24.241
Totaal	1.206.017	3.325.746	920.676

In vergelijking met voorgaande jaren is de uitgave op de post 'overige activiteitenlasten' toegenomen. Met name op het gebied van monitoring en onderzoek is veel volbracht in 2023. Ook is er veel ingezet op het promoten van de regelingen, wat zichtbaar is in de toegenomen lasten voor communicatie, promotie en publiciteit. Omwille van capaciteitsgebrek zijn de doelstellingen voor cultureel ondernemerschap niet gehaald, deze post krijgt in de beleidsperiode 2025-2028 een andere invulling.

Rentebaten/-lasten

	Realisatie 2023 (€)	Begroting 2023 (€)	Realisatie 2022 (€)
Saldo rentebaten /-lasten	1.461.471	0	153.549

Gebeurtenissen na balansdatum

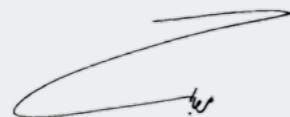
Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan met belangrijke financiële gevolgen.

Utrecht, 20 maart 2024

7

Mevrouw B.J. de Greeff
directeur-bestuurder

Mevrouw M. Seighali
voorzitter Raad van Toezicht

OVERIGE GEGEVENS

Solid Ground

regeling Talent en Festivals 2021-2024 Talentontwikkeling
foto: Brian Reynaert

Bijlage 1 Samenstelling Fonds

Adviescommissies

VOORZITTERS

Frank van der Hulst
Daniëlle Koelemij
Allies Swinnen

LEDEN

Roufaida Aboutaleb
Monique Alberts
Max de Beijer
Gerdi Beks
Stephany Biezen
Mohamed Bouzia
Peter Broekema
Janine Cloosterman
René Coolen
Anouk Custers
Lotte van Dongen
Floor van Donselaar
Monique Doppert
Hedi Egelmeers
Anna Elffers
Mila Ernst
Arminda Franken-Ruiz
Jason Fullinck
Femke Hameetman
Hugo van den Hoek Ostende
Alinde Hoeksma
Liselot Huisman
Margreet Huizing
Floor van Hulsen
Hellen Hurkens
Jessica de Jaeger
Hanna Jansen
Cadula Jones
Ayra Kip
Alfred Konijnenbelt
Mira van Kuijeren

Bikram Singh Lalbahadoersing
Sjoerd van der Linde
Alfrida Martis
Tania Monteiro
Nynke Mulder
Juke van Niekerk
Kristien van der Oever
Radj Ramcharan
Christine Ravenhorst
Maria Reinders-Karg
Rozemarijn Romeijn
Ellen de Ruiter
Renée van Schijndel
Neomy Schoop
Jolanda Seinen
Michel Serfilia
Sharité Severina
Natascha Slagtand
Melanie Tangkau
Delno Tromp
Danny de Vlugt
Stefan Vogels
Otmar Watson
Zahira Zaandam

AFSCHEID GENOMEN ALS VOORZITTER IN 2023

Maria van der Aalsvoort

AFSCHEID GENOMEN ALS LID IN 2023

Mustapha Akchich
Marjolein Boersma
Ikram El Ouardi
Aijda Farag Saad
Dominique Hoozemans
Gerrie Jonker
Irish Kensenhuis
Anja van Keulen
Jurjen Klant
Benjamin Koolstra
Barry Lommen
Paulo Martina
Marjanka van Maurik
Tibisay Sankatsing Nava
Peter Tol
Marthe de Vet

BENOEMINGSADVIESCOMMISSIE

Judith Boessen
Roy Melcherts
Carmelita Serkei

AFSCHEID GENOMEN IN 2023

Maartje Broekhans
Sjoerd Feitsma

BEZWAARSCHRIFTEN- COMMISSIE	FUNCTIE	VANAF	TERMIJN	DUUR	EINDDATUM BENOEMING
Marcel van den Heuvel	voorzitter	1 februari 2020	2e	3 jaar	1 februari 2026
Jurr van Dalen	lid	1 februari 2020	2e	3 jaar	1 februari 2026
Neeltje Holland van Laarhoven	lid	1 mei 2020	2e	3 jaar	1 mei 2026
Annemarie Posset	lid	1 oktober 2020	1e	3 jaar	1 oktober 2023
Sahida Somer	lid	1 oktober 2020	2e	3 jaar	1 oktober 2026

Leden Raad van Toezicht, inclusief (neven)functies

(Peildatum 31 december 2023)

Mevrouw M. Seighali

Voorzitter RvT | Enver Jeugd en Opvoedhulp
Voorzitter | Humanistisch Verbond
Lid RvT | Reclassering Nederland: op voordracht van OR
Lid RvT | Paleis het Loo
Lid RvC | de Alliantie
Lid RvA | Inspectie Justitie en Veiligheid
Lid RvA | Open Embassy
Lid RvA | College voor de rechten van de mens

De heer R. Brave

Eigenaar Entelligence B.V.
Oprichter Tastelink.com
Lid Centrale Raad Kamer van Koophandel
Lid Raad van Toezicht de Nederlandse Boekengids
Lid Raad van Advies Sociaal-Economische Raad (SER, Diversiteit in Bedrijf)
Lid Raad van Advies Universiteit van Amsterdam & Vrije Universiteit van Amsterdam
Lid Raad van Advies TechMeUp
Lid Kennisplatform Ondernemerschap Ministerie van Economische Zaken & Klimaat
Voorzitter Internet Society Netherlands (ISOC NL)
Voorzitter Dutch New Narrative Lab
Bestuurslid Open State Foundation
Bestuurslid Make Media Great Again (MMGA)
Lid Programmaraad Omroep Human
Participant-vertegenwoordiging Platform Internet-Standaarden

Mevrouw drs. A.M. Bruggert CITRM

Management consultant Telengy

De heer R. Bryson LL.M.

Vennoot Kompas Sports & Entertainment
Senior Jurist bij Robeco Institutional Asset Management B.V.

Mevrouw A.O. Koranteng-Kumi MA

Oprichter en Directeur Bloei & Groei
Co-Oprichter en Artistiek Directeur MINO (België)
Bestuurslid Ancienne Belgique (België)

De heer drs. R.J. Quarles van Ufford

Voorzitter Nederlandse Kastelen Stichting
Ministerie van Buitenlandse Zaken, coördinator
National Representative and Council Member Europa Nostra
Partner ROCAAR Erfgoed Advies
Voorzitter ICOMOS Credentials Committee
Secretaris Stichting Marinus Plantema
Voorzitter Backer Stichting en Collectie
Bestuurslid Stichting Doornenburg

ROOSTER VAN AFTREDEN RAAD VAN TOEZICHT	VANAF	TERMIJN	DUUR	EINDDATUM BENOEMING
Mardjan Seighali (voorzitter)	1 januari 2022	1e	4 jaar	1 januari 2026
Ruben Brave	1 november 2021	1e	4 jaar	1 november 2025
Anne Marie Bruggert	1 mei 2021	1e	4 jaar	1 mei 2025
Ricardo Bryson	1 november 2021	1e	4 jaar	1 november 2025
Ama Koranteng-Kumi	1 november 2021	1e	4 jaar	1 november 2025
Robert Quarles van Ufford	1 mei 2021	1e	4 jaar	1 mei 2025

SAMENSTELLING FONDSDIRECTIE

Hedwig Verhoeven	1 maart 2019	1e	5 jaar	1 maart 2024
De directeur-bestuurder is ingeschaald op schaal 16BBRA				

Medewerkers in dienst

Cindy Beck
Esther van Beek
Janneke Beelen-Smeele
Johan van Beem
Jan ten Berge
Tamira Boogaard
Lars Botma
Dounia Boucharka
Maarten Bul
Jermaine Campbell
Iris Daalder
Jeroen Dijk
Joosje Duindam
Marie-Anne Eij
Gale van Es
Anita Hazeu
Mariska van den Heuvel
Hanneke Hulshof
Joris de Jager
Martin de Korte
Natasja Kraft
Suzanna de Kruijff
Sebastiaan van der Lans
Harm Lubbers
Inge Molenaar
Thomas Nijhuis
Philo Offermans
Nina Pigagt
Lieke Ploeger
Judith Pors-Fortuin
Francisca Priem
Lucien Ravensberg
Jaap van Royen
Nancy Scheeve-Simonis
Jill Senhorst
Vicky Serao
Daphny Slijderink
Sander Smeets
Maaïke Smid
Bram Stricker
Eva Terpstra
Anne van Uum
Valerie van Valkenburg
Joyce Vanhommerig
Sarah van Veldhuizen
Esther van der Veldt
Arjan Verberkmoes
Tobias Verhagen
Dik Verhoef
Hedwig Verhoeven
Alex Vis
Jolijn van Vroonhoven
Jaap Waninge
Sanneke van Zijl
Gino van Zolingen

Uit dienst in 2023

Daphne Alexander
Judith Althuisius
Annemarije Chamuleau
Ingrid Henzen
Petra Janssen Duyghuysen
Roy Melcherts
Marie-Louise van Nieuwenburg
Marjolijn Peeters
Martine Rippen-Dekker
Saskia van Schaik
Judith Smals
Eylem Tanir
Femie Willems

Bijlage 2 Samenwerking rijkscultuurfondsen

SAMENWERKENDE FONDSEN	SAMENWERKING / REGELING	BESCHRIJVING
Alle zes rijkscultuurfondsen	Aanspreekpunt interdisciplinaire aanvragen	Gezamenlijk aanspreekpunt voor (potentiële) aanvragers van projecten die meerdere cultuurgebieden combineren en projecten die een duidelijke maatschappelijke component hebben.
Alle zes rijkscultuurfondsen	Johannes Vermeer Prijs	De staatsprijs is bestemd voor een opmerkelijk getalenteerde, actief werkende kunstenaar die in Nederland geboren en/of werkzaam is, en heeft als doel een verdiepende impuls te geven aan de artistieke praktijk van de laureaat. Het Mondriaan Fonds is penvoerder.
Alle zes rijkscultuurfondsen en het Prins Bernhard Cultuurfonds Caribisch Gebied	Verbindingsloket voor vergroting bereik Caribisch deel van het Koninkrijk	Samen met het PBCCG stelden de fondsen een extra aanspreekpunt open voor het Nederlands Caribisch gebied. Penvoerder namens de fondsen was het Fonds voor Cultuurparticipatie, dat dit eind 2023 aan het Mondriaan Fonds heeft overgedragen.
Fonds Podiumkunsten en Letterenfonds	Kwartiermaker Zeeland	Pilot per 2021, afgerond begin 2023, gericht op het versterken van de culturele infrastructuur in Zeeland. De kwartiermaker richt zich op het creëren van samenwerkingen waarin cultureel veld, gemeenten en provincie zich gezamenlijk mede-eigenaar voelen van de culturele infrastructuur, inclusief nieuwe initiatieven.
Fonds Podiumkunsten en Nederlands Letterenfonds	Werkbijdrage theatertekst	Gezamenlijke werkbijdrage voor theatertekst met het doel de kwaliteit, diversiteit en ontwikkeling van het Nederlands theaterrepertoire te stimuleren.
Fonds Podiumkunsten en Nederlands Letterenfonds (i.s.m. Literatuur Vlaanderen, Lira en Sabam)	Toneelschrijfprijs	Heeft als doel de Nederlandstalige toneelschrijfkunst en de opvoering van Nederlandstalig toneelwerk onder de aandacht te brengen en te stimuleren. De prijs wordt uitgereikt aan de auteur van het beste oorspronkelijk Nederlandstalig toneelwerk.
Fonds Podiumkunsten t.b.v. alle sectoren	Slecht Weer Fonds	Revolverend fonds waaruit festivalorganisaties die een tekort hebben opgelopen als gevolg van onvoorziene omstandigheden een bijdrage kunnen krijgen. Het staat open voor festivals uit alle sectoren.
Nederlands Filmfonds en Mondriaan Fonds	De Verbeelding	Films (speelfilm lengte) op het snijvlak van beeldende kunst en cinematografie, gemaakt in een samenwerking tussen kunstenaars en producenten.

SAMENWERKENDE FONDSEN	SAMENWERKING / REGELING	BESCHRIJVING
Nederlands Filmfonds en Nederlands Letterenfonds	Books on Screen	Organisatie internationale netwerkbijeenkomsten voor filmproducenten en rechtenmanagers van literaire uitgeverijen.
Nederlands Filmfonds en Stimuleringsfonds Creatieve Industrie	Immerse\Interact / Immerse\Interact XL	Met samenwerkingsregeling Immerse\Interact stimuleren het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en het Nederlands Filmfonds projecten binnen het interdisciplinaire medialandschap, waarbij projecten op het vlak van digital storytelling en de inzet van interactieve of immersieve media centraal staan. Voor de aanvraagronde in 2023 gold de mogelijkheid voor een (aanvullende) realiseringsbijdrage: Immerse\Interact XL.
Nederlands Letterenfonds en Fonds Podiumkunsten	#NieuweStukken	Subsidieregeling sinds november 2018 voor beginnende schrijvers (ook dichters en woordkunstenaars) waarvan de verhalen nog te weinig te horen zijn op de Nederlandse podia. Er wordt samengewerkt met vijf partners die ervaring hebben met het produceren van teksten voor het podium, en een netwerk hebben dat aanvullend is op het netwerk van de fondsen. Jaarlijks is er ruimte voor tien beginnende schrijvers.
Nederlands Letterenfonds t.b.v. alle sectoren	HR-voucherregeling voor de culturele en creatieve sector / Regeling Stage Cultuur Inclusief	Subsidieregeling per februari 2021 gericht op het bevorderen van de kwaliteit van het HRM bij meerjarig gesubsidieerde instellingen bij de fondsen. Een HR-voucher kan worden aangevraagd voor o.a. het ontwikkelen van opleidingsbeleid voor medewerkers, advies over de optimale inzet van vrijwilligers, algemene scan van het personeelsbeleid en mogelijke verbeteringen, begeleiding bij de verdere verankering van het diversiteitsbeleid in de organisatie, etc. In 2023 is het programma geëvalueerd en is de editie van 2024 voorbereid.
Nederlands Letterenfonds t.b.v. alle sectoren	Stage Cultuur Inclusief	Culturele organisaties kunnen gebruikmaken van platform Stage Cultuur Inclusief voor het plaatsen van vacatures voor stage- en startersplekken. Het platform is bedoeld om de instroom van divers talent te bevorderen. Stage Cultuur Inclusief is een initiatief van de zes rijkscultuurfondsen, en is verlengd tot 2024.

SAMENWERKENDE FONDSSEN	SAMENWERKING / REGELING	BESCHRIJVING
Nederlands Letterenfonds t.b.v. alle sectoren	Steunfonds Oekraïense makers	Kunstenaars die voor de Russische agressie in Oekraïne gevlucht zijn en in Nederland verblijven, kunnen een bijdrage ontvangen voor de uitoefening van hun werkpraktijk.
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en Fonds Podiumkunsten	Upstream	Met Upstream ondersteunen zowel het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie als het Fonds Podiumkunsten (de laatste in samenwerking met Sena) vernieuwende artistieke formats en samenwerkingen binnen de Nederlandse pop-/urban muziek. De fondsen en Sena willen met behulp van Upstream de muziekindustrie in Nederland verbreden en versterken, internationaal sterker voor de dag laten komen en crossovers naar andere disciplines stimuleren.
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en Letterenfonds	Literatuur op het Scherm	Dichters/schrijvers maken met vormgevers nieuw werk in het digitale domein. Er is eens in de twee jaar een open oproep. In 2023 was de laatste editie. In 2024 presenteren de deelnemers het resultaat van de samenwerking.
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en Mondriaan Fonds	Voorlichting talent binnen en buiten het kunstvakonderwijs (Get a Grant)	De fondsen geven gezamenlijk voorlichting over o.a. talentontwikkeling en regelingen bij de fondsen. Dit gebeurt binnen en buiten het kunstvakonderwijs.
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en Mondriaan Fonds	Residency Arita/ Japan	Het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en het Mondriaan Fonds bieden sinds 2016 gezamenlijk twee residency perioden aan in de Japanse keramiekregio Saga. De werkperiode in Japan biedt aan veelbelovende kunstenaars en ontwerpers de ruimte om onderzoek te doen op artistiek en technisch gebied en hun eigen werk te ontwikkelen. Een belangrijk uitgangspunt van deze residency is om speciale technieken te leren binnen de oudste keramische industrie van Japan en deze in het eigen werk toe te passen.
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie t.b.v. alle sectoren	Innovatielabs	Namens de zes rijkscultuurfondsen voerde het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie samen met CLICKNL een open call Innovatielabs uit; makers en instellingen uit alle artistieke en creatieve disciplines waren welkom een bijdrage aan te vragen voor plannen die een impuls geven aan veerkracht in de culturele en creatieve sector.

SAMENWERKENDE FONDSSEN	SAMENWERKING / REGELING	BESCHRIJVING
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, Fonds Podiumkunsten, Filmfonds, Letterenfonds en Mondriaan Fonds	Residency Van Doesburghuis	Fondsen bieden sinds 2017 via open oproepen gezamenlijk een residency aan in het Van Doesburghuis in Meudon-Val-Fleury/Parijs waar professionele makers hun artistieke praktijk verder kunnen ontwikkelen. Gezien de doelgroep van professionele makers, neemt het Fonds voor Cultuurparticipatie geen deel aan deze samenwerking.
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, Mondriaan Fonds en Fonds voor Cultuurparticipatie	Digitaal erfgoed	Samenwerking met betrekking tot regelingen rondom digitaal erfgoed.
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, Mondriaan Fonds, Fonds voor Cultuurparticipatie	Stimuleren Eigentijds gebruik ambachten	Het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en Mondriaan Fonds hebben in 2020 een open oproep ontwikkeld voor ontwerpers en beeldend kunstenaars om een samenwerking aan te gaan met een of meerdere ambachtslieden en zo eigentijds gebruik van ambachten te stimuleren. Het Fonds voor Cultuurparticipatie zet in op eigentijdse beoefening en het borgen van onder andere ambachtelijke kennis en vaardigheden via de regeling Immaterieel erfgoed. De samenwerking kreeg in 2023 een vervolg.

FONDS VOOR
CULTUUR
PARTICIPATIE

COLOFON

Het jaarverslag 2023 is een uitgave van het
Fonds voor Cultuurparticipatie

Samenstelling en eindredactie
Met geen pen en **Boudewijn Smid**

Grafisch ontwerp
Hilde Speet en **Via Bertha**

Een deel van het beeldmateriaal komt via de project-organisaties. We vermelden de bij ons bekende credits of plaatsen een link. Meen je rechthebbende te zijn en/of klopt een vermelding niet, neem dan contact met ons op.

Utrecht, 2023
© Fonds voor Cultuurparticipatie
Daalseplein 101
3511 SX Utrecht
Tel. +31 (0)30 233 60 30
www.cultuurparticipatie.nl